

LUMINĂ DIN LUMINĂ

Apare semestrial cu binecuvântarea
P.S. Visarion, Episcopul Tulcii

*Publicație editată de
Parohia «Înălțarea Domnului» - Tulcea*

Anul III, nr. 2 (V) - decembrie 2010

Lumină din lumină

Anul III, nr. 2 (V), decembrie 2010

Președinte de onoare:
Pr. paroh Petre CADIU

Directorul publicației:
Preot Aurelian CIOCAN

Redactor-șef: Pr. Viorel CARP

Comitetul redacțional:

- dr. Nicolae GEORGESCU-TULCEA
- prof. Mihai MARINACHE
- prof. Gheorghe BUNDUC
- prof. Răzvan LIMONA
- prof. Radu PANDELEA
- prof Laetitia MITAN-LEONTE
- prof. Simona CIOCAN
- jr. Speranța TOMA
- ec. Larisa BRATU

Secretar de redacție: R. Caliman

Asociația Umanitară "Pro eternitatea"

Coperta 1: Icoana Sfântului Andrei

Coperta 4: Biserica Parohiei „Înălțarea Domnului”

Layout: SC KAROGRAF SRL
Tulcea, str. slt. Gavrilov Corneliu nr. 302, et. 1
Telefon/fax: 0240/526046

ne puteti citi online pe:
<http://karograf.ro/lumina-din-lumina.html>

ISSN: 2065-899

S U M A R

Pelerini spre Betleem

- P.S. Visarion, Episcopul Tulcii 1

Ascultând colinda sfântă de Crăciun...

- Arhim. Paisie Fantaziu 2

Spovedania - Taina rezidirii

ființei umane - Pr. Viorel Carp 4

Îndreptări cu privire la ecfonisul

rugăciunii ... - Pr. Felix Neculai 7

Despre poruncile bisericești

- Pr. Popa – Arteme Constantin 9

Anatema – un termen deranjabil?

- Pr. Liviu Pârlog 11

Fumatul - un flagel al lumii moderne

- Pr. Aurelian Ciocan 12

Personalități tulcene uitate (II)

- Dr. Georgescu – Tulcea Nicolae 14

Sărbătorile noastre - sărbătorile lor

- Înv. Dobre Niculina 17

Proverbe înțelepte - Prof. Radu Pandelea

Raportul între persoana și opera lui 18

Iisus Hristos în viziunea părintelui

D-tru Stăniloae - Prof. Cristian Agache 19

Dobrogea în două secole de istorie

- Prof. dr. Răzvan Limona 21

Istoria presei teologice nord-dobrogene

- Prof. Mihai Marinache 23

Insemnări de mirean în Africa -

Inspector O.N.U. Dorin Mara 25

Slujitorii ai Bisericii întemeietorii

de școală românească în Dobrogea 28

- Teolog Ionuț Druche

Întreruperea comuniunii cu Dumnezeu...

Jr. Speranța Toma 31

Onomastica numelor - Pr. Petre Cadiu

32

Răbdarea în ispite - Pr. Roger Coresciuc

34

Povestiri morale - Prof. Letiția Mitan

36

Creație literară

37

Rubrica destinată COPIILOR

38

Viața și faptele Sfântului Ioan Milostivul

39

Întrebări ale cititorilor

41

Glasul clopotului – vocea lui Dumnezeu

- Epitrop Teodor Bojneag 42

Avia sau zbor cu aripi de curcubeu

- Prof. Silvia Luchian 43

EVENIMENTE * Știri

46

Aspecte din viață

47

Parohie „Înălțarea Domnului”

Aspecte de la Simpozionul

„80 de ani de existență a presei

teologice tulcene” 48

Pelerini spre Betleem

Cu aleasă bucurie duhovnicească în fiecare an, la 15 noiembrie, credincioșii ortodocși intră în Postul Nașterii Domnului sau al Crăciunului.

Este al doilea post ca importanță și ca mărime după Sfântul și Marele Post al Paștilor, el aducându-ne aminte de pregătirea proorocilor și a dreptilor Vechiului Testament în aşteptarea venirii lui Mesia „la plinirea vremii” (Galateni 4, 4), cum ne spune Sfântul Apostol Pavel.

Deși este mai nou în ceea ce privește durata lui de 40 de zile, postul Crăciunului este amintit încă din secolele IV – V. Astfel fericitul Augustin († 430) îl amintește într-o din omiliile sale, iar Leon cel Mare, episcopul Romei († 461) îl închină un număr de 9 cuvântări în care arată binefacerile acestuia în curățirea de patimi și în pregătirea pentru primirea luminii Betleemului.

Postul Crăciunului este cu adevărat o perioadă de reculegere și de prefacere duhovnicească, un prilej bun de a urma drumul ce duce spre ieslea sfântă a Betleemului „unde s-a născut

Cel făr de 'nceput

Cum au spus proorocii".

El are menirea de a ne face în stare să ne apropiem cu inimă curată și bună de staulul unde Dumnezeu s-a făcut om, să i ne închinăm ca și păstorii, să-i aducem daruri spirituale: aurul credinței celei drepte, smirna faptelor bune și tămâia rugăciunii celei curate și statornice și să-i cântăm imn de slavă împreună cu îngerii vestind pace pe pământ și bunăvoie între oameni (Luca 2, 14).

Postul Crăciunului prin zilele lui sfinte și îmbucurătoare are darul de a ne asemăna pe fiecare dintre noi lui Moise, văzătorul de Dumnezeu, și curățindu-ne prin nevoință și rugăciune să putem urca pe muntele cel sfânt ca să primim în chip simbolic tablele legii cele cu poruncile dumnezeiești pe care să le întipărim ca o pecete în inima noastră ca să devină făptură nouă.

Multe sunt bucuriile duhovnicești pe care Postul Crăciunului ni le hărăzește fiecăruia dintre noi. În primul rând, ni se oferă bucuria întâlnirii cu sfintii prăznuiți în această perioadă: Sf. Ap. Andrei cel dintâi chemat, Sf. Varvara, Sf. Nicolae făcătorul de minuni, Sf. Filofteia, Sf. Spiridon, Sf. Ignatie Teoforul, Sf. Eugenia și mulți alții aleși ai lui Dumnezeu.

Apoi bucuria colindelor ce vin din adâncul istoriei și prin care neamul nostru l-a preamărit pe Iisus cel născut în iesle, Mântuitorul lumii, și prin care și-a păstrat credința, limba și ființa națională.

Bucuria curățirii de păcate prin taina Sfintei

Spovedanii și a unirii depline cu Hristos în taina Sfintei Cuminecături este poate cel mai mare dar pe care-l primim și-l trăim în aceste sfinte zile ale Postului Nașterii Domnului.

Cuvine-se dar să ne străduim să punem început bun acestei călătorii duhovnicești pentru a o putea duce până la sfârșit.

La capătul ei ne va aștepta nu numai un brad împodobit și o masă îmbelșugată, ci Însuși Mântuitorul cel smerit și îndurat făcut om ce ne va chema la masa împărăției Sale în această zi de sărbătoare.

Să ne străduim să ținem acest sfânt și binecuvântat post așa cum făceau străbunii noștri. Să adăugăm la nevoința postului dragostea jertfelnică, iertarea și toată fapta cea bună ca să ne putem bucura noi și semenii noștri de lumina acestei sărbători a păcii, a familiei și a iubirii.

Să ne ajute Dumnezeu să călătorim duhovnicește împreună cu Hristos și cu toți sfinții spre Betleem unde acum 2000 de ani „Cuvântul s-a făcut trup” (Ioan 1, 14) să ne închinăm Lui zicându-i „Hristos se naște măriți-L. Hristos din ceruri întâmpinați-l, Hristos pe pământ înălțați-vă ... căci cu mărire s-a preamărit”.

Tuturor un post ușor și binecuvântat, luminat de bucuria întâlnirii cu Domnul cel întrupat. AMIN.

† VISARION
Episcopul Tulcii

Așteptând colinda sfântă de Crăciun în satele Dobrogei de Sud

Arhim. Paisie Fantaziu

Mărturisim că una din cele mai frumoase perioade ale anului este cea a sărbătorilor prilejuite de nașterea Mântuitorului Iisus Hristos. Acum mai mult decât oricând, ne bucurăm toti, atât credinciosul creștin care s-a integrat în ritmul calendarului bisericesc, al sfintelor sărbători, cât și creștinul care trăiește o viață străină de Hristos. Bucuria prilejuită de Nașterea Fiului lui Dumnezeu este cea care ne aduce această stare de spirit, de înălțare sufletească, precum zice cântarea: „*Hristos pe pământ, înălțăți-vă!*”.

Acum cerul se unește cu pământul prin Nașterea Domnului, Cel prezis de prooroci, al Cărui nume este Emanuil, care se tâlciuiește „cu noi este Dumnezeu”.

„*Cerul și pământul, astăzi, după proorocie, să se veselească, îngerii cu oamenii duhovnicește să prăznuiască, pentru că Dumnezeu, născânde-Se din Fecioară, S-a arătat în trup celor ce ședeau în întuneric și în umbră*”, se spune în stihira din slujba Litiei la Nașterea Domnului.

Prin întruparea Fiului Său, Dumnezeu-Tatăl I-a încredințat Acestuia misiunea de a așeza pacea între oameni și Ziditorul lor. Și cel dintâi lucru pe care îl șface Părintele Ceresc, prin îngeri, la Nașterea Domnului, este vestirea că El, Tatăl, i-a iertat pe oameni și îi primește iar la Sine, întru împăcare prin Fiul, vestire transmisă de graiul îngerilor de dincolo de hotarele lumii noastre: „*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie*”.

În aceste zile, pline de bucurii și semnificații creștine, preotul vine pe la casele credincioșilor „cu Crăciunul” (nume popular dat de strămoșii noștri Pruncului Iisus), care este, de fapt, icoana Nașterii Domnului. Se vestește, astfel, apropiatul eveniment, care, deși s-a petrecut în urmă cu douămiizece ani, este mereu actual, aşa cum spune însuși colindul de Crăciun: „*Astăzi S-a născut Hristos, Mesia, chip lumenos*”. Apropiera marii sărbători este vestită și de cetele de colindători, copii, adolescenți și tineri, ba chiar și oameni maturi și vârstnici în unele zone și localități de la noi, colindători care vin la ușile și ferestrele caselor și sufletelor noastre și ne cântă:

„*Deschide ușa, creștine*”. Ceea ce fac ei, colindătorii, este expresia bucuriei de a fi vestitori ai Nașterii Mântuitorului. Ei sunt „urmași” ai păstorilor care, după ce L-au văzut pe prunc și l-au încchinat, au vestit în tot ținutul Nașterea Acesteia. Totodată, însă, colindătorii preiau de la strămoși misiunea de a transmite, din generație în generație, acest tezaur de credință, pentru că el vine din adâncul istoriei. Pe vremea când nu erau cărți scrise și nici școli, aveam, în schimb, colindele. Ele au fost, de-a lungul istoriei, cartea noastră de Citire și de Religie, fiind cântate, veac după veac, în cei mai grei ani prin care a trecut neamul românesc. În colinde, la vremea sărbătorii Crăciunului, în casă, la gura sobei, dar și la biserică, sau oriunde în altă parte, strămoșii noștri au găsit îmbărbătare și curaj pentru a birui necazurile. Colindele au fost păstrate cu sfîrșenie, prin însăși structura românului de a fi poet, în limba în care au fost alcătuite de strămoșii noștri, mai ales la sat. Există în ordinea naturii legi căroră noi, oamenii, ne supunem și le respectăm. Există o perfectă înlănțuire în succedarea fenomenelor, a anotimpurilor, toate lăsând în sufletul nostru stări, dacă nu curioase, cel puțin contradictorii, de la exuberanța primăverii la efervescența verii, de la nostalgia toamnei la limpezimea și curăția sufletească a iernii. Poate nu întâmplător românul și-a ales iarna ca prilej de înălțare sufletească în lumea Preasfintei și Preacuratei Fecioare Maria și, în același timp, ca prilej de urări pornite cel mai adesea din sufletele curate încă ale copiilor. Nu întâmplător, subliniez, pentru că, în acord cu albul de iarnă al întinderilor, acum omul este mai bun, mai iertător și mai dănic, mai înțelept. Poate la niciun popor tradițiile de iarnă nu sunt atât de bogate și diferite, atât de aproape de bucuria și tristețea omului, ca la neamul nostru românesc. Și, din nou, poate nicio altă nație creștină n-a fost mai îndurătoare și mai încrezătoare în ceea ce va veni.

Din dorința de a-L face pe Iisus mai al nostru, al românilor, locul Nașterii Lui este așezat, în unele colinde dobrogene, nu la Betleem, ci „lângă Mureș”, ori „lângă Tisa”. Înțelegem de aici că aceste colinde

dobrogeneau fost aduse în „Țara dintre Dunăre și Mare” de către mocanii transilvăneni, stabiliți aici în vremurile trecute. Pentru a scăpa de Irod, Maica Domnului fugă și se ascunde în munții noștri. După un alt colind, Marea Neagră este localizată lângă râul Tisa, iar Maica Domnului naște la umbră de tisă verde:

„P'îngă Mare, p'îngă Tisă,
Doamne, Domnul nostru,
Maica Sfântă primbă-mi-să...
Să lasă să odihnească
Sub umbră de tisă verde...”

Colindele de Crăciun respectă, cu fidelitate, momente însemnante din istoria și credința poporului nostru. Ele vorbesc despre împăratul Traian, despre regele Decebal, despre Sfântul Apostol Andrei, creștinătorul și părintele duhovnicesc al tuturor românilor, ocrotitor al Dobrogei, precum și despre Sfântul Ioan Botezătorul, despre împăratul Aurelian, despre legăturile cu vecinii noștri și, îndeosebi, despre relațiile noastre cu Patriarhia și Împărăția de la Constantinopol („La poartă la Tarigrad”). Iar un colind românesc din Basarabia (adus de coloniștii români de aici, refugiați după 1812 în Dobrogea), ne spune că „*Sfântul Gheorghe Făt-Frumos îl leagănă pe Hristos*”. Ca să nu mai vorbim de mirificul Maramureș de unde avem, se pare, cele mai frumoase colinde românești de Crăciun, ținut care „*îmbracă sfânta lumină a acestei sărbători poate mai deosebit ca niciunde în lume*”. În Dobrogea, „*primul mare eveniment din istoria măntuirii noastre*”, Nașterea Domnului Iisus Hristos, „*are condiții deosebite la malul Mării și seamănă izbitor de mult cu timpurile biblice ale înfăptuirii sale*”. Nașterea Domnului s-a petrecut în Betleemul Iudeii, într-un ținut, deci, cu climă subtropicală (sau mediteraneană), destul de caldă, cu ierni usoare, mai mult ploioase, și cu veri fierbinți, uscate și secetoase. „*Datorită climei blânde, determinată de înrâurirea blajină a Mării Negre, se poate spune că locuitorii de astăzi ai străvechiului Tomis trăiesc Crăciunul aproape în chip văratec, adică au parte de un Crăciun cu vreme mult mai caldă decât la munte*”, dar cu atât mai asemănătoare celei similare din „Țara Sfântă”.

Colindele românești din Dobrogea sunt atât creații ale românilor autohtoni dobrogeni, aşa-numiții dicieni, cât și ale românilor transilvăneni, adică ale oierilor mocani veniți îndeosebi din Mărginimea Sibiului și din Țara Bârsei și stabiliți în Dobrogea. Deși Dobrogea a fost cel dintâi pământ românesc creștinat,

începând cu Sfântul Apostol Andrei, în decenile al șaselea și al șaptelea ale primului secol al Erei Creștine, totuși prezența colindelor religioase în acest ținut dintre Dunăre și Mare, inclusiv prezența elementelor și termenilor de origine creștină în colindele dobrogene este mult mai redusă decât în celelalte provincii românești. Aceasta datorită condițiilor mai puțin prielnice vieții bisericesti pe care le-a oferit Dobrogea locuitorilor ei, mai ales în cei 461 de ani de stăpânire turcească musulmană. În schimb, sunt evidente frecvența și multitudinea colindelor de factură medievală, caracteristice, de altfel, întreg sudului țării.

În jumătatea de sud a Dobrogei, cuprinzând județul Constanța, deci teritoriul Arhiepiscopiei Tomisului, cele mai semnificative colinde și obiceiuri de Crăciun se întâlnesc preponderent în satele de pe malul Dunării sau din apropierea fluviului, sate străvechi și curat românești, dominând în ele credința creștină ortodoxă, sate ai căror locuitori de baștină, dicieni, s-au amestecat, treptat, de-a lungul veacurilor, începând poate chiar cu secolul XV, cu mocanii veniți din Transilvania și stabiliți aici, iar mai târziu cu diferiți coloniști munteni, olteni, moldoveni, basarabeni și.a., sosiți în etape, mai ales în sec. XIX și XX. Aici, în aceste sate, - Ostrov, Almalău, Bugeac, Canlia, Izvoarele, Coslugea, Lipnița, Băneasa, Răzoare, Strunga, Oltina, Satu Nou, Negureni, Ion Corvin, Viile, Aliman, Dunăreni, Vlahi, Rasova, Cochirleni, Seimenii Mici, Seimenii Mari, Dunărea, Topalu, orașul Hârșova, Ciobanu, Gârliciu, - s-au păstrat cele mai multe colinde, practicate încă și astăzi, deși în ultimii douăzeci de ani, din nefericire, „*condițiile economice, sociale și spirituale noi, dar mai ales schimbările de mentalitate au erodat această frumoasă și străveche tradiție românească în tot mai multe localități*”. Însuși pomul de Crăciun, „*elementul care imprimă strălucire locuințelor de la oraș, este mai rar întâlnit în casa țărănească, deoarece în satele dobrogene posibilitățile de procurare a brazilor sunt foarte reduse*” (Dobrogea, se știe, nu are păduri de brad și de pin). „*În schimb, Crăciunul, oferă și în satele Dobrogei de sud, prilejul unui ospăț abundant, cu mâncăruri care sugerează bunăstarea, belșugul în anul ce vine, fiind rezultatul ocupărilor principale ale zonei: cultivarea pământului, creșterea animalelor și, parțial, pescuitul*”. În acest cadru colindătorii din Dobrogea de Sud vin în seara de 23 decembrie cu „Bună seara la Moș Ajun”, iar a doua zi „Bună dimineață la

Moș Ajun". În seara de 24 decembrie se colindă cu „Florile dalbe”, iar a doua zi, de Crăciun, pe lumină se colindă cu „Steaua” și cu „Capra”. Colindul cu „Bună dimineața la Moș Ajun” este relativ recent. El a înlocuit vechiul colind „Chitii-mitii”, generalizat în trecut în Dobrogea de Sud, astăzi aproape dispărut, cântat rar în satele Dunăreni, Aliman și Vlahi, colind fară nimic în text care să amintească de Crăciun și Nașterea Domnului. Accidental, în prima zi de Crăciun, în unele sate sud-dobrogene, se umblă, cântând cu „Irozii”. Totuși, în unele sate dobrogene de la Dunăre, dar și în câteva din lăuntrul ținutului, colindul „Florile dalbe” are, în amândouă variantele sale, o profundă încârcătură creștină, chiar duhovnicească, poate sub influența colindelor aduse aici de mocanii transilvăneni.

Așa cum am mai spus, se constată o erodare a acestor obiceiuri sfinte, străvechi, care încep să se transforme într-o practică mercantilă. „*Eliminarea darurilor tradiționale și înlocuirea lor cu o sumă oarecare de bani a avut ca efect și instaurarea superficialității în pregătirea tinerilor și copiilor pentru colinde; apoi, sărăcirea accentuată a ritualului și repertoriului, colindatul caselor în devălmășie, toate acestea fiind realități triste care, din păcate, duc tot mai mult la desacralizarea și pragmatizarea obiceiului*”.

Oricum ar fi, chiar și astăzi colindul de Crăciun rămâne și în Dobrogea „un moment sfânt ce prefațează sărbătoarea Nașterii Domnului”. Colindătorii dobrogeni vestesc și ei, în cântările lor, Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos, căci și pentru ei și pentru cei colindăți

„E vremea colindelor, e vremea când
Făclii noi aprindem, că e sărbătoare.
E noapte, e Crăciun și e zvon de ninsoare,
Făclii să aprindem la chipul Preasfintei
Și flori, flori de măr pentru îngerii din cer”.

Spovedania - Taina rezidirii ființei umane

Pr. Viorel Carp

La crearea sa de către Dumnezeu, omul a fost înzestrat cu facultatea cunoașterii, în scopul de a-L cunoaște pe Cel Care i-a dăruit viața și toate bunătățile, dar căzând prin neascultarea sa, în mrejele diavolului, omul a pierdut printe altele și adevărata cunoaștere. Înainte de cădere, Adam poseda o cunoaștere spirituală prin care contempla în mod firesc cu "rațiunile" spirituale ale lucrurilor, le percepea în relație cu Creatorul lor, înțelegând că de la El au ființa și însușirile.

Fiind creat pentru a se uni cu Dumnezeu, omul a fost înzestrat și cu o facultate poftitoare. Aceasta a fost sădită în om pentru ca acesta să-L dorească pe Dumnezeu, să tindă spre unirea cu El. Aceasta este folosirea firească a acestei facultăți, potrivit naturii ei. La rândul ei, dorința a fost legată de o altă facultate, aceea a plăcerii, a bucuriei duhovnicești de nespus, aceasta fiind adevărata plăcere spre care trebuie să năzuiască omul în decursul existenței sale. În sufletele omenești sălășluieste o minunată și nesfârșită putere de a iubi și de a se bucura, putere care intră în lucrare din clipa în care Cel bun și prea iubit este de față: aceasta este ceea ce numește Mântuitorul «bucurie deplină» (Ioan 15, 11).

Pe lângă partea poftitoare, în sufletul omenești a fost sădită de Dumnezeu și puterea agresivă sau irascibilă. Rolul acestei puteri sufletești este acela de a-l face pe om să se împotrivească la tot ceea ce este rău, dar și pentru dobândirea bunurilor duhovnicești, căci potrivit cuvintelor Mântuitorului Iisus Hristos: „*împărăția cerurilor se ia prin străduință iar cei ce se silesc pun mâna pe ea* (Matei 11, 12).”

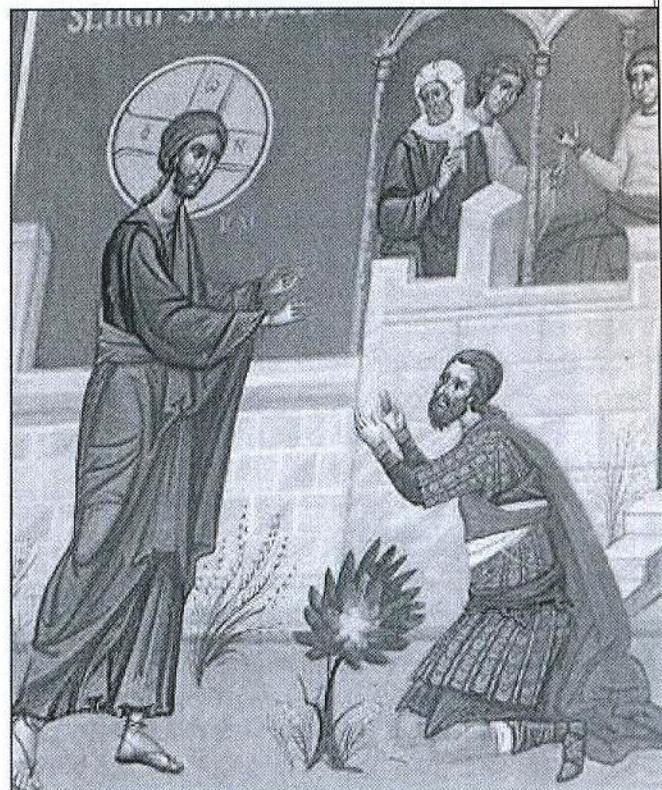
Prin păcat, omul și-a pervertit însușirile ființiale, acestea rămânând doar cu rolul de a găsi și păstra cât mai mult plăcerile trupești. Trăind într-o astfel de lume în care realitatea nu este ceea ce pare, omul are nevoie să iasă din

această capcană, din întunericul ce-l împresoară și să meargă spre lumină. Această ieșire, însă, nu se poate face de unul singur, deoarece omul neștiind viața adevărată, nu va ști să meargă spre ea. Este nevoie de cineva care să-l călăuzească spre această viață. Acesta nu este altcineva decât propriul duhovnic care are rolul de a-și povătu fiul duhovnicesc spre viețuirea cea adevărată și mântuitoare. Această povătuire are loc în timpul Sfintei Taine a Spovedaniei.

Pocăința, ca Taină a refacerii ființei umane "reprezintă o trebuință firească a sufletului omenesc căruia creștinul i-a dat o semnificație și un conținut nou prin faptul că o consideră ca un mijloc prin care credincioșii sunt scoși din închisoarea egoistă în care îi aruncă păcatul, pentru a fi readuși la comuniunea cu Dumnezeu și aproapele."

Sfânta Taină a Pocăinței este Taina esențială, fundamentală a vieții creștine, de ea atârnând, alături de celelalte două Taine creștine, Botezul și Euharistia, viața noastră creștină. Viața cea adevărată a creștinului începe cu Sfântul Botez, moment în care i se deschide porțile Împărăției lui Dumnezeu. De la Sfântul Botez și până la intrarea efectivă, omul are de trecut printr-o viață pământească în care ispitele și păcatele îl întâmpină la tot pasul. Fiind purtător de trup și puterea păcatului împresurându-l, în viața lui spirituală au apărut egoismul, orgoliul și gelozia. Având în spate o asemenea moștenire este un lucru firesc ca omul să săvârșească păcate și după Botez.

În acest moment, trăind asemenea fiului risipitor într-o țară străină, omul simte nevoia unei reîntoarceri la Dumnezeu și nevoia restaurării comuniunii cu El. "Aceaștă comuniune nu poate fi însă refăcută, aprinsă, îndreptată și împrospătată numai de către om, ci de om cu ajutorul harului dumnezeiesc. Tine de om să revină la Hristos, și omul are în el această putere de ase decide, căci nici în starea de păcat harul dumnezeiesc nu-l părăsește total, ci îi devine exterior și nelucrător din cauza lui." Fiind creat ca să trăiască în comuniune Dumnezeu, păcătuind, omul simte în adâncul său că ceva nu este în ordine, că merge pe o cale ce nu-l duce la mântuire, acest lucru manifestându-se deoarece păcatul nu este ceva propriu ființei ci este ceva

străin, deci adăugat, care se află, însă, în toți oamenii. "Toți păcătuim și toți trebuie să ne recunoaștem păcătoșenia, căci păcatul este universal și este o realitate psihologică ce nu poate fi tăgăduită."

Libertatea este independentă față de patimi, față de poftă și față de păcate. Este liber cine nu e stăpânit de niciun gând rău și de niciun sentiment vinovat. Este liber cine are conștiința curată și sufletul nepătat. Cine face păcatul – a zis Mântuitorul – rob este păcatului (Ioan 8, 34). Mântuirea din robia păcatului înseamnă eliberare. De aici putem observa că "păcatul cere cu necesitate pocăință," deoarece păcatul produce durere și orice durere se cere mărturisită și, precum o bucurie mărturisită crește, tot așa o durere mărturisită scade. În acest sens "conștiința nu este apăsată numai de remușcările păcatului săvârșit, ci ea are și nostalgia nevinovăției pierdute. Creștinul caută iertarea dar în adâncul sufletului său el nădăduiește desființarea răului și tocmai această desființare atât de mult dorită cere iertarea și dezlegarea sacramentală. Chiar dacă am eliminat din suflet greșeala, prin faptul că am spus-o preotului, deci am obiectivat-o, ea mai poate să ne supere chiar din afară. Numai iertarea prin Sfânta Taină o distringe fără putință

de întoarcere și aduce vindecarea totală.”

Pe lângă aceste motivații personale, care cer înlăturarea păcatului, “*pocăința ca Taină este cerută și de calitatea creștinului ca mădular al Trupului lui Hristos, al Bisericii. Păcatul nu rămâne un simplu accident în viața creștinului și deci fără consecințe profunde în viața acestuia. Ba, mai mult, niciun păcat nu rămâne singur, ci naște alte păcate, iar păcatul devenit patimă sărăceaște firea, întunecă mintea și-i slăbește voința spre bine, pe de o parte, iar pe de altă parte, strâmbă, răcește sau rupe unitatea și comuniunea celui păcătos cu Biserica.*”

După ce a cunoscut că cel care îi produce suferința este păcatul, simțind în trăirea sa că păcatul nu-i poate da linistea atât de mult dorită de sufletul omenesc, credinciosul merge la preotul duhovnic pentru că senzația specifică a acestui moment este trebuința unei ușurări și vindecări, prin care el își va recăpăta sănătatea sufletească. Iată aici necesitatea Tainei Pocăinței care prin împărtășirea harului dumnezeiesc al iertării celui care își mărturisește greșelile și păcatele cu căință adâncă și cu hotărârea de a nu mai greși, îl redă comuniunii Bisericii, ca pe un creștin vrednic de Hristos.

* Nicolae Cabasila, *Despre viața în Hristos*, traducere de Pr. Prof. Teodor Bodogae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001, p. 88.

* Pr. Prof. Dumitru Popescu, *Pocăința ca refacere a legăturii credincioșilor cu Dumnezeu și cu semenii*, în “Biserica Ortodoxă Română”, LXXXIX (1971) nr. 9-10, p. 1022

* Serghei Bulgakov, *Ortodoxia*, trad. de Nicolae Grosu, Editura Paideia, București, 1997, p. 119

* Pr. Prof. Dr. Dumitru Radu, *Preotul ca săvârșitor al Tainei Spovedaniei și puterea lui de adezlega păcatele, după învățătura ortodoxă*, în “Biserica Ortodoxă Română”, “C” (1982), nr. p. 187

* Pr. Ilarion Felea, *Pocăința*, Editura Scara, București, 2000, p. 5

* Ibidem, p. 6

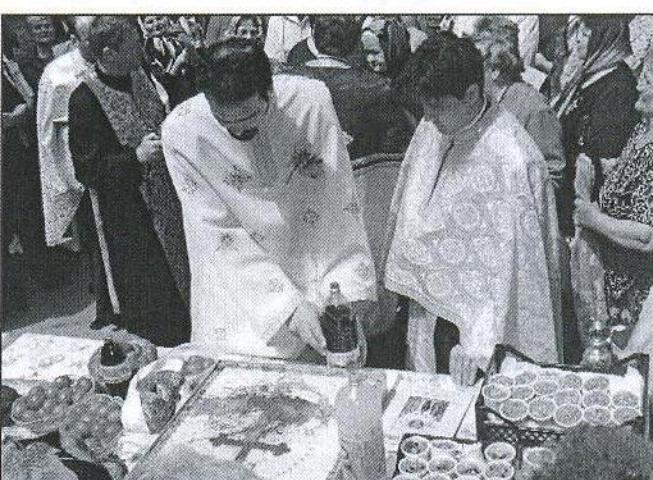
* Pr. Dr. Sănică T. Palade, *Taina Sfintei Spovedanii, mijloc de pastoralie individuală*, Editura Sfântul Mina, Iași, 2002, p. 49

* Paul Evdochimov, *Ortodoxia*, traducere de Arhierul vicar Dr. Irineu Ioan Popa, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996, p. 315

* Pr. Prof. Dr., Dumitru Radu, art. cit., p. 818

Imagini din ziua hramului Bisericii „Înălțarea Domnului”

Îndreptări cu privire la ecfonisul rugăciunii care se citește de către preot la împărțirea hainelor și a altor lucruri pentru cei adormiți în Domnul

Pr. Felix Neculai,

Consilier cultural al Episcopiei Tulcii

De la început precizăm că, în rândurile următoare, se va avea în vedere exclusiv rugăciunea despre care am făcut amintire – deși discutabile sunt mai multe ecfonise, cel puțin ale liturghiei ioanice – iar în acest studiu de caz vom apela la ediții ale Molitfelnicului, apărute în spațiul românesc în ultimii 150 de ani.

Mai precis, este vorba despre *Evhologhionul sau Molitvenicul bogat* apărut în anul 1848, în tipografia sfintei mănăstiri Neamț, cu blagoslovenia Înaltpreasfințitului Meletie, Arhiepiscop și Mitropolit al Moldovei. În prefața cărții mai găsim și indicația că traducerea s-a făcut după *originalul tipărit de Preasfințitul Episcop Kesarie al Buzăului*, adică după *Molitvelnicul bogat*, Buzău, 1835, 664 p. (n.n.)

O altă ediție a Molitfelnicului cercetată este *Evhologhionul bogat* apărut în 1896 la București în *Tipografia Cărților Bisericești*. O a treia ediție studiată este Molitfelnicul editat de Editura Institutului Biblic al Bisericii Ortodoxe Române în anul 1950 și, ultima adusă în discuție, este Molitfelnicul apărut sub egida aceleiași edituri în anul 1998.

Un simplu calcul matematic demonstrează că între edițiile Molitfelnicului se înregistrează intervale temporale de aproximativ cincizeci de ani, lucru care, privitor la conținutul dogmatic al textelor rugăciunilor, nu poate să ridice probleme, deoarece odată stabilită, dogma devine imuabilă. Nu același lucru se poate spune despre fondul lingvistic al textului. În decursul unei perioade de un veac și jumătate, cu tot conservatorismul caracteristic Bisericii noastre, vizavi de limbajul liturgic, se înregistrează vizibil o evoluție, prin adaptarea prudențială a termenilor consacrați la mentalitatea și la contextul socio-cultural al epocii.

De lucrul acesta se ocupă o comisie de specialiști teologi și filologi, care periodic îndreaptă sau acomodează textul liturgic, iar operațiunea este denumită tehnic „diortosire”.

Spre exemplificare aducem în sprijin doar două exemple, din multele care ar putea servi scopului nostru.

În anul 1848 *Molitvenicul bogat*, conținea rânduiala în ziua dintâi dacă naște muierea pruncul, peste 150 de ani, în 1998, Molitfelnicul numește aceeași rânduială, *la ziua întâi la femeia lăuză*.

Pentru diortosirea textului liturgic, motivat de evoluția limbii, pledează și pr. prof. univ. dr. Vasile Muntean (Spiritualitate bizantină și românească, Ed.

Marineasa, Timișoara, 2004, p.25) care afirmă între altele: „*De asemenea în privința Otpustului de la Anul Nou* (Liturghier, E.I.B.M.B.O.R., 2000, p.347) *s-ar cunoaște* a se renunța la „tăierea - împrejur” (inexistență în lexicanele noastre profane din ultimul timp); ar fi de folos a se înlocui cu „circumcizie”.

Această scurtă introducere privitoare la câteva aspecte din complexul mecanism al diortosirii textelor liturgice este necesară studiului nostru dar nu prioritară.

Am afirmat mai sus că fondul dogmatic al unui text liturgic este imuabil prin însuși faptul că exprimă o dogmă a Sfintei Biserici, dogmă stabilită în sinoadele ecumenice, singurele organisme bisericești care au putere efectivă în privința aceasta.

Există însă situații în care o dogmă a Bisericii (recte dogma Sfintei Treimi), prezintă în logica exprimării incongruențe vizibile.

Un astfel de caz este chiar *Rugăciunea care se citește de către preot la împărțirea hainelor și a altor lucruri pentru cei adormiți în Domnul*, compusă și apărută relativ târziu în cuprinsul Molitfelnicului. Dovadă stă faptul că edițiile din 1848 și 1896, amintite mai sus, nu cunosc această rugăciune. Abia ediția din 1950 – poate chiar și altele din prima jumătate a secolului XX, lucru care rămâne de cercetat – o înregistrează și, cu mici cosmetizări lingvistice, ea se perpetuează în Molitfelnic până astăzi. Deși nu mi-a fost la îndemână o ediție a Molitfelnicului din perioada 1896 - 1950, cu certitudine rugăciunea este dezvoltată, din necesități spirituale practice, fundamentate dogmatic, undeva între anii 1900 - 1950.

Pentru conformitate, redăm textul rugăciunii: „*Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce stăpânești peste cei morți și peste cei vii, Care dai hrana celor flămânzi și îmbrăcămintea celor goi, binecuvîntă hainele acestea ca să le poarte cei ce le vor îmbrăca, iar pe adormitul robul Tău (N), îmbrăcă-l în veșmântul nestricăciunii și în haină înfrumusetată cu lumină și-l așeză în locașul Tău, ca să se bucure în veci întru desfășarea bunătăților Tale și întru odihnă. Binecuvîntă, Doamne, și celealte lucruri căte se vor mai împărti pentru adormitul robul tău (N), ca să-i fie lui de pomenire și spre iertarea păcatelor. Dăruiește, Doamne, sănătate celor ce vor purta aceste daruri de haine, spre pomenirea numelui adormitului. Dăruiește și adormitului răspuns bun la înfricoșătoare judecata Ta; ușurează-l, Doamne, de păcatele ce a făcut cu*

fapta, cu cuvântul sau cu gândul. Că numai Tu singur ești fără de păcat, Hristoase Dumnezeul nostru, și Tie slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin." (Molitfelnic, 1998, p. 293).

Problema pe care o ridică textul rugăciunii este neconcordanța lingvistică și dogmatică dintre începutul rugăciunii și finalul ei.

În timp ce debutul invocă domineația atotputernică a Domnului Hristos asupra vieții și a morții, demonstrând un caracter eminentemente hristologic, finalul rupe cursivitatea logică a ideii și, după ce afirmă „că numai Tu singur ești fără de păcat, Hristoase Dumnezeul nostru..”, adaugă doxologia treimică „și Tie slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.”

O doxologie treimică în finalul rugăciunii poate să fie prezentă, însă nu obligatoriu, sau, dacă există, formula actuală este nepotrivită, ea inducând auditiv imediat o dublă repetiție a lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, a doua persoană a Sfintei Treimi.

Din punct de vedere dogmatic, exprimarea învățăturii referitoare la existența celor trei persoane ale Sfintei Treimi nu este afectată, efonisul reluând o formulă finală caracteristică numeroaselor rugăciuni cuprinse în cărțile de cult ale Bisericii „Tie slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.”

Invocarea Fiului lui Dumnezeu în finalul rugăciunii, urmată imediat de acest tip doxologic „Tie slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh” poate crea confuzii privitoare la numărul Persoanelor divine, alucnecând ușor spre o formă de tetratizism.

Pentru corectarea unor asemenea situații, se poate recurge la efonise ale rugăciunilor mai vechi, cum ar fi efonisul rugăciunii dinaintea Evangheliei citită la Sfânta Liturghie a Sf. Ioan Gură de Aur (Liturgier, 2000, p.137) „Că Tu ești luminarea sufletelor și a trupurilor noastre, Hristoase Dumnezeule, și Tie slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfântului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh...”. Alte tipuri de doxologii treimice potrivite situației noastre mai pot fi împrumutate, sau măcar consultate pentru o nouă formulare corectă, din finalul rugăciunilor din rânduiala Sfintei Împărtășanii (Liturgier, 2000, pp. 319 – 335).

Astfel, efonisul rugăciunii a treia a Sf. Simeon Metafrastul proslăvește Treimea Persoanelor divine astfel: „Cel ce vei veni iarăși să judeci toată lumea cu dreptate, binevoiește să Te întâmpin și eu pe nori, pe Tine, Judecătorul și Făcătorul meu... ca neîncetat să Te slăvesc și să Te laud pe Tine, împreună cu Părintele Tău cel fără de început și cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.”

Efonisul rugăciunii a patra a aceluiași Simeon Metafrastul proclamă și ea o formulă doxologică treimică coerentă: „Că Tu ești Dumnezeul celor ce se po căiesc și Mântuitorul celor ce greșesc și Tie slavă înălțăm, împreună și Părintelui Tău celui fără de început și Preasfântului și Bunului și de viață Făcătorului Tău Duh...”

La fel este cazul și cu efonisele rugăciunilor a cincea, a Sf. Ioan Damaschinul, și a zecea, a Sf. Ioan Gură de Aur, din aceeași rânduială a Sfintei Împărtășanii.

Rugăciunea pe care preotul o citește *la împărțirea hainelor și a altor lucruri pentru cei adormiți în Domnul* are un conținut și o adresă vizibil hristologică, nu trinitară, iar efonisul se impune de la sine a fi modificat și adaptat sensului logic și cursiv al textului.

Prezența în cuprinsul rugăciunii, a cererilor „benervinează Doamne”, „dăruiește Doamne”, „ușurează-l Doamne” nu pot fi interpretate ca plural treimic, iar termenul „Doamne” nu are un caracter trinitar ci unipersonal, referindu-se exclusiv la a doua Persoană a Sfintei Treimi.

În sprijinul afirmației că ultima cerere „Dăruiește și adormitului răspuns bun la înfricoșătoare judecata Ta; ușurează-l, Doamne...” se referă la Iisus Hristos, aducem versetul scripturistic de la Ioan 5,22 prin care se afirmă clar că numai Fiul este Judecătorul lumii: „Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului”.

Motivul incoerențelor efonice în general - și implicit a efonisului asupra căruia ne-am aplimat în prezentă comunicare - este observat și taxat de renumitul prof. univ. Juan Mateos, expert internațional în liturgica răsăriteană, care vorbește, într-un context mai larg, despre „o tendință de a face să fie treimice toate doxologile, depășind uneori pe cele ce erau potrivite cum este cazul lui Tatăl nostru”, și el, o altă situație problematică. (Celebrarea Cuvântului în Liturghia Bizantină, Ed. Renășterea, 2007, pp.121 -122).

Ne întrebăm dacă nu cumva acribia extremă și buna intenție de a nu leza egalitatea Persoanelor treimice a fost motivul care a condus la această formulare viciată a efonisului rugăciunii pe care preotul o citește *la împărțirea hainelor și a altor lucruri pentru cei adormiți în Domnul*.

În privința observației de față, (neprezentată exhaustiv) și care nu urmărește altceva decât îmbunătățirea sensului liturgic și doctrinar al textelor sfinte, printr-o coordonare logică lingvistică și dogmatică, se impune pentru viitor o analiză din partea forurilor bisericești competente, singurele în măsură de a opera modificări în cuprinsul textelor liturgice.

DESPRE PORUNCILE BISERICEȘTI

Pr. Consilier Popa – Arteme Constantin

În simbolul Credinței mărturisim credința noastră în „*Sfânta, Sobornicească și Apostolească Biserică*”.

Biserica reprezintă una din cele mai frumoase lucrări săvârșite de Mântuitorul Hristos pe temelia Apostolilor Săi. Ea a luat ființă în Ierusalim la cinzecime când Duhul Sfânt s-a pogorât peste Apostoli în chip de limbi de foc, dându-le darul înțelepciunii și al vorbirii în limbi, și tot aici ia ființă prima comunitate creștină, moment când 3000 de oameni se întorc la Hristos primind Botezul în numele Sfintei Treimi.

Biserica se va răspândi foarte repede prin predica Sf. Apostoli cuprinzând întreaga lume, răspândirea ei culminând cu începutul sec. IV când Sf. Constantin cel Mare prin Edictul de la Milan dăruiește libertate deplină creștinismului.

Ca locaș de rugăciune Biserica reprezintă locul sfânt, obștesc (public) în care se preamărește Dumnezeu, se săvârșește Taina Sfintei Jertfe a lui Hristos și în care se aduc credincioșii spre a se împărtăși din darurile și adevărurile mântuirii, prin slujirile rânduite de Domnul nostru Iisus Hristos.

Aici se săvârșește rugăciunea obștească sau rugăciunea Bisericii, potrivit năzuințelor ei după rânduile intocmite de ea.

Pentru a veni în ajutor omului (coroana creației) și pentru a-i ușura calea spre mântuire, Dumnezeu dă în acest sens pe tot parcursul istoriei biblice, porunci pe care să le păzească, pentru a se putea mântui. Astfel, în Vechiul Testament dă lui Moise pe muntele Sinai Decalogul, iar în Noul Testament în predica de pe munte Mântuitorul rostește cele nouă Fericiri care reprezintă Legea morală a Noului Testament.

Biserica, de asemenea, pe lângă rugăciunile ei și mai ales prin intermediul celor șapte Sf. Taine înființate de Mântuitorul Hristos, lucrează pentru mântuirea omului. Pentru a ușura această lungă și anevoieasă cale a mântuirii, Biserica rânduiește nouă porunci prin care arată credincioșilor modul mai lesne de străbătut pentru împlinirea țelului suprem, mântuirea și dobândirea fericirii veșnice a Împărației Lui Dumnezeu. Aceste porunci sunt privite ca niște înda-

toriri ale credincioșilor față de Biserică și se numesc porunci bisericești.

1. Să ascultăm cu evlavie Sfânta Liturghie în fiecare duminică și sărbătoare.

Prin această poruncă Biserica arată credincioșilor și le amintește că sunt datori să prăznuiască zilele de sărbătoare. Ea îndeamnă pe credincioși să se roage lui Dumnezeu, după cum spune Sfântul Apostol Pavel „Rugați-vă neîncetat”, pentru că rugăciunea este vorbirea noastră cu Dumnezeu și mijlocul de a înfățișa înaintea Lui gândurile și sentimentele religioase, este prilejul de a-I mulțumi pentru binefacerile primite și a-I cere ajutorul pentru dăruirea celor necesare vieții. Prin această poruncă biserică îndeamnă pe credincioși la rugăciune continuă, iar în zilele de sărbătoare să ia parte la Sfânta Liturghie, rugăciune în timpul căreia se săvârșește și se aduce jertfa fără de sânge a Legii celei Noi, Întemeiată de Mântuitorul la Cina cea de Taină, încredințată Sfinților Apostoli iar prin aceștia urmașilor lor (arhierei și preoți) pentru a fi săvârșită pururi în Biserica creștină, spre pomenirea Lui și spre iertarea păcatelor membrilor Bisericii Lui.

2. Să ținem toate posturile de peste an.

Postul este o faptă de virtute, un exercițiu de înfrâncare a poftelor trupești și de întărire a voinței, o formă de pocăință, deci mijloc de mântuire. Este în același timp un act de cult, adică o faptă de cinstire a lui Dumnezeu, pentru că el este o jertfă, adică o renunțare de bună voie la ceva care nu ne este îngăduit, izvorâtă din iubirea și respectul pe care îl avem față de Dumnezeu.

Porunca postului o găsim în Sfânta Scriptură, folosul postului fiind propășirea în virtute.

3. Să cinstim pe slujitorii bisericești.

Această poruncă arată că este datoria credincioșilor de a cinsti pe preoți, aceștia fiind slujitori ai Sfintelor Altare, propovăduitori ai cuvântului dumnezeiesc și rugători către Dumnezeu. Se cuvine mai ales această cinstire duhovnicului, povățitor al creștinismului în scaunul Sfintei Mărturisiri, care cu puterea dată de Dumnezeu, îi dă dezlegare păcatelor.

Sfântul Apostol Pavel spune: „*Vă mai rugăm, fraților, să cinstiți pe cei ce se osteneșc între voi, care*

sunt mai marii voștri în Domnul și vă propovăduiesc, și pentru lucrarea lor să-i socotiți vrednici de dragoste” (Tes. 5, 12-13) și „Ascultați pe mai-marii voștri și vă supuneți lor, fiind că ei priveghează pentru sufletele voastre, având să dea seama, ca să facă aceasta cu bucurie și nu suspinând” (Evr. 13, 17). „Preoții care își țin bine dregătoria, să se învrednicească de îndoială cinste, mai ales cei care se osteneșc cu cuvântul și cu învățătura”.

4. Să ne spovedim și să ne împărtăşim în toate cele patru posturi de peste an sau măcar în postul Sfintelor Paști.

Prin Sf. Taină a Botezului omul se curăță de păcatul strămoșesc și de toate păcatele săvârșite până atunci. În timpul vieții ispitele de tot felul pot duce pe om la încălcarea voii lui Dumnezeu, adică la săvârșirea păcatelor. Pentru a-i da creștinului putința de a se curăța de aceste păcate și a se împărtăși cu vrednicie cu Sfintele Taine, Mântuitorul a așezat Taina Sfintei Mărturisiri. Această poruncă arată creștinului că are datoria de a mărturisi înaintea duhovnicului pentru a fi dezlegat de toate păcatele pentru a putea dobândi fericirea veșnică. Spovedania poate fi făcută de câte ori creștinul simte nevoia, iar Biserica cere creștinului să se mărturisească măcar în cele patru posturi de peste an. Folosul acestei porunci ni-l arată Sfântul Apostol Pavel spunând: „Dacă mărturism păcatele noastre, El este credincios și drept, ca să ne ierte păcatele și să ne curățească pe noi de toată nedreptatea” (Ioan 1,9).

5. Să ne rugăm pentru ocârmuiorii noștri.

Porunca aceasta învață că este datoria creștinului să se roage lui Dumnezeu pentru ajutorul celor ce se îngrijesc pentru binele său vremelnic și veșnic. În acest sens, Biserica cere să ne rugăm pentru patriarh, mitropolit sau episcopul locului, pentru întreg clerul, pentru conducătorii țării, pentru cei care fac bine Sfintei Biserici și depun efort pentru întărirea credinței ortodoxe. Sfântul Apostol Pavel ne învață: „Vă îndemn, ca înainte de toate, să facă cereri, rugăciuni și mijlociri, mulțumiri pentru toți oamenii, ca să petrecem viață pașnică și liniștită, întru toată cuvioșia și bună cuviință, că acesta este lucrul bun și primit înaintea lui Dumnezeu”.

6. Să ținem posturile rânduite de episcopul sau mitropolitul locului, în vreme de primejdii, de boli sau de necazuri.

În anumite împrejurări, chiriarul locului are dreptul și datoria să rânduiască zile de post și rugă-

ciune iar creștinii au datoria să le țină cu toată curația, fiind spre folosul și ajutorul lor. Când Sf. Apostol Pavel era închis de Irod „se făcea necontenit rugăciune către Dumnezeu pentru el de către Biserică” (Fapte, 12, 5) și îngerul Domnului l-a izbăvit.

7. Să nu citim cărți eretice.

Menirea Bisericii noastre ortodoxe dată de Dumnezeu este aceea de a călăuzi pe creștini pe drumul dreptei învățături. De aceea Biserica are datoria de a atrage luarea-aminte a acestora asupra tuturor lucrurilor care i-ar putea sminti sau abate de la acest drum. Îndemnul Bisericii este acela ca tot creștinul neîntărit în cunoașterea și înțelegerea cuvântului dumnezeiesc să se ferească de citirea cărților potrivnice adevărarei învățături, celor ale ereticilor care cuprind învățături pierzătoare de suflet.

8. Să nu înstrăinăm, nici să folosim în scopuri străine, lucrurile sau averile Bisericii.

Lucrurile și bunurile Bisericii sunt folosite de aceasta la săvârșirea sfintelor slujbe, la susținerea așezămintelor sale și la săvârșirea faptelor bune (Fapte 11, 29-30). Înstrăinarea sau folosirea acestor lucruri în folos propriu, încalcă porunca a opta dumnezeiască „să nu furi”.

9. Să nu facem nunți, ospete sau alte petreceri în post.

Biserica este cea care a rănduit prăznuirea celor mai însemnate evenimente din viața Mântuitorului și a sfintilor. Unele sunt de bucurie, altele de întristare. Prin această poruncă Biserica cere creștinului ca în zilele de întristare arătate de ea, în zilele de post, să nu facă nuntă și împlinirea acestei porunci sporește creștinului evlavia și dragostea față de Dumnezeu.

Rămânând în sănul Bisericii, denumită pe drept corabia lui Hristos, a urma poruncile lui Dumnezeu și ale Bisericii este o datorie sacră pentru fiecare dintre noi, iar plata noastră va fi apropierea noastră de Dumnezeu, dobândirea unui loc în Împărtăția Cerurilor și a vieții veșnice. Amin.

Anatema – un termen deranjabil?

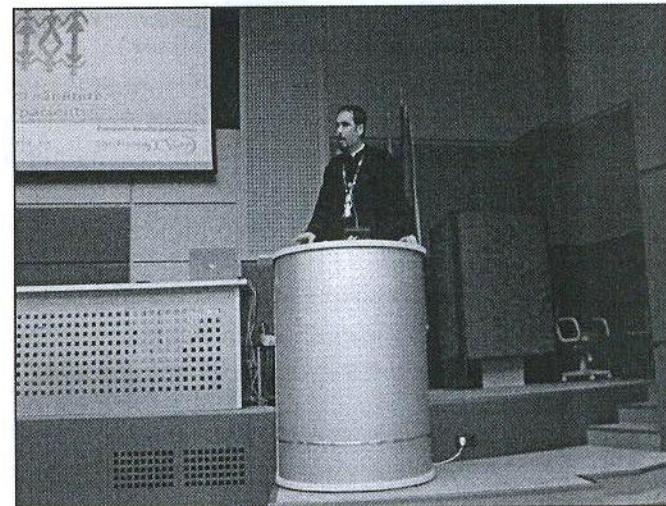
Pr. Liviu Pârlog, Parohia Sf. Mina (Tulcea)

La simpozionul „*Religion and Human Rights in Romania*” organizat de SACRI (Societatea Academică de cercetare a religiilor și ideologiilor) au vorbit mai mulți preoți de diferite confesiuni. Dar Drd. Bogdan Baghiu de la Facultatea de Filozofie, Universitatea A I Cuza, Iași, a afirmat următoarele: „*Pentru cultul majoritar ortodox dar și pentru cele minoritare, este reprobabil faptul că, la nivel explicit sau implicit, practică să-nunță sectologie. Eu consider că așa-zisa știință trebuie să facă obiectul unor reglementări juridice laice... Atât timp cât vor exista în vocabularul comunitar termeni ca: erzie, anatema, sectă etc nu vom putea vorbi de integrare europeană și în sfera spirituală.*”

Dacă mai marii lumii acesteia vor să impună renunțarea la studiile de sectologie, invocând toleranță, cum se va mai putea apăra Biserica de erzie, sau în ce fel va putea contracara efectul scrierilor mincinoase, cum este „Evanghelia lui Iuda”? Doar Sf. Scriptură spune: „*Chiar dacă noi sau un înger din cer v-ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v-am vestit-o – să fie anatema!*” (Galateni 1,8).

Cât privește interdicția de a folosi termeni precum „anatema”, ea nu va putea fi respectată de Biserică, întrucât face parte din strategia ei de apărare a adevărului. Cu alte cuvinte, orice mirean, preot sau ierarh care mărturisește o învățătură străină ortodoxiei se află sub anatema. Întrebare: e sau nu e „Evanghelia lui Iuda” o evanghelie diferită de cea vestită de Sf. Ap. Pavel și de ceilalți apostoli? Răspuns: Este. Atunci toți cei care o vestesc se află sub povara anatemei. Niciodată Biserica nu va avea o altă poziție.

Opunându-se parcă înțeleptilor acestei lumi care vor să steargă din vocabular cuvântul „anatema”, Sf. Teofan Zăvorâțul explică ce înseamnă aceasta pentru biserică: Sub aspectul ei de societate, Sfânta Biserică a fost alcătuită și dăinuie ca orice altă societate. Așa s-o și priviți și să n-o lipsiți de drepturile care sunt date oricărei societăți. Să luăm de pildă societatea de luptă împotriva alcoolismului. Aceasta are reguli proprii, pe care orice membru se obligă să le îndeplinească

și este membru tocmai fiindcă acceptă și îndeplinește aceste reguli. Dacă vreun membru refuză îndeplinirea regulilor, ce face de obicei societatea cu unul ca acesta? La început îl avizează, apoi îl exclude. Poftim anatema! și totuși nimeni nu se revoltă, nimeni nu muștră societatea pentru neomenie... și totuși de ce să fie muștrată, Sf. Biserică pentru că acționează în mod asemănător? Doar anatema nu este altceva decât excludere din Biserică, altfel spus excluderea din mediul ei, a celor ce nu îndeplinesc condițiile unirii cu ea.

Referitor la sensul cuvântului „anatema”, Sf. Ioan Maximovici spunea: „*În vreme ce în cazurile unor epidemii sau penitențele puse asupra unei persoane, aceasta a rămas membră a Bisericii, chiar dacă participarea ei la har a fost limitată, în schimb, cei ce au fost dată anatemei au fost cu totul tăiați de la ea până în clipa pocăinței. Conștientizând că îi este cu neputință să facă ceva pentru mantuirea lor, dată fiind încăpătânarea și învârtoșarea inimii lor, Biserica primară îi lasă la judecata lui Dumnezeu*”.

Aceasta e, de fapt, cea mai adâncă înțelegere a rostului anatemei, Biserica nu numai că nu face un lucru rău când pronunță o anatemă ci de fapt îl înștiințează pe cel anatemizat de gravitatea stării în care se află. Dacă Biserica i-ar fi spus: „*Stai în pace, fiule, oricât de mare ar fi rătăcirea ta*”, atunci ea ar fi greșit, s-ar fi abătut de la adevăr. Dar dacă ea a pronunțat anatema, a făcut-o

pentru a-i arăta păcătosului că singura lui şansă de mântuire este pocăinţa pentru rătăcirea sa. Acesta e adevărul şi nimic nu va putea împiedica Biserica să se folosească de armele sale.

Tot Sf. Ioan Maximovici scria că „*anatema nu e o condamnare definitivă; până la moarte pocăinţa este posibilă*”.

Cât priveşte pe cei care se vor lupta prin mijloace lumeşti să convingă Biserica să renunţe la linia sa apologetică, să facă pace cu ereticii şi să renunţe la folosirea anatemelor, Sf. Teofan Zăvorâtul le spune un cuvânt de mare folos: „*Unora, anatemele bisericeşti li se par inumane, altora – jenante. Cui i-e teamă de lucrarea anatemei n-are decât să fugă de învăştările care îl supun ei; cine se teme de ea din pricina altora, n-are decât să-i aducă la învăştatura cea sănătoasă... Fie ca înainte de anatemă sunt rostite numele tău şi învăştatura ta, fie că nu, pentru tine este totuna: eşti deja sub anatemă dacă gândeşti în chip potrivnic Bisericii şi te îndărătniceşti a cugeta în acest fel*”.

Cuvântul anatema nu incomodează cu nimic pe cei ce sunt bine intenţionaţi în a urma calea adevărului, această cale fiind uneori anevoieasă, dar sigură în a oferi desăvârşirea.

Bibliografie:

1. *Biblia*, Edit. IBM al BOR, Bucureşti, 1994
2. Sf. Chiril al Alexandriei, „*Anatematismele*”, Tipografia Cărţilor Bisericeşti, Bucureşti, 1937
3. XXX, „*Mărturisirile Sfintilor Părinţi împotriva ereziei numită ecumenism*”
4. Teofan Zăvorâtul, „*Răspunsuri la întrebări ale intelectualilor*”, Ed. Sophia, Bucureşti, 2005
5. XXX, „*Ecumenismul*”, Sfânta Mănăstire Paraklitu, Ed. Evangelismos, Bucureşti, 2004
6. „*Orthodox Life*”, vol. 27, martie-aprilie, 1977
7. Colas Dominique, „*Genealogia fanatismului şi a societăţii civile*”, Ed. Nemira, Bucureşti, 1998

FUMATUL – UN FLAGEL AL LUMII MODERNE

Pr. Aurelian Ciocan

„*Nu ştiţi că trupul vostru este Templul Duhului Sfânt...?*”
(I Corinteni 6, 19)

Privim în jurul nostru, încercând să găsim exemple de conduită morală, spre a noastră zidire sufletească. Găsim însă patimi şi preocupări nefolositoare, promovate cu multă uşurinţă de gândirea lumii moderne, a lumii care se sfieşte să se mai închine când trece pe lângă o biserică, sau să răspundă cu amabilitate la salutul unui preot. Omul vremii noastre pare tot mai abătut, împovărat de gânduri, fiind surghiunit să nu mai înțeleagă taina cumpătării şi chemarea pe care cu mult optimism o regăsim în glasul clopotelor din turtele bisericilor. Alternativă a binelui promovat în Sfânta Scriptură, - găsesc oamenii fără o credinţă profundă, fumatul, despre care am auzit de multe ori din gura fumătorilor, că ţigara i-ar ajuta să depăşească momentele de nelinişte (tensiune) interioară. În realitate fumatul este un obicei înjositor al firii umane, mai ales dacă ne gândim că trupul omenesc este Templu al Duhului Sfânt, faţă de care avem responsabilitatea de a-l întări şi a-l pune în armonie cu sufletul. Nu cred că există vreo altă modalitate maijosnică de a distrugе trupul omenesc, decât această sinucidere lentă pe care o conferă fumatul. Fiecare fumător citeşte pe pachetul de tutun „fumatul poate să ucidă” şi acceptă acest mesaj premeditând boli grave organismului. Cuv. Ambrozie de Optina spunea: „*Tutunul slabănoşeşte sufletul, înmulteşte şi întăreşte patimile, întunecă raţiunea şi slăbeşte sănătatea, pricinuind o moarte înceată. Mânia şi întristarea sunt urmările îmbolnăvirii sufletului prin fumat.*”

Fumătorii sunt conştienţi de riscurile fumatului, de faptul că îşi bat joc de trupurile lor. Îl acceptă şi îl promovează ca pe un mijloc aducător de pace. Este de fapt o breşă pe care o face în conştiinţa omului, lăsând loc şi altor păcate. Nu cred că poate vreun fumător să demonstreze că după ce fumează este mai smerit, mai milostiv, mai sănătos sau mai puternic în rugăciune.

Dimpotrivă, este mai slab, și prin fiecare țigară fumată se lasă în voia diavolului, dovedind slăbițiune în fața ispitelor. Acest flagel al lumii contemporane era aspru sancționat de țarii Rusiei, care îi trimiteau (deportau) pe fumători în Siberia, după ce îi biciuiau cu biciul de plumb. Fumătorul, prin acest obicei drăcesc, săvârșește cu fiecare țigară, trei păcate: păcatul (grav) sinuciderii, păcatul risipei banilor și păcatul profanării trupului.

Dacă ne amintim că „la început”, după ce Dumnezeu a încheiat actul Creației, „*toate erau bune foarte*”, Diavolul – dușmanul lui Dumnezeu și al celor create de Dânsul a întins tot felul de capcane firii omenești, cea mai capabilă făptură, de a distrugе binele și frumosul creat de Dumnezeu, prin acceptarea unor păcate ce creează dependență, precum fumatul. Ce aduce bun pentru om și pentru natura înconjurătoare fumatul? Nimic și nimeni nu poate demonstra acest lucru deoarece acest păcat este justificat doar de iluzii și minciuni, pentru că îl are la origini pe tatăl minciunii – pe diavol. Un procent foarte mare din populația globului se află în mrejele acestui păcat. Din acest număr impresionant de fumători (aproximativ două miliarde) sunt destui care cred că se vor măntui chiar dacă nu leapădă acest viciu. Cum poate stricăciunea să moștenească nestricăciunea? Cum poate un om care postește și merge la biserică să creadă că se măntuiește, chiar dacă fumează. Prin fumat demon-

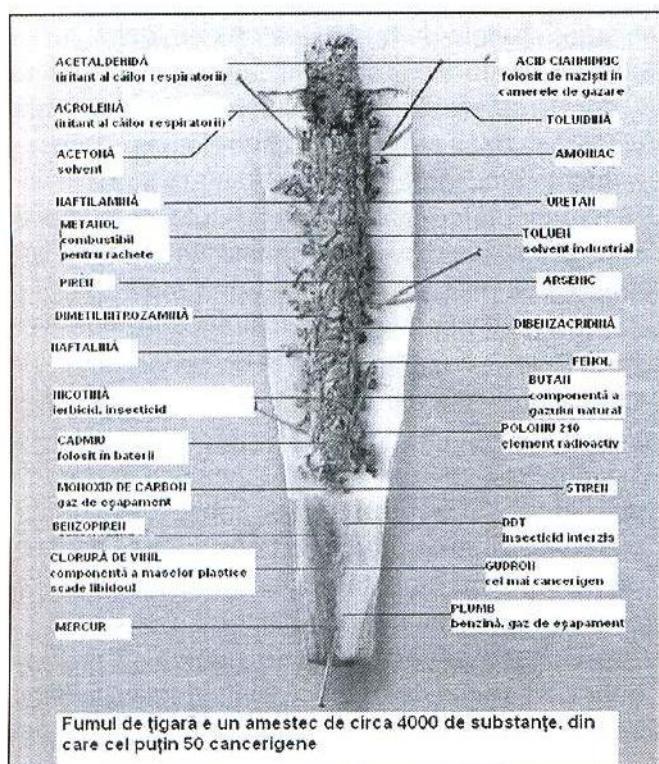
strează că este slab, că nu poate lua decizii ferme în vederea întăririi trupului și a sufletului. Fumătorul demonstrează cu fiecare țigară în mod public că este rob al păcatului. Pentru că „*nu oricine zice Doamne Doamne va intra în împărația lui Dumnezeu, ci doar cel ce face voia Tatălui...*”

Păcatul fumatului este contrar voii Tatălui, deoarece el aduce în chip învăluitor multă suferință firii umane. Am întâlnit o femeie care se chinuia groaznic în ultimele clipe din viață pe un pat de spital. În suferință ei își ducea în permanență mâna dreaptă la gură (în astfel de condiții am văzut oameni credincioși făcându-și semnul Sf. Crucii), dar familia și cei apropiati se nedumireau de acest gest. Era singurul semn prin care dovedea că mai este în viață pentru că nu mai era conștientă. Atunci am întrebat pe cei apropiati și mi-au confirmat că a fost fumătoare. Atunci am înțeles cât de adânc poate pătrunde fumatul în firea omului, că poate fi însușit de actul reflex.

Sărmana femeie, slăbită de o boală generată tot de fumat, avea în reflex și în obișnuință acest păcat din pricina căruia și-a pierdut viață și a trecut la cele veșnice fără a-și pregăti sufletul.

Am întâlnit mulți creștini care vin la biserică și cer ajutorul lui Dumnezeu, dar nu își pun problema de a renunța la fumat. „*Cei ce sunt ai lui Hristos și au răstignit trupul împreună cu patimile și cu poftele.* Vreau ca acest modest articol să ridice măcar un semn de întrebare în conștiința fumătorilor și să răspundă prin lepădarea de această preocupare nefolositore și să o înlocuiască cu rugăciunea. Aceasta este preocuparea reală și bună, care poate să aducă pacea și linisteata atât de invocată de fumători. Cum să nu ne îngrijoreze acest păcat, când îi vedem pe tineri și pe vârstnici sorbind zilnic din elixirul morții, pe stradă, în piață, în fața bisericii, în spatele școlilor și liceelor, aproape în orice împrejurare. Să rugăm pe Bunul Dumnezeu să ne înțelepătească spre convingerea fumătorilor de a lepăda acest păcat. Să le insuflăm încrederea că lepădând fumatul au o sansă reală de a se întări trupește și sufletește.

Existența omului modern se definește prin aprecierea și promovarea noțiunii de bine și frumos. Într-o lume aşa de minunată, „*bună foarte*” cum a creat-o Dumnezeu, nici o cale spre întinăciune și slăbiciune trupească sau sufletească nu își are rostul. Iisus Hristos ne adresază chemarea, „*veniți binecuvântații Tatălui Meu*”... din rândul căror vor lipsi cu desăvârșire robii păcatului și, implicit, fumătorii.

PERSONALITĂȚI TULCENE UITATE (II)

Dr. Georgescu – Tulcea Nicolae

În cele ce urmează vom relua succinta prezentare a vieții câtorva dintre locuitorii de vază ai Tulcei, după prezentările învățătoarei Virginia Iosub și a agricultorului Vasile Negrișanu, publicate în nr. IV al revistei noastre.

GAVRIL LEONTEVICI EFREMOV s-a stabilit în orașul Tulcea după încheierea Primului Război Mondial, aducându-și o însemnată contribuție la relansarea vieții economice a urbei noastre, atât de greu încercată în perioada războiului și mai ales în momentul retragerii trupelor de ocupație bulgare.

Căsătorit, tată a cinci copii, este ajutat în activitate de fratele său Lavrente, cu care lucrase într-o mică covrigărie în Babadag. Își închiriază o locuință pe strada I.C. Brătianu nr. 8, unde deschide o covrigărie. Spațiul insuficient pentru familie și atelier îl determină să-și construiască o locuință încăpătoare între străzile Babadag (nr. 60-62-64) și Mircea Vodă (nr. 17), parter și etaj, la parter funcționând atât covrigăria cât și o fabrică de biscuiți. Utiliza două mijloace de transport, o căruță mică, trasă de măgărușul Misa, cu care ducea marfa la magazinul din zona Coloanelor, magazin cu firma „Magazin de Coloniale și delicatessen – Frații Lavrente și Gavril Efremov”, și o căruță înaltă, trasă de doi cai, cu care transporta marfa la sate, sub coordonarea nepotului său Serghei. În 1928, aceste mijloace de transport au fost înlocuite de o camionetă Chevrolet, special adaptată transportului de produse alimentare. Între timp, familia se mărise cu încă trei copii, ultimul născut în anul 1924.

În anul 1935, moare fratele său Lavrente, prețios colaborator al firmei, specialist în patiserie, un adevarat garant al calității produselor Efremov. În această situație, unul dintre feciori, Paul, elev la Școala Comercială din Vaslui, deși avea numai 14 ani, lasă școala și preia sarcinile unchiului. Reușește să facă față destul de bine sarcinilor și cu ajutorul părintilor, se impune în fața lucrătorilor, menținând calitatea produselor.

În anul 1938 se extinde activitatea prin

achiziția unei prese hidraulice de fabricare a pastelor făinoase.

Odată cu începerea războiului în 1940, prin concentrarea personalului masculin, se impune mecanizarea frământării aluatelor, operațiune efectuată până atunci manual. Se achiziționează aparatura necesară, împreună cu un grup electrogen acționat de un motor Diesel, situație în care întreprinderilor Efremov devineau cea mai importantă unitate de acest gen din Dobrogea, având un număr de 60 angajate. Se respectau normele de igienă adecvate industriei alimentare, erau asigurate dușuri cu apă caldă, pauze de masă și de recreație sportivă. S-a înființat și o „Asociație culturală și de întrajutorare SORA”.

În anul 1941 se achiziționează o presă automată pentru paste făinoase, prima de acest fel din România, de la firma elvețiană Buhler, contra sumei de 42.500 franci elvețieni. Anul următor, pentru a-și asigura făina necesară este prevăzută construirea unei mori. Terenul este achiziționat pe strada Isaccei, investiția începută dar nefinalizată datorită schimbărilor determinate de modificările politice din 1944-1948.

Meritele de bun industriaș au fost recunoscute de conducerea orașului care l-a desemnat să-i reprezinte problemele urbei; din 1935 este ales vicepreședinte al Uniunii camerelor de Comerț și Industrie din România.

Odată cu instalarea regimului comunist începe prigoana: Gavril Efremov și fiul său Paul sunt arestați de miliție și „convinși” prin forță să-și predea statului agoniseala de o viață. Prăvălia din zona Coloanelor este preluată de cooperativa „Victoria”, condusă de un important comunista al epocii Vintilă Voinea. Fabrica și locuința, cu tot inventarul industrial și personal, sunt preluate de Cooperativa „Dunărea”. și pentru ca distrugerea să fie completă, autoritățile comuniste consideră că o fabrică de macaroane nu este necesară în Tulcea, presa automată de macaroane fiind mutată la Craiova...

Astfel, deposetați de munca de o viață, doar cu lucrurile de îmbrăcăminte, familia Efremov se refugiază la București unde erau stabilite toate

fetele. În scurt timp Ana Efremov este diagnosticată cu leucemie și decedează după mai puțin de un an. Nică inima lui Gavril Efremov nu mai rezistă, decedând după doi ani. Până în ultimele zile a sperat că se va putea întoarce în Tulcea să continue ceea ce mai avea de făcut.

Gavril Efremov și copiii săi nu au primit nimic din drepturile de Asigurări Sociale pentru care cotizaseră o viață, în schimb și-au încărcat dosarele personale cu calificativul „dușman al poporului” ca multe mii de cetăteni ai României a căror singură vină era aceea că munciseră pentru bunăstarea României.

Fiul ce mare – Ion –, licențiat al Academiei de Înalte Studii Economice, a fost arestat pe motivul că trecuse firma prăvăliei pe numele său pentru a beneficia de facilități acordate absolvenților învățământului superior comercial. După eliberare, cu greu a putut să ocupe un post de magaziner la Uniunea Compozitorilor, datorită sprijinului acordat de compozitorul Ion Dumitrescu, fiind folosit în fapt în contabilitate.

Fiul ce mic – Leonard –, după obținerea licenței a fost angajat la Societatea Română de Radio, unde a cunoscut pe fiica lui Constantin Bobescu – Rodica, cu care s-a căsătorit. La Radio a fost apreciat, ajungând să ocupe funcția de redactor principal. Cunoscător al limbii ruse, a efectuat traduceri din clasicii ruși pe care le-a adaptat pentru emisiunea „Teatru la microfon”.

Paul Efrimov, după ce a scăpat din hărțiala miliei, neavând studii superioare, dar având o experiență de viață și profesională deosebită, a în-deplinit diferite funcții în punerea în activitate a diferite fabrici de biscuiți, paste făinoase. Culmea ironiei – el a fost însărcinat cu demontarea presei automate de macaroane din fabrica familiei și instalarea la fabrica din Craiova. Ulterior a fost numit Mecanic șef al Ministerului Industriei Alimentare. În această perioadă a fost autor a peste 50 de invenții pentru modernizarea activității în industria alimentară.

Dintre fete, Ecaterina – cea mai mică – a absolvit Facultatea de Stomatologie din București, unde a profesat toată viața.

Iulia Efremov a absolvit școala profesională

Tulcea veche

din Tulcea, lucrând în învățământ în București. Căsătorită cu renumitul epigramist și caricaturist Alexandru Clenciu.

Maria – fiica cea mai mare – s-a căsătorit din ultimul an de liceu cu profesorul Andrei Antipov, profesor în Brăila, ulterior profesor la Școala Comercială Krețulescu din București și metodist al Academiei de Înalte Studii Comerciale.

Paraschiva – Pașa – a absolvit Politehnica București, a lucrat ulterior ca asistent și lector de geometrie descriptivă la Institutul de Construcții București, fiind autoarea a numeroase cursuri și lucrări științifice.

Personalitatea creatoare a lui Gavril Efremov ar fi avut încă multe realizări, dar a fost împiedicat de dictatura comună. Copiii lui, cu toate greutățile prin care au trecut, au devenit vrednici de tatăl lor, aşa cum era încredințat că vor fi.

***

După ce am prezentat familia Efremov, în cele ce urmează vom prezenta o familie din Tulcea care și-a adus prin muncă o contribuție însemnată la dezvoltarea orașului, fără a fi atât de cunoscută ca familia Efremov.

Familia **COJOCARU IOAN**, negustor de pește în Tulcea la începutul secolului XX, Avea magazinul de pescărie în clădirea numită „Comisia Comunală” situată în complexul comercial (cam în locul unde se ridică în prezent primăria), complex în care erau grupate pescăriile și măcelăriile din Tulcea. Ioan Cojocaru a participat la Primul Război Mondial sub comanda cp. Nicolae Georgescu –

Tulcea, de care îl va lega toată viața o strânsă prietenie, pentru faptele de arme fiind decorat de trei ori.

Ioan Cojocaru s-a căsătorit cu Maria Vrânceanu, din această căsătorie rezultând 13 copii, cărora li s-au adăugat al 14-lea înfiat.

Bătrânul Cojocaru a murit la vîrstă de 77 ani, ultimii ani de viață fiind întunecăți de grele persecuții din partea securității comuniste, datorită apartenenței la Partidul Național Țărănist. Cu toată vîrstă înaintată a fost arestat și dus pentru anchetă, împreună cu mulți militanți P.N.T. la Ministerul de Interne din București.

Sotia sa Maria a murit la vîrstă de 73 de ani, o vîrstă nu prea înaintată, dar trebuie să ne gîndim numai la efortul fizic și psihic de a crește 14 copii și, mai ales, la cele 13 nașteri. Numărul acesta de copii pare ireal, acum când rareori întâlnesci într-o familie mai mult de trei copii, chiar la țară. Faptul acesta dovedește încă odată marea vitalitate a femeilor dinaintea primului război mondial, dar și că familia dispunea, totuși, de mijloacele materiale ca să-i crească. Pe de altă parte trebuie să nu uităm și credința religioasă că avortul este o crimă.

Urmărind evoluția copiilor familiei Cojocaru constatăm că au urmat drumuri diferite în viață:

1. Ion Cojocaru – fiul cel mai mare – devine mecanic șef la Poșta Constanța
2. Lucica – căsătorită Alfrid – casnică la Galați
3. Nicolae Cojocaru – inginer constructor la Craiova
4. Lenuța – căsătorită Olteanu – casnică la Tulcea
5. Maria – căsătorită Florescu – casnică Tulcea
6. Ahile Cojocaru – plutonier major în fanfara militară la Galați, ulterior instrumentist în orchestra teatrului muzical Galați
7. Ioan Cojocaru – fiul adoptat – proprietar de cherhana în Delta Dunării
8. Iancu Cojocaru – lucrător în magazinul tatălui; după 1952 primul director al Întreprinderii de Industrializarea Peștelui Tulcea
9. Jean Cojocaru – maestru în arta culinară, pasionat de muzica de fanfară. A lucrat comerțul cu pește, ulterior angajat pe navele IPO, pentru ca în final să lucreze ca magaziner la IIP
10. Vasile Cojocaru – mecanic fluvial, domiciliat în Sulina

11. Nicolae Cojocaru – mecanic auto
12. Jeana – căsătorită Frangie, profesoră de limbi străine Constanța
- 13.– 14. două fetițe decedate la 8 și, respectiv, 10 ani

Ne vom opri asupra personalității lui Jean Cojocaru – persoana pe care autorul a avut ocazia să-l cunoască foarte bine, căruia i-a apreciat calitățile de maestru în arta culinară și de la care provin majoritatea informațiilor din prezentul articol. Jean Cojocaru efectuează un stagiu de pregătire în restaurantul Nae Bălănescu din Brăila. Și, în urma examenelor multiple susținute, primește titlul de maestru în arta culinară. Bun cunosător al muzicii, chiar pasionat de muzica de fanfară. Se angajase în fanfara Regimentului 33 Tulcea unde lucrează sub comanda lt. Cristodorescu și a maistrului de fanfară Carol Csape. Este integrat în regimentul 33 odată cu începerea celui de-al Doilea Război Mondial și participă la toate marile bătălii susținute de această unitate de elită. Este rănit de două ori în bătălia de la Odesa, rănit în bătălia de la Marea de Azov și grav rănit în bătălia de la capul de pod Cuban. Întors de pe front se apucă de comerțul cu pește, alături de tatăl său. În 1954 se înscrie în organizația Tulcea a Tineretului Național Țărănist; arestat de securitate în timp ce lipsea manifeste anticomuniste, este închis și torturat în sediul din strada Mahmudie nr. 21. În timpul arestării soția îi aruncă în foc brevetele celor trei decorații (printre care și Virtutea Militară) obținute pe front. După 1948 îndeplinește funcții mărunte în comerțul de pește. În 1956 este chemat să organizeze fanfara civilă a primăriei Tulcea în cadrul căreia va cânta până în 1958. După înființarea IPO este angajat ca bucătar pe navele de pescuit oceanic. Datorită rănilor de război nu poate rezista mult timp greutății vietii pe mare și se angajează ca magaziner la IIP.

Se mai pot spune multe despre istoria acestei familii, mai ales despre activitatea lui Iancu Cojocaru ca director al IIP, dar spațiul nu ne permite. Prezentând pe scurt istoria celor două familii, una de industriași, alta din clasa de mijloc a societății tulcene, credem că ne-am mai îndeplinit o participare din datoria pe care o avem față de înaintașii noștri de a-i face cunoscuți generațiilor tinere.

SĂRBĂTORILE NOASTRE – SĂRBĂTORILE LOR

Înv. Dobre Niculina –

Școala generală „Mircea cel Bătrân” Babadag

Discriminarea etniei rrom este o realitate, chiar dacă foarte greu recunoscută. Funcționează într-o unitate școlară în care la clasele I-IV colectivele de elevi sunt formate din români și rromi la unele clase depășind procentul de 50%. Consider că este important ca și copiii majoritari să primească informații corecte despre colegii lor rromi, pentru a-i înțelege și a se elibera catalogarea peiorativă și discriminarea.

Se apropie sărbătorile de iarnă. În cadrul lecțiilor de limba și literatura română sunt studiate obiceiuri și tradiții ale românilor, în cele de educație muzicală colinde pe care le interpretează cu toții. De aceea mi-am propus ca în acest articol să prezint din sărbătorile calendarului tradițional al rromilor obiceiuri de Crăciun și Anul Nou.

Sărbătorile calendarului tradițional al rromilor corespund, în mare parte, sărbătorilor din calendarul românesc, dar dezvoltă o serie de elemente specifice, fie structuri cutumiare diferite, fie mutații de semnificații, fie preluarea și susținerea unor ritualuri neromane, dar pierdute în spațiul culturii tradiționale românești (*capra tiganească*).

În dimineața de Ajun a Crăciunului, băieții rromi pornesc colindatul foarte devreme, în jur de 4-5 dimineață, pentru a nu putea apuca vreo femeie să intre în casă în acea dimineață, înaintea unui bărbat, considerându-se că dacă se va întâmpla acest lucru cei din acea casă vor avea numai ghinion tot anul ce va urma.

Colindatul în Ajun de Crăciun se desfășoară astfel: pornește un grup de bărbați și, de la fiecare casă colindată, se mai adaugă la grup unul dintre bărbații casei, de obicei cel mai Tânăr.

De Crăciun, primul bărbat dintr-un capăt al comunității, considerat purtătorul ideii de început și de înnoire, pleacă la vecinul său la o rudă apropiată pentru a-și face reciproc urări: „dacă anul acesta ești bogat, la anul să fii și mai bogat”.

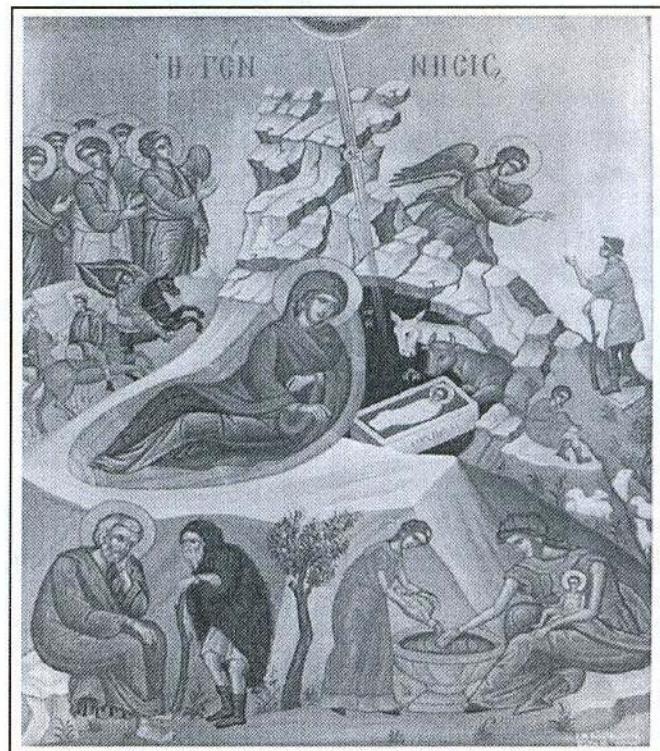
Mâncarea tradițională de Crăciun a rromilor este săngeretele, un fel de tobă, preparată din sângele porcului, adunat direct de la gâtul porcului sacrificat de Ignat. Orice fel de mâncare preparat de Crăciun este considerat ofrandă lui Dumnezeu,

de aceea prima porție se dă cuiva străin.

La sărbătorile mari, mai ales de Anul Nou, rromii obișnuiesc să pună în vasul cu apă de băut monede din argint și din aur, ca noul an să fie bogat și să le aducă bani, aur, bogăție, noroc și sănătate.

Înainte de ora 12, în noaptea de Anul Nou, bărbații merg să aducă apă de la fântână, fără să vorbească între ei nici pe drum nici când iau apa. Această apă se numește „apă nouă” și va fi folosită pe parcursul anului la diferite ritualuri. Acasă femeile și fetele își vor sparge câte un ou într-o cană specială și vor turna din această apă peste oul spart. Ouăle și apa vor fi acoperite până dimineață, apoi fiecare va ghici din formele rezultante ceea ce le rezervă viitorul.

În ziua de Anul Nou se face capră tiganească, de regulă cu tinere rromi necăsătoriți. Aceștia îmbracă un băt în capră, cu ajutorul unor pânze colorate, a unui cap cioplit din lemn și a altor podoabe și își prezintă rolul mergând din casă în casă, prin comunitate. Capra merge, de obicei

pentru a ura și a-și prezenta rolul la casele unde se știe că sunt fete de măritat. După ce își prezintă rolul, unul dintre cavalerii caprei invită fata la dans, iar după terminarea dansului, fata îi dă cavalerului, drept răsplată, un colac și vin. Cavalerul îl împarte și celorlalți.

După ce termină de umblat cu capra, băieții și fetele fac un bal la care vin și părinții acestora. La bal dansează cavalerii cu fetele de măritat, iar bătrâni asistă pe margini. Băieții oferă fetelor ilustrate și felicitări ori de câte ori dansează cu ele. Cea care primește cele mai multe felicitări este aleasă „regina balului”. Ea va fi sărutată de cavalerul care i-a dat cele mai multe felicitări, pecetluind astfel viitoarea căsătorie ce va avea loc în acel an.

O formă specifică de colindat, cu sens purificator și apotropic, pentru familiile rromane și neromane, este practicată în ajunul sau dimineața Anului Nou ba uneori și în Ajunul Crăciunului – obiceiul numit Vasilca.

Vasilca este capul sau râțul de porc împodobit cu panglici sau o păpușă făcută de grupul de colindători și împodobită în costum popular. Unul dintre actanți poartă un vas cu grâu nou încolțit, semn al belșugului pentru anul ce urmează. Gestul răspunde unei nevoi ritualice a culturii neromane agrare. Femeile poartă, pe o tavă acoperită cu o pânză albă, capul sau râțul porcului, flori și un pahar și cântă colindul „*Şivei sau al Vasilcăi*”

* Delia Grigore, Gheorghe Sarău – „Istorie și tradiții rromane”, iunie 2006

Proverbe înțelepte

*rubică realizată de
Prof. Radu Pandelea*

Despre GÂNDIRE

- ✿ „Gândirea este cea mai înaltă înșușire, iar înțelepciunea constă în a spune adevărul și a ne purta în acord cu natura, ascultând-o.” (HERACLITUS)
- ✿ Totdeauna omul altfel gândește despre sine și altfel despre altul. (CICERO)
- ✿ Cine gândește la prea multe lucruri nu ajunge niciodată la vreo concluzie. (MACHIAVELLI)
- ✿ Este evident că omul este făcut pentru a gândi; aceasta-i toată demnitatea sa și tot meritul său; și toată datoria sa este de a gândi cum trebuie. (PASCAL)
- ✿ „Gândirea constituie măreția omului” (PASCAL)
- ✿ După cum biblioteca cea mai bogată, dacă nu e pusă în ordine, nu aduce atâtă folos cât una foarte modestă, dar bine aranjată; tot așa și cea mai mare cantitate de cunoștințe, dacă nu le-a prelucrat gândirea proprie, prețuiește mai puțin decât una mult mai redusă, care însă a fost aprofundată în multe feluri. (SCHOPENHAUER)
- ✿ Gândesc deci exist. (DESCARTES)
- ✿ Politețea spiritului constă în a gândi lucruri cinstite și delicate. (LA ROCHEFOUCAULD)
- ✿ Prin spațiu, universul mă cuprinde și mă îngheță ca pe un punct; prin gândire îl cuprind eu. (PASCAL)
- ✿ Noi nu trăim în mod real decât în clipele scurte în care gândim. (MAETERLINCK)
- ✿ Este o josnică părăsire a rațiunii să renunțăm la dreptul nostru de a gândi – ultimul și singurul nostru loc de refugiu. (BYRON)
- ✿ Gânditorul este un om care vede acolo unde ceilalți nu văd. (DIMUET)
- ✿ Al doilea gând este, de obicei, mai înțelept. (EURIPIDES)
- ✿ Gândurile mari vin din inimă. (VAUVENARGUES)
- ✿ Problema nu e atât de a vedea ceea ce n-a văzut încă nimeni, cât, mai ales, de a gândi ceea ce nimeni nu a gândit încă la ceea ce vede fiecare. (SCHOPENHAUER)
- ✿ Sunt unii care nu au puterea de a se opri... de a gândi, și care gândesc cu atât mai mult cu cât li se interzice mai mult. (PASCAL)
- ✿ Îndepărarea minții de la simțuri și abaterea gândirii de la rutină denotă un spirit mare. (CICERO)
- ✿ Cel mai mare dar al zeilor este a nu gândi greșit. (ESCHIL)
- ✿ După cum e îndeletnicirea fiecăruia, tot astfel e neapărat și felul său de a gândi. (DEMOSTHENES)

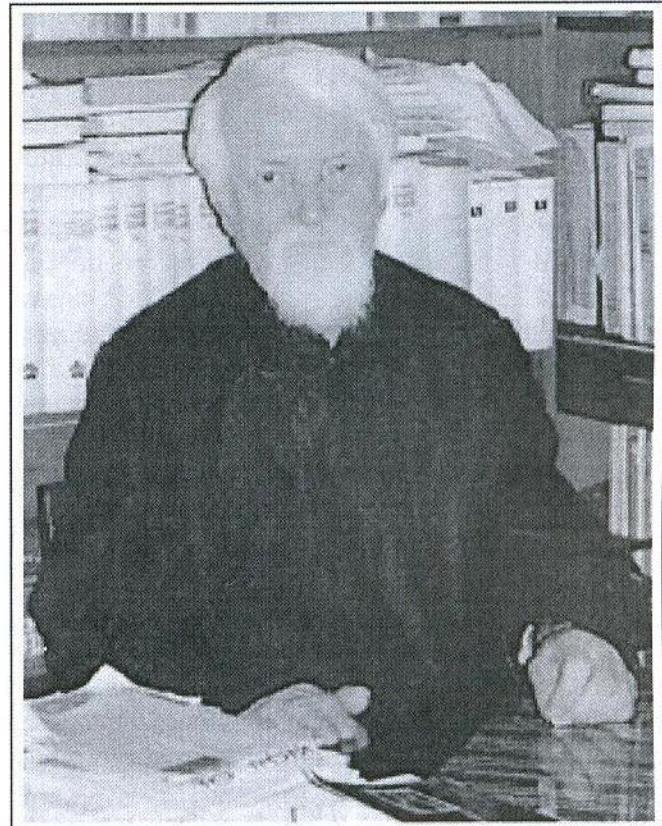
RAPORTUL ÎNTRE PERSOANA ȘI OPERA LUI IISUS HRISTOS ÎN VIZIUNEA PĂRINTELUI DUMITRU STĂNILOAE

Prof. Cristian Agache,
Colegiul Dobrogean "Spiru Haret"

Creștinismul acordă o importanță covârșiitoare persoanei lui Iisus Hristos în cadrul dogmaticii sale, cum nu acordă nici o religie întemeietorului ei. Dogmatica creștină nu este un sistem de idei, o doctrină oarecare plămădită de mintea unui om, ci în centrul ei tronează persoana vie a lui Iisus Hristos. Gândirea părintelui Stăniloae se concretizează într-o teologie a persoanei. Ea sintetizează și dezvoltă creator o întreagă tradiție a gândirii ortodoxe. Conceptul de persoană se conținează în contextul discuțiilor trinitare, dar va fi consacrat odată cu controversa hristologică. De aceea, părintele Stăniloae crede că în contextul acestei discuții, monofizismul și nestorianismul n-au reușit să vadă în Hristos decât "naturi", deoarece n-au reușit să se detașeze de dimensiunea filosofiei grecești.¹⁾

Ori, odată cu Sinodul de la Calcedon se introduce realmente o nouă vizionă asupra lumii prin unitatea celor două naturi. Alături de stratul ființei (naturi) asupra căreia se oprește filosofia greacă, în conștiința filosofică a omenirii își face loc factorul persoană. Pentru a contura mai clar înțelesul persoanei reamintim aici copleșitoarea analogie explicativă a părintelui Stăniloae, care închipuie natura umană ca un fir care leagă diverse noduri, ipostasurile. În acest fel, "de la fiecare persoană" duc fire la toate persoanele care pot fi actualizate sau nu în relații directe. Fiecare persoană este centrul unor raze nesfârșite asemenea unei stele; sau persoanele sunt legate prin razele lor ca într-o plasă de ochiuri uriașă... Fiecare persoană este centrul atâtore fire actuale câte persoane se află în relație cu ea. Si fiecare persoană poate lua loc de centru față de orice altă persoană. Plasa aceasta de ochiuri se dezvoltă continuu din ea însăși, o parte trecând, alta adăugându-se, ca într-o sferă de ochiuri tot mai dese".²⁾

Revenind la tema noastră, vom remarcă

faptul că, pentru prima dată în teologia românească, părintele profesor Dumitru Stăniloae evidentiază raportul dintre persoana și opera lui Iisus Hristos. Venind în lume și făcându-Se om adevarat întru toate asemenea nouă, afară de păcat, Hristos „rămâne de-a pururi în legătură cu noi, ca unicul izvor de la care ne vine mântuirea. Mântuirea înseamnă relația, comuniune intimă cu Iisus Hristos, nu o conformare individualistă cu o anumită doctrină. Mântuirea nu este o gnoză sau o etică. Ea nu se realizează prin a ști sau a face ceva, ci prin trăirea cu Iisus Hristos. Din această trăire cu Iisus Hristos rezultă și a ști și a face. Aceasta pentru că Iisus Hristos nu este om simplu, ca ceilalți întemeietori de religii, ci Dumnezeu în-

suși venit în maximă apropiere de noi cu iubirea Sa".³⁾

Deci, a căuta mântuirea înseamnă a căuta pe Iisus Hristos, comuniunea cu El. Starea de mântuire este starea de comuniune cu Iisus Hristos ca Dumnezeu și, prin El sau datorită Lui, și cu semenii. Mântuirea o avem numai dacă Omul Iisus nu S-a descoperit ca Dumnezeu, care ne-a devenit acel Tu suprem și totuși apropiat, acel Tu plin de autoritate și totuși de iubire care trezește subiectul nostru din moartea singurătății egoiste și-l pune în legătură neanulabilă cu Sine, și prin Sine cu semenii.⁴⁾

Din această pricină, opera lui Iisus Hristos, adică răscumpărarea neamului omenesc din robia păcatului și a morții, și refacerea comuniunii omului cu Dumnezeu, odată cu înnoirea ființei umane înseși și îndumnezeirea acesteia, prin lucrarea harului dumnezeiesc, este inseparabilă de persoana Lui. Spre exemplu, cuvântul rostit de cineva, fiind o operă a lui, este o manifestare a persoanei lui, este o punte pe care ne-o aruncă ca să ne chemem în relație, în comuniune cu el. De aceea „persoana lui Hristos este nedespărțită de opera Lui, de manifestarea dragostei Sale”.⁵⁾ Inseparabilitatea acestora, adică a persoanei divine a lui Hristos și a operei Sale de mântuire a noastră, a tuturor, prin jertfa și învierea Lui, își are temeiul în faptul că Hristos este Dumnezeu, și anume Dumnezeu-Omul, nu numai în momentul întrupării, ci în toată lucrarea Lui de mântuire a noastră, și rămânând unul dintre noi chiar și pe scaunul slavei de-a dreapta Tatălui, fiindcă este Dumnezeu, adevară subliniat magistral de către autor.⁶⁾

Lucrarea mântuitoare a lui Hristos se îndreaptă spre firea Sa omenească, pe care o umple de Dumnezeirea Lui și o eliberează de afectele, pătimirile și moartea, de pe urma păcatului strămoșesc Se îndreaptă apoi, chiar prin ele spre noi toți, pentru ca prin participarea la Dumnezeirea manifestată în puterea pe care ne-o transmite prin firea Lui umană să ne elibereze și pe noi în viață acesta de păcat, iar în cea viitoare de afecte, de coruptibilitate și de moarte. Dar tot prin acestea, se îndreaptă și spre Dumnezeu, pentru a-L slăvi prin împăcarea noastră cu El (Efeseni II,16; I,20), prin eliberarea noastră de rele și prin îmbrăcarea noastră în strălucirea dumnezeiască.⁷⁾

Lucrarea mântuitoare a lui Hristos mai poate fi privită însă și în alte trei aspecte principale

ale ei. Ea se împlinește prin propria jertfă a trupului Său, prin învățătura și pilda de slujire dată oamenilor, și prin puterea pe care o exercită asupra naturii prin minuni, asupra morții prin Înviere și prin puterea ce le-o dă oamenilor în vederea mântuirii. De aceea spunem că Iisus Hristos își înfăptuiește opera sub întreit aspect, ca arhiereu Care Se jertește, ca profet Care învăță și ca Împărat Care biruiește puterile răului.⁸⁾ Până la adâncimea ființei Sale, Hristos este absorbit în aceste slujiri și lucrări, ce nu sunt, așa cum subliniază părintele profesor, „simple lucrări accidentale ale Lui, ci El însuși este deplin arhiereu, deplin profet, deplin împărat... caracterizarea cea mai justă a întregii Lui misiuni și a Persoanei Sale divine. Însăși misiunea pe care o îndeplinește El, rostul pentru care S-a întrupat și pentru care lucrează este exprimat în aceste trei slujiri sau demnități”.⁹⁾ Pe toate aceste trei demnități, chemări sau slujiri, Mântuitorul Iisus Hristos le întrunește întru Sine în grad suprem, pentru că este Dumnezeu Cel viu, adică Dumnezeu personal.

1. Sandu Frunză, *Pentru o metafizică a persoanei implicită în teologia părintelui Dumitru Stăniloae*, în „Persoană și comuniune...”, Sibiu, 1993, p. 94.

2. Pr.prof. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol.I(1978), EIBMBOR, București, p.293.

3. Idem, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, ed. a II-a, edit Omniscop, Craiova, 1993,p.198.

4. Ibidem.

5. Ibidem, p.199.

6. Pr.prof. Dumitru Radu, *O culme actualizată a teologiei patristice*, în „Ort.”, XLV(1993), nr. 3-4, p.39-40.

7. Pr.prof. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică...* vol.II(1997), p.75.

8. Ibidem, p.76.

9. Idem, *Iisus Hristos sau restaurarea...*, p.206.

Dobrogea în două secole de istorie

Prof. dr. Răzvan Limona

Dominația turcă în Dobrogea a reușit să modifice echilibrul numeric și mai ales toponimia locurilor. Rădăcinile adânci ale acestei implantări sunt dovedite de persistența denumirilor turce până în ziua de astăzi, preferate de locuitori deoarece le oferă un simțământ al continuității istorice. În ciuda acestei realități, români și celelalte naționalități și-au păstrat tradițiile, limba și autonomia, reușind pentru prima dată în secolul al XIX – lea să-și afirme identitatea pe fondul unei modernizări lente a Imperiului Otoman.

Războiul de Independență și tratatul de pace de la Berlin aduc deznodământul neașteptat al căstigării Dobrogei, provincie ce se va dovedi esențială pentru comerțul României moderne. Administrația română, condusă de oameni educați la Paris, Londra și Berlin, încearcă să organizeze viața societății după modelul occidental, sperând în transplantarea acestei civilizații atât de admirată în România anilor 1870 – 1914.

Eforturile liberalilor și conservatorilor au permis îndepărțarea unei părți a caracterului oriental impus de turci și o modernizare treptată, sprijinită de majoritatea grupurilor etnice, interesate în prezentarea identității și bunurilor câștigate prin muncă cinstită. Opera, întreruptă temporar de primul război mondial, a fost clădită prin efortul depus de o populație majoritar țărănească, legată de Vechiul Regat prin interese și idei comune.

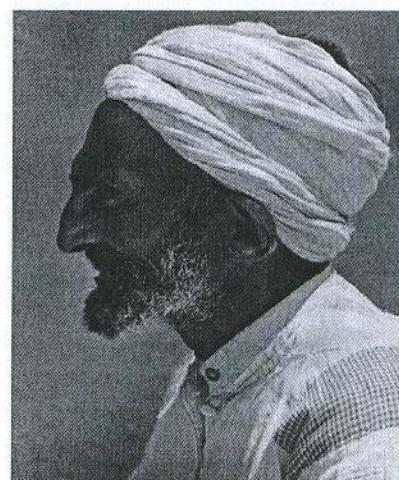
Comparativ cu epociile anterioare, perioada interbelică este mai puțin activă la nivelul migrației interne, demonstrând soliditatea operei întreprinsă de guvernele și oamenii politici români. Prin colonizare și spor natural românii sunt capabili să-și asigure dominația numerică relativă la nivelul provinciei, chiar dacă bulgarii și musulmanii își păstrează pozițiile în Cadrilater.

Colonizarea țărănilor români și aromâni s-a dovedit a fi o reușită, în ciuda dificultăților administrative. Sursele de arhivă scot în evidență dimensiunile colonizării, relațiile cu localnicii și

LIMONA RĂZVAN

Naționalitățile și problemele lor în

documentele de arhivă dobrogene (1879 – 1941)

SEMĂNĂTORUL
Editura - online
August 2009

impactul noilor veniți asupra structurilor economice și demografice. Lucrarea prezintă analitic evoluția demografică a provinciei și modificările la nivelul etniilor, stabilind elemente de comparație și separație cu Regatul României și celelalte provincii.

Viața economică, religioasă și politică este tratată în actele oficiale în legătură directă cu scopurile finale ale administrației românești. Utilizarea lor comparativă oferă cadrul în care funcționează interesele naționalităților, prezentând într-o formă organizată substanțialele diferențe apărute la nivelul locuirii locale.

Din păcate, presiunile politice externe și tensiunile interne duc la reducerea numărului comunităților germane, italiene și turco – tătare, aliate cu români în procesul de modernizare al provinciei. Inegalitatea numerică nu a împiedicat etniile

de mici dimensiuni să se afirme la nivel politic, cultural și mai ales economic. Naționalitățile au avut posibilitatea de a se specializa în anumite ramuri economice, dominând situația la nivelul marilor comercianți și patroni.

În general, autoritățile române își propun integrarea etniilor în structura administrativă și culturală a statului. Tendințele de asimilare, provenite din inertă administrativă centrată pe uniformizare, se manifestă sporadic, influențate de contextul politic intern și internațional.

Ele își fac apariția la sfârșitul primului război mondial, perioadă marcată de nesiguranță și creșterea influenței ideilor revoluționare, evoluând treptat spre probleme administrative legate de impunerea calendarului nou și obligativitatea educației școlare, percepță uneori drept asimilare de ruși lipoveni și bulgari.

Contactele îndelungate au permis îmbinarea anumitor tradiții și obiceiuri, împrumuturi lingvistice și de locuire ce au oferit Dobrogei un specific aparte în România interbelică. Amestecul de civilizație occidentală și orientală a fost remarcat de toți călătorii timpului, iar colonizarea, în ciuda dificultăților pe care le-a provocat, a adus o infuzie de material genetic și entuziasm ce au transformat provincia de-a lungul celor 22 de ani interbelici.

În cei 62 de ani de guvernare românească Dobrogea se transformă într-o provincie egală cu celealte, ieșind în întâmpinarea visurilor lui Ion Ionescu de la Brad și Nicolae Iorga ce doreau revenirea ei culturală, spirituală, politică și economică pe baza unor principii călăuzitoare ferme.

Câștigarea drepturilor politice și implicarea locuitorilor în efervescenta viață politică românească au adus la nivelul administrației și parlamentului prezența a numeroși bulgari, turci, ruși, greci etc. ce suportă interesele statului român și opțiuni politice diverse.

Derapajele politice, legate de existența extreamei drepte și stângi, sunt minore, rezultatul manipulării nemulțumirilor provocate de iridentismul bulgar, presiunea sovietică în zonă și opțiunile izolaționiste, fiind abil mascate sub pretexte religioase și economice.

Implicita statului în finanțarea învățământ-

tului și cultelor religioase a asigurat desfășurarea unei intense vieți culturale și spirituale. Existența a zeci de reviste, ziare și publicații, laolaltă cu efortul depus de cadrele didactice de toate naționalitățile, au asigurat accesul Dobrogei la viața culturală a timpului și prezervarea tradițiilor naționale. Interesul autorităților și oamenilor de cultură față de identitatea spirituală a grupurilor etnice își are obârșia în dorința de a oferi tuturor posibilitatea păstrării originilor și obiceiurilor, în cadrul unei Românie intereseante de multiculturalitate.

Perioadele de tensiune extremă, provocate de primul război mondial și cedarea Cadrilaterului, au creat doar temporar tensiuni interetnice, pe fondul exprimării loialității principalelor naționalități față de interesele României. Procesul de modernizare și aplicarea corectă a legilor a atras sprijinul tuturor locuitorilor, încredințați de bunele intenții ale guvernărilor timpului, ce au înțeles să considere inevitabilele abuzuri și greșeli ale oricărei administrații drept fenomene izolate, remediable printr-o participare activă la „viața cetății”.

Evoluția populației cunoaște o nouă față după instaurarea comunismului în România și Bulgaria și revoluția de la 1989. Recensăminte Dobrogei Vechi, efectuate între anii 1956 și 2002, scot în evidență dizolvarea comunităților bulgară și germană, identificate cu mai puțin de 500 locuitori la ultima statistică.

Români domină structura etnică cu 86 - 90% și un plus de 369.289 persoane pe 50 de ani. Turcii, tătarii și țiganii cunosc creșteri minore, ce îi propulsează pe locurile doi, trei și cinci cu 27.850, 23.049 și 8.295 locuitori. În același timp ruși lipoveni pierd circa 8.000 de persoane și se situează pe locul trei cu 2,23 % la recensământul din 2002.

Sudul Dobrogei, intrat în administrația Sofiei, cunoaște un plus de populație semnificativ în contul bulgarilor. Colonizările și sporul natural le permit să crească de la 150.962 persoane (37.1%) în 1940 la 248.382 (69.53%) în 2001. Turcii, soscotiți împreună cu tătarii, găgăuzii și țiganii, pierd 40.562 locuitori și 6,26 % în 60 de ani. Schimbările afectează cel mai vizibil comunitatea românească, redusă de la 106.534 (26.2%) în 1940, înainte de pierderea Cadrilaterului, la 591 (0,17%).

* Istoria presei teologice nord-dobrogene

LUMINA POPORULUI

(Sarighiol de Deal, 1932)

Prof. Mihai Marinache

*publicație lunară, an 1, nr.1-ianuarie 1932 - nr.5 (mai 1932)-subtitlu: *Foaie de merinde pentru săteni*

*locul apariției: comuna Sarighiol de Deal (județul Tulcea)
*redactori: preotul Gheorghe Cărnu și învățătorul Dumitru Strâmbbeanu (directorul școlii primare)

*redacția și administrația: comuna Sarighiol de Deal „unde se primește tot ce privește administrația și redacția revistei”

*format - 21x14

* tipografia Dobrogea, Crum Doncef - Tulcea

În deceniul 1931-1940, în spațiul nord-dobrogean, prin acțiunile colective (preoți din mai multe localități, din orașe și comune, având drept colaboratori învățătorii de acolo), prin acțiuni individuale (cercul preoțesc din localitate), prin activitatea comună preot-învățător (la nivel de comună ori parohia dintr-un oraș), se desfășoară o profundă mișcare de zidire duhovnicească și de educare a copiilor și adulților în spiritul păstrării și respectului pentru tradițiile creștine și obiceiurile neamului nostru.

În ordinea apariției lor, aceste publicații de credință, informare și atitudine bisericească, completate de valoioase articole și materiale pe teme de educație și învățământ, au fost: PÂINEA VIETII (oct.- dec. 1930 - Cercul preoțesc din localitatea Niculițel), VIATA ADEVĂRATĂ (1934-1941 - Sulina, Tulcea, Parcheș, Jijila), CHEMARE ÎN JURUL BISERICII ȘI ȘCOALEI (1936-1937, parohia „Sf. Împărați” din Tulcea). Despre ultimele două reviste, autorul articolului de față a publicat în ziarul **Acum**, în ultimii ani, ample cronică, evidențind contribuția plină de răvnă a slujitorilor bisericii pe tărâmul binelui obștesc¹.

De data aceasta, în dorința noastră de a clarifica probleme rămase în penumbră și de a revaloriza publicații, din nefericire aproape uitate, ne vom îndrepta atenția asupra „foii de merinde pentru săteni” intitulată modest, dar sugestiv LUMINA POPORULUI.

Într-o lucrare descriptivă, apărută la Tulcea în 1979, ca supliment PEUCE, acestei publicații îi sunt consacrate câteva date de interes general menționându-se greșit că a apărut până în octombrie 1932.² Din aceste motive,

ANUL I No. 2 1 Februarie 1932

„Lumina Poporului”
Foaie de merinde pentru săteni

Rodacăta de Preotul Gh. Cărnu și Directorul școala primară Dumitru Strâmbbeanu din comuna Sarighiol de Deal județ Tulcea unde primește tot ce privește administrația și redacția revistei.

— APARE LUNAR —

La întâmpinarea Domnului

Acum slobozește pe robul tau Stăpâne, după cuvântul tău în prea, că au văzut ochii mei mantuirea ta, care o ai călit înaintea feței tuturor popoarelor luminișă spre descooperirea neamurilor și slava norodului tau Israfil. (Luc. II 29-32).

Acestea sunt cuvintele prin care „dreptul și de Dumnezeu temitorul” Simeon le-a rostit înaintea întâmpinarea Domnului, venit la templu spre curățire potrivit rându-iesi Iudeilor. Simeon era bătrân și slabognit de mulțimea anilor, căci Duhul Sfânt îi părucise să nu moară până nu va vedea pe Mântuitorul Iisus împreună cu dânsul tot hărăzit, în așteptarea lui Iisus, dela Domnezeu, trăiește în posturi și rugăciuni de 48 ani proarocite Ana. Si măngăerea suflarelor lor nu zăbovit căci după întâmpinarea vremii curățirii, Mântuitorul Iisus a fost adus de maica-Sa la templu unde primindu-l Simeon înspălat dela Duhul a zis: „Acum slobozește pe robul tau stăpâne că au văzut ochii mei mantuirea”. Biserica noastră în amintirea acestiei fapte a întocmit această sărbătoare de mare prăznuire.

Intre puținii Iudei buni la venirea lui Mesia erau și acești doi, cu două flacără peste mormânlă de putregăi și fatărcere al Iudeilor. Cineva asemănător părea să-acești doi drepti Simeon și Ana cu ultimile două scănduri uravene dintr-o tizăloasă barcă pierită în

într-o lucrare extrem de prețioasă, însă puțin accesibilă, apărută în 1985 la Constanța³, autorii nu prezintă programul publicației de la Sarighiol de Deal și nu fac referiri la rubrici, tematică, articole de interese, colaboratori.

De asemenea, în funcție de specificul cercetării întreprinse și de tematica abordată, LUMINA POPORULUI e încadrată presei bisericești interbelice⁴ sau, dimpotrivă, în rândul publicațiilor scoase de învățătorii tulceni.⁵

După opinia noastră, această revistă din 1932 deschide drumul unei orientări aparte în publicistica timpului, care interferează obiectivele comune ale bisericii și școlii în realizarea îndemnului lui Spiru Haret ca învățătorii, în apostalatul lor, să se identifice cu opera de luminare a maselor, alături de preoți. Acestui deziderat îi va răspunde și publicația din 1936 de la Tulcea

“Chemare în jurul Bisericii și Școalei”. În acest spirit, învățătorii vremii, formați în atmosfera orientărilor sămănătoriste și poporaniste, influente încă după primul război mondial, au făcut din ideea datorei față de tărânimile, în special, de luminare a maselor, un cult al vieții și un sens al existenței lor intelectuale. Gândurile preotului Gheorghe Cărnu din Sarighiol de Deal sunt ilustrative în acest sens.

„Ca doi palmieri ce formează o oază într-un desert nețărniu și la umbra căroră cristalin picură izvorul înțelepciunii: sunt preotul și învățătorul. Și când aceste două faruri răspândesc adevărata lumină a chemării lor, putem avea încredințarea că poporul nostru este pe calea adevărătă, că merg înainte din punct de vedere intelectual, moral și material. Și, dimpotrivă, când lumina farurilor lor, ce întâmpină corăbiile ce-și caută un țarm de odihnă este de rea credință și înșelătoare, atunci poporul nostru nu numai că se va pierde în negura valurilor, ci toate ispitele și păcatele pot să-l copleșească și să-l facă neputincios în lupta pentru viață. Și poate nici un popor nu are nevoie de mai multă îndrumare sufletească și de mai multă principere în muncă ca poporul nostru” (art. Preotul și învățătorul, an 1, nr.1, ianuarie 1932, p.7).

În nr. 1 al publicației, redactorii (pr. Gh. Cărnu și inv. D. Strâmbbeanu) sunt convinși de necesitatea apariției acestei foi: „Am dat la iveală această lumină, însu-

flești de ideea și convingerea că cultura națională creștină trebuie să pătrundă cât mai adânc în masa cea mare a poporului, ea fiind piatra de temelie a României.” (**Cuvânt începător**).

Încă din primul număr se cristalizează rubricile: cuvinte de învățătură din Sf. Scriptură, îndemnuri către viața creștinească și cetățenească, sfaturi și pilde privind cât mai frumoasa îngrijire a sufletului și a gospodăriilor sătenilor.

articole „scurte, dar cu miez, potrivite programului revistei noastre” (nr.2, p.8) sunt scrise de pr. Cărnaru sau sunt cerute preoților și învățătorilor din județ pentru a ajuta la realizarea acestei opere, aceștia fiind dintotdeauna, după cuvintele Sf. Scripturi, „lumina oamenilor și sarea pământului” (ex. de articole: „An Nou”, „La întâmpinarea Domnului”, „La Buna-Vestire”, „Sf. M.M. Gheorghe”, „Învierea Domnului”). Aceste materiale de învățătură creștinească sunt completate de rubrica Buletin lunar, „În fiecare lună să dăm săteanului nostru sărbătorile principale cu însemnatatea lor și sfaturile principale” (**Buletinul creștinului**).

După acest buletin, semnat de preot, urmează **Buletinul gospodarului**, semnat de Dorina Cărnaru. Avea drept scop „orânduirea muncii cu sfaturile necesare pentru o bună gospodărire sătească”, autoarea culegând sfaturi din „Calendarul plugarilor” pe anul 1916, de N. Dăscălescu și A. Oprescu și calendarul „Viața la țară”, îngrijit de D.A.D. Carabella.

Potrivit scopului urmărit, pe luna ianuarie, de exemplu, sătenii primesc următoarele învățături și sfaturi: „... Curăță haracii și gunoiește via. Pritocește vinul prima dată: Pe vreme bună curăță livada de mușchi și corzi uscate. La rânilor de pe urma curățitului se unge cu amestecătură de balegă și pământ galben și praf de la fesălatul vitelor și puțin var. Seară și în orele libere împletește din niuele coșuri, scaune, mese, iar din papură: rogojini și coșuri din cânepă, frânghii, căpestre și unelte de pescuit. Citește și cărți din agricultură.”. Acest îndrumar moral și material este bine ilustrat lună de lună, servind luminării sătenilor, care „... s-au întovărăsit în societăți de economie și în societăți culturale unde-și petrec sărbătorile, departe de băutura otrăvitoare a cârciumei unde patronează diavolul” (nr.1, p.8). Toate îndemnările și învățăturile transmise nu trebuie să fie teoretice, ci să se bucure de **exemplul luminiților satului**, de cuvântul lor plin de înțelegere, curaj și sprijin față de sătean.

În aceeași manieră și servind același scop, în revistă sunt introduse și mărturii ale unor călători români în țările Nordului, pentru ca puterea exemplului să fie edificatoare:

„Fiindcă ne-am propus să luminăm cu sfaturi pe săteanul nostru prin această foaie, și-n care nu urmărim decât îndreptarea și ridicarea lui morală și materială, voi povesti aici ceea ce am cunoscut dintr-o călătorie a unui român în țara Suediei ca să vadă și el cum e acolo și cum la noi. Voi arăta câteva sapte care fac cinste poporului suedeze și care la noi s-ar crede povestii dacă n-ar fi mărturia aceluiaș

călător român” [...]. (nr.2/feb. 1932, p.3-5, inv. D. Strâmbbeanu).

Această „foaie de merinde pentru săteni” este întrigată, tot potrivit intențiilor exprimate, prin încercările laterare modeste ale învățătorului: „**Colind**”, „**La sărbători**” (obiceiuri și credințe de bobotează la sătenii locului și din alte părți), „**Lumina poporului**” (versuri în nr.2), „**Primăvara**”, „**Ursul**” (legendă) în nr. 3, „**Amintiri**” (nr.4), „**Iisus învățător**” (nr.5). Desigur, aceste creații răspundeau entuziasmului vârstei tinere (invățătorul se logodea în acel an și era felicitat de preotul satului, și el în vîrstă de 24 de ani!). Este reprodusă poezia lui G. Coșbuc „**La Paști**” și o adaptare după Lev Tolstoi „**Grăuțele**” (nr.5). Sunt cuprinse și snoave pline de tâlc și haz (nr.1 și 3).

Au valoare documentară, ținând seama de cele aproape opt decenii care au trecut de la apariția revistei, însemnările interesante despre susținătorii și abonații foii președintele Camerei de agricultură, preoți, avocați, învățători, comercianți, săteni. Un amănunt surprinzător: inv. Coman de la Jurilovca înapoiată redacției revista deoarece nu-i plăcuse poezia „**Primăvara**” (vezi în nr.4 și răspunsul la fel de atractiv și incisiv al conducerii publicației).

Rămân, emoționante peste timp, versurile Tânărului învățător D. Strâmbbeanu despre soarta publicației și încrederea în mesajul ei:

„Ai apărut și mergi nainte/Pe calea binelui obștesc./Să nu te-oprești la nici o punte/Căci drumul tău e pitoresc.”

Deși a apărut doar în intervalul ian-mai 1932 (44 de pagini), revista LUMINA POPORULUI, din comuna Sarighiol de Deal, fără să aibă prea mulți colaboratori, a răspuns, prin difuzarea ei în mijlocul sătenilor, dezideratului major al intelectualilor locului, aşa cum își dorea pr. Gheorghe Cărnaru.

„Așadar o îndreptare sănătoasă a poporului nostru pe calea muncii chibzuite fine de vrednicia preotului și a învățătorului, cum și de frumoasa înțelegere între ei.

Dacă farurile conștiinței și inteligenței lor vor da lumină adevarată, vom putea nădăjdui că o viață nouă străbate în poporul nostru, o viață sănătoasă și națională.” (art. „**Preotul și învățătorul**”, nr.1, p. 8)

1. Ziarul ACUM, Tulcea, an IX, 20.03.2003, p.2 și 21.03.2003, p.2
2. Petru Zaharia, *100 de ani de presă tulceană* (1879-1979), Supliment PEUCE, 1979, p.80
3. Dumitru Constantin - Zamfir, Octavian Gerogescu, *Presă dobrogeană* (1879-1980). *Bibliografie comentată și adnotată*, Biblioteca Județeană Constanța, 1985, p.209 (fără editură)
4. Nechita Runcan, *Presă bisericescă interbelică din Dobrogea*, în Revista de Teologie Sfântul Apostol Andrei, an I, nr.1, 1997, Constanța, p.48 (autorul îi consacră 9 rânduri)
5. Nicolae Rusali, *Preocupări de folclor în presa tulceană*, PEUCE, 1971, II, p.389
6. Mihai Marinache, *Lumina poporului*, ziarul ACUM, Tulcea, nr. 2524, an IX, 13 oct. 2003, p.2

Insemnări de mirean în Africa

Inspector O.N.U. Dorin Mara

Românii ştiu despre Africa ceea ce învaţă la şcoală, puţin, şi din ce mai apare pe la televizor când se întâmplă vreo nenorocire cu victime omeneşti.

Africa este copleşită de sărăcie, subdezvoltare, violenţă şi boli tropicale.

Africanii

Populaţia continentului african, în parte sa de la sudul deşertului Sahara, este compusă din populaţii negroe în majoritate, organizate în triburi şi grupuri etnice, de o extraordinară diversitate culturală şi lingvistică. Spre exemplu, în Congo Kinshasa sunt peste 400 de triburi şi se vorbesc circa 500 de limbi şi dialecte, cu variante locale, iar populaţia rurală este majoritară. O mare parte din populaţie migrează sezonier în căutarea de resurse de hrana, de-a lungul cursurilor de apă, pentru pescuit şi în jungla ecuatorială pentru vânătoare, exploatare forestieră şi agricultură de subsistenţă; în zonele de savană sunt crescători de animale care migrează în funcţie de sezonul ploilor.

Traiu zilnic este dificil, în sate şi centre comunale cu locuinţe precare, fără electricitate şi apă, cu puţine unelte, fără asistenţă medicală şi cu o educaţie precară, într-o sărăcie lucie, fără venituri în bani. Oraşele sunt supraaglomerate, fără dotări de bază, haotice, practic o agregare de sate pe criterii de origine etnică.

Conflictelor între comunităţi sunt la ordinea zilei, adesea violente, pentru păşuni, zone de pescuit, teren agricol sau pentru conducere. Autoritatea statală este slabă în interiorul ţării, funcţionarii sunt rari şi slab plătiţi, poliţia şi armata comit abuzuri şi jafuri asupra populaţiei. Autoritatea locală se impune adesea prin violenţă, chiar în interiorul aceleiaşi comunităţi şi merge până la eliminarea fizică a adversarilor. Multe comunităţi au propriile grupuri înarmate de războinici, unele

prin tradiţie, iar revoltele şi ciocnirile armate sunt frecvente, unele la scară mare, provocând deplasări semnificative de populaţii plecate în bejanie.

Deceniile de conflicte au dus la o răspândire fără precedent a armelor de foc, ieftine şi accesibile inclusiv copiilor, care sunt folosiţi pe post de soldaţi loiali. Recrutările se fac cu forţă, uneori câte un grup armat răpind până la 200 de copii din şcolile săteşti. Băieţii, chiar de 8-10 ani sunt apoi instruiţi ca soldaţi, iar fetele sunt folosite pentru muncă sau transformate în slave sexuale; femeile-soldat nu sunt ceva neobişnuit. Copiii soldaţi, folosiţi de toate părţile în conflict, sunt nemiloşi şi constituie o mare bătaie de cap pentru organisme internaţionale, în ceea ce priveşte demobilizarea lor şi reintegrarea în societate.

Grupurile înarmate, de multe ori bandiţi de drumul mare, trăiesc din extorcări şi din exploatarea resurselor locale, vânzarea de minereuri şi lemn, folosind munca forţată în regim de sclavie.

Religia

Conform statisticilor oficiale Congo Kinshasa, o ţară de 10 ori mai mare decât România şi cu o populaţie de circa 60 de milioane, este o ţară

creștină în proporție de 80%. Peste 50% sunt considerați catolici. În realitate există o multitudine de secte religioase și credințe locale, iar o mare parte din populație migrează liber în funcție de ofertele bisericilor și ale pastorilor sau predicatorilor, interesului personal sau nevoilor, mai ales în regiunile rurale. Așezările catolice sunt relativ numeroase, cu biserici pe lângă care au funcționat școli, însă după mai bine de 20 de ani de război civil multe au fost părăsite, jefuite, transformate în ruine, iar personalul religios a fugit așteptând vremuri mai bune. Pe alocuri, preoții, unii dintre ei europeni, au fost torturați și uciși, călugărițele violate și omorâte.

Sectele, multe protestante, au proliferat după un model local, bazat pe obținerea de avantaje materiale, în funcție de interesul celor care au luat locul personalului religios calificat. Adesea un fruntaș local, care are o Biblie, se autonumește preot, pastor sau predicator și înființează propria biserică într-o căsuță de lut, o colibă de nuiile și frunze sau chiar sub un copac mare, amenajate cu bânci din bambus pentru credincioși. Slujbele sunt dinamice, cu cântece și dansuri energice, predicatorii vorbesc tare, iar între grupurile de credincioși, conduse de animatori, au loc dialoguri cântate cu talent pe mai multe voci. Nicio slujbă nu poate avea loc fără instrumente muzicale, tobole tam-tam ocupând loc de frunte; instrumente ocazionale, precum un fel de xilofon cioplit în lemn cu lamele metalice și un instrument cu coarde confectionat din carapace de broască testoasă se adaugă la slujbele unor comunități mai puțin oropsite. La loc de cinste, în spațiul altarului, alături de predicatori,

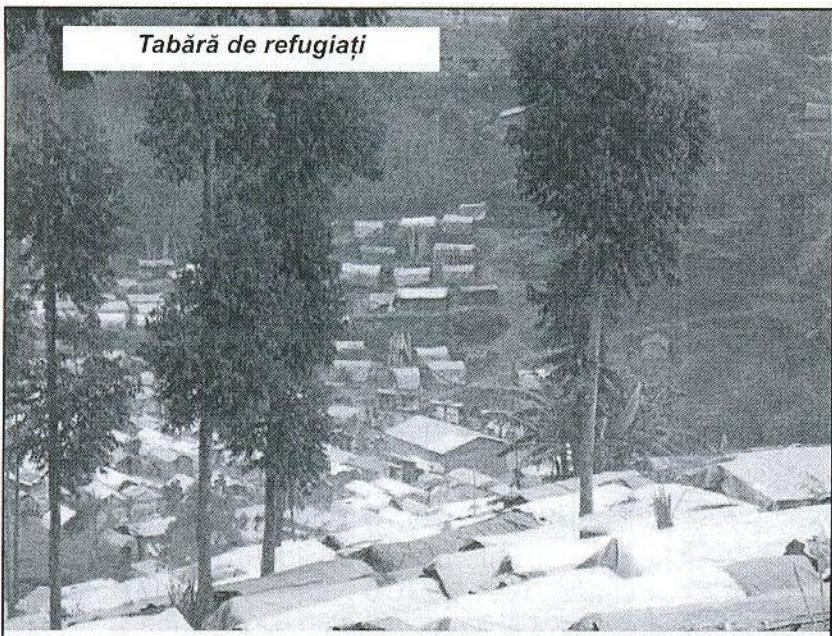
sunt așezați bărbați notabili sau vizitatori de seamă, al căror rol este să legitimeze și să sporească autoritatea predicatorului; de la ei se aşteaptă o donație mai importantă la sfârșitul slujbei. Fiecare participant la serviciul religios, cu excepția copiilor, contribuie după puteri cu o ofrandă care poate fi o sumă mică de bani, un pui, câteva fructe de papaya sau câteva bucăți de trestie de zahăr. Predicatorul este o persoană influentă în comunitate, însă relativa bunăstare de care se bucură îl poate aduce dușmani. Serviciul religios este cel mai important eveniment în zona rurală, oamenii se pregătesc, se spală, își îngrijesc copiii - au foarte mulți copii - și se îmbracă de duminică. Poligamia este răspândită inclusiv printre pastori creștini și chiar preoți catolici, văzută ca o tradiție africană perenă și ca o formă de protecție socială în zonele unde raportul demografic între femei și bărbați este de 6-7 femei la un bărbat.

Mulți credincioși participă și la slujbele altor predicatori, ale altor secte sau religii, în special duminica; pentru că fiecare slujbă să beneficieze de serviciile muzicanților, predicatorii se înțeleg asupra orelor, începând cu ora 6 dimineața până la prânz. Diferențele doctrinare sau dogmatice sunt considerate neesențiale și nu sunt luate în seamă. La Evangeliști, Penticostali, Martorii lui Iehova, Biserica lui Iisus Hristos, Adventiști, Baptiști, Luterani, pare să fie același lucru, în ciuda faptului că persoanele trecute de 40 de ani sunt botezate în majoritate de către misionari catolici; sunt persoane botezate de mai multe ori, prin ceremonii locale fără pretenții, în care toți credincioșii, împreună cu pastori, se îmbăiază în râuri. Se mărurisesc în public păcate reale sau imaginare, se țin ședințe de moralizare convingătoare și se aplică tehnici de vindecare ori de exorcizare colectivă.

În orașele mari se organizează periodic mari servicii religioase pe stadioane, cu zeci de mii de participanți, televizate, cu participarea mai multor pastori, inclusiv americani, care pot dura zile întregi. Au loc vindecări miraculoase asupra a zeci de persoane care leșină sau intră în convulsii, de multe ori aparent aranjate anterior, la atingerea predicatorului care face gesturi teatrale și tună amenințări la adresa păcătoșilor în microfoane puternice.

Încă mai există misionari europeni,

Tabără de refugiați

Inclusiv iezuiți, din Belgia, Olanda, SUA, acționând în numele unor organizații caritabile creștine care sunt numeroase și care se străduiesc să împartă ajutoare celor mai necăjiți, să organizeze cât de cât un sistem sanitar minim, să distribuie unele agricole, să sprijine campaniile de vaccinare a copiilor, orfanilor și femeilor violate. Organizațiile caritabile au viață grea din cauza precarii securității, a jafurilor și presunților de a dirija ajutoarele către anumiți lideri locali sau militari care le folosesc pentru a se îmbogăti sau și spori influența. Adesea misionari și lucrătorii umanitari au căzut victime ale violențelor comise de soldați sau bandiți, ori au fost obligați să fugă abandonând ajutorarea refugiaților de război.

Biserica ortodoxă este reprezentată în câteva mari orașe, în Kinshasa fiind chiar o frumoasă catedrală ortodoxă grecească aparținând comunității cipriote în exil; biserică ortodoxă greacă ține de Patriarhul Alexandriei, care vine din când în când și transmite mesaje cu ocazia sărbătorilor creștine. Preotul paroh este grec, iar ceilalți preoți sunt congolezi instruiți în Grecia, ca și seminaristii care formează corul. Credincioșii sunt în general expatriați greci, români, bulgari, sârbi și ruși, familii mixte, precum și un număr de locuitori locali. Slujbele se țin în limba greacă și franceză, în stilul tradițional și oficială rar căsătorii sau botezuri, după nevoi. Uneori locuitorii din Kinshasa vin la slujbă pentru o bucătică de pâine sau pentru prăjitura care se oferă după oficierea serviciului divin. În Kananga, un oraș mare din centrul țării este o mănăstire ortodoxă de maici, care are două școli primare, un liceu și două școli de meserii pentru copiii orfani sau săraci și unde se construiește o mare catedrală dotată inclusiv cu circuit de radio și televiziune.

Există numeroase religii locale, derivate din secte creștine sau complet inedite, inclusiv credințe animiste sau bazate pe vrăjitoria ancestrală. Profetii și chiar apostolii autointitulați sunt numeroși și există persoane care declară că sunt Iisus Hristos revenit pe Pământ. Profesia religioasă este lucrativă și aduce bunăstare celor care o practică, în cazul în care se găsesc adepti. Mai răspândită local este religia Kimbanguista, considerată prima religie originală africană de masă, fondată în anii 1950 de pastorul Kimbangu din regiunea de la coasta Oceanului Atlantic.

Unele religii animiste, cum ar fi Mayi-Mayi, divinează apa ca zeitate supremă și presupune ri-

tualuri barbare. Credința în vrăjitorii este răspândită chiar printre catolici din mai multe generații, în unele cazuri copiii dificili fiind considerați potențiali vrăjitori și alungați de familiile lor. Au fost semnalate cazuri când asemenea copii au fost linșiți în provincie sau femei în vîrstă despre care se credea că sunt vrăjitoare au fost arse de vii în asistență mulțimii.

În 2008 a fost intens mediatizat, inclusiv de televiziunea locală, un caz de canibalism ritual, în care au murit 6 persoane.

Misiunile Umanitare

Comunitatea internațională, Organizația Națiunilor Unite și o multitudine de organizații neguvernamentale reacționează prin înființarea de misiuni destinație instaurării păcii și îmbunătățirii situației umanitare, de cele mai multe ori la cererea autorităților locale. În mai multe țări sunt înființate misiuni de menținere a păcii, cu trupe și cu mijloace militare importante, ca în Congo Kinshasa, Liberia, Coasta de Fildeș și Sudan. În alte țări sunt misiuni de asistență pentru consolidarea stabilizării după conflicte și pentru îmbunătățirea situației umanitare, precum în Burundi, Republica Centrală Africană, Sierra Leone și Guineea.

Se poate spune că misiunile umanitare au ameliorat situația, reducând semnificativ gradul de suferință generalizată la nivelul întregii regiuni, chiar dacă multe din conflicte continuă pe o scară mai mică.

Slujitori ai Bisericii Întemeietori de școală românească în Dobrogea

Teolog Ionuț Drucă

După cucerirea, apoi transformarea ei într-o provincie otomană, Dobrogea se încadrează în sistemul de administrație turcesc, fiind guvernată administrativ și economic în condiții specifice imperiului. Astfel, între anii 1417 și 1877, Dobrogea a suferit opresiunea otomană mai mult decât celelalte provincii istorice românești, care nu au fost stăpânite vreodată de turci, ci dimpotrivă, au fos principate autonome: Țara Românească, Moldova și Transilvania.

Împreună cu alte neamuri, tătarii din Bugeac, tătarii crâmneni, bulgari, ruși, ucraineni, greci, evrei, armeni, germani, românii dobrogeni își urmează propriul fir al existenței. Cât viața nu le era tulburată de războaiele ruso – turce, aducătoare de jaf, pârjol, ori distrugerea completă a multor sate, locuitorii dobrogeni reușesc să ajungă la situații economice înfloritoare. Într-un atare context e resimțită nevoia de cultură. Ortodoxia, reprimată la începutul stăpânirii otomane, își reface formele organizatorice proprii. În decursul celor 460 de ani de dominație otomană pe teritoriul dobrogean s-au creat câteva eparhii ortodoxe, care depindeau direct de Patriarhia de la Constantinopol, și anume: Mitropolia Proilaviei, Mitropolia Dristrei și Mitropolia Tulcei.

La început, și aici, ca și în celelalte țări românești, școala se făcea în tinda bisericilor, pe baza ceaslovului și psaltirei. Deși au existat învățători de-a lungul vremii, întemeietori de școală românească în Dobrogea pot fi considerați următorii: Costache Petrescu (Siliștră), preotul Dimitrie Chirescu (Cernavodă) și ieromonahul Nifon Bălășescu (Tulcea). Vom prezenta pe scurt viața și activitatea fiecărui.

Costache Petrescu. Un important centru didactic pentru viața culturală din Dobrogea a fost școala din Siliștră, atestată în documente la jumătatea secolului al XIX-lea. Aici preda carte românească, în 1847, învățătorul Petre Mihai. Fiul său, Costache Petrescu, preia conducerea școlii din Siliștră în 1861. El va organiza, pe baze noi, în-

vățământul românesc din Dobrogea sud-vestică, fiind personalitatea cea mai expresivă în cuprinderea obiectivelor instituțiilor școlare ale momentului, prin răspândirea învățăturii limbii românești, dezvoltarea simțirii și a mândriei naționale, apărarea drepturilor românilor dobrogene, îmbunătățirea școlilor române la sate și orașe. Costache Petrescu va rămâne, în memoria urmașilor, prin cele nouă caiete cu însemnări despre „Școală, Eforie, Societate și Comunitate”. În scopul asigurării materiale înființează în 1865 „Eforia școalei române din Siliștră”, iar la 12 octombrie 1870 înființează „Societatea de cultură și limbă”, instituție „ce avea ca scop să propage, între românii din aceste părți, învățătura limbii materne, ajutarea comunității locale și școalelor... conlucrarea în vederea educației naționale”.

Pentru a răspunde unor cerințe ale corpului didactic, inimosul dascăl a tipărit la Rusciuc (astăzi Ruse), în 1874, un „Abecedar Turco – Român”. Cartea era utilă elevilor de școală românească din Dobrogea, rămânând una dintre primele lucrări de acest fel din întreaga noastră cultură. În prefata cărții a adăugat un frumos motto: „omul trebuie să fie util semenilor săi și să lucreze, cât poate, pentru îmbunătățirea soartei lor”.

Sub îndrumarea lui Costache Petrescu s-au înființat școli românești la: Ostrov, Bugeac, Aliman, Oltina, Băneasa, Hârșova.

Pe bună dreptate, Costache Petrescu poate fi numit un fruntaș al mișcării cultural – naționale din Dobrogea.

Preotul Dimitrie Chirescu. Izvorul de cultură de la Siliștră influențează și Cernavodă, care devine adevăratul centru al învățământului românesc pentru localitățile învecinate.

Pe la jumătatea secolului al XIX-lea, un dascăl de biserică, român din părțile Ialomiței, trece Dunărea și se aşază în satul Rasova. Îl chemea Chirea Iorga. Știa carte românească și cunoștea bine cântările bisericesti. Probabil învățase în vreuna din numeroasele școli întemeiate

de vestitul călugăr cărturar și muzician Macarie Ieromonahul. Chirea deschide școală românească în Rasova, ca și dascălul Petrică în Silistra. Vioiciunea și fălnicia chipului său impresionează pe turci, care-l poreclesc „Chirea Deli-lorga” și-l pun primar (ciorbagiu) în sat. Dascălul Chirea are un băiat, Dumitru, născut în anul 1842, care îl întrece în virtuți pe tatăl său. Căci, pe lângă învățătura primită la școala tatălui, băiatul prinde repede în vorbire și în scris toate limbile acestui colț de pământ: românește, turcește, bulgărește, grecește și rusește, dar înțelegea foarte bine și limbile franceză și italiană, îndeletnicindu-se chiar cu traduceri din latină. Și după cum Costache, feierul dascălului Petrică din Silistra, ajunge învățător în locul tatălui său și cuprinde în preocupările sale căturărești toată viața spirituală românească din Silistra, tot aşa Dumitru, feierul dascălului Chirea din Rasova, ajunge învățător în locul tatălui său și împânzește malul drept al Dunării cu școli românești. El este cunoscutul și învățătul preot Dimitrie Chirescu.

A înființat școli la Aliman, Cochirleni, Seimeni, Topalu, Dunăreni, Vlahi, Urluia, iar la Cernavodă a zidit din temelii sediul pentru școală.

Fiind membru fondator al „Societății de cultură și limbă”, înființată în 1870 de Costache Petrescu, a primit delegație din partea acestei societăți „pentru cercetarea tuturor școlilor românești de pe malul drept al Dunării”. El era, deci, inspector al școlilor românești de pe malul dobrogean al Dunării, de la Cernavodă până la Tulcea, înainte de Ion Bănescu (importantă personalitate dobrogeană, viitor primar al orașului Constanța).

Hirotonit preot la Rasova, pentru merite deosebite, în ziua de 14 mai 1872, este ulterior transferat la biserică din Cernavodă. La casa parohială din Cernavodă pe care a zidit-o a întemeiat școală românească. Pe fațada casei scria „Studiu Român – 1875”. În 1879 termină de construit clădirea școlii din Cernavodă.

Ca preot slujitor și duhovnic i se dusese faima până departe: „la slujbele lui veneau creștini de peste tot locul. Ba, la zile mari, se vedea și turci, aduși de cuvântările preotului, unele în limba turcă, precum și vestea că maslele lui ridică și pe musulmani din patul durerilor”. Un alt merit important, din punct de vedere național, al acestui preot

a constat în aceea că a pregătit populația românească pentru ideea eliberării de sub dominația străină și a promovat cu mult zel realizarea acestui sacru deziderat al revenirii pământului dintre Dunăre și Mare în granițele firești ale Patriei-Mame.

Ieromonahul Nifon Bălășescu. S-a născut în anul 1806, în satul Hașag, jud. Sibiu, primind la botez numele de Nicolae. A făcut studii de filosofie și drept la Oradea și Cluj, iar între anii 1832 și 1834 a urmat Institutul Teologic la Arad. A fost tuns în monahism în ziua de 26 ianuarie 1852, la Mănăstirea Neamț. După ce activează ca profesor la mai multe școli teologice și gimnazii, în 1870 trece în Dobrogea, unde face, mai întâi, un popas la Mănăstirea Cocoș, din jud. Tulcea. În Dobrogea va lupta pentru ideile naționale românești prin promovarea învățământului la orașe și sate. Mergând la Tulcea găsește sprijin la pașa Ismail Bey, guvernatorul Dobrogei, care, în anul 1871, îl confirmă director al școlilor române din Dobrogea, acordându-i mari înlesniri, și, totodată înmânându-i o aprobare scrisă, numită „buiuruldu”, care prevedea înființarea de școli în toate comunele acestui ținut. Acest pașă, în general, a avut o atitudine favorabilă față de români din Dobrogea. Ca urmare, ieromonahul Nifon Bălășescu organizează zeci de școli românești, cele mai multe în partea de nord a Dobrogei, în cele trei cazale de aici: Măcin, Tulcea, Hărșova. La Hărșova, ajutat de viceconsulul Nicolae Târcă, întemeiază școli românești în şase sate, iar de aici merge la Măcin, unde întemeiază școli românești în alte douăsprezece sate. Ieromonahul Nifon Bălășescu a înființat școli în localitățile: Tulcea, Niculițel, Isaccea, Hărșova, Groapa Ciobanului, Gârliciu, Dăieni, Ostrrov, Topalu, Măcin, Greci, Satu – Nou, Turcoaia, Jijila, Pecineaga, Azaclău (I. C. Brătianu), Pisica (Grindu), Garvăni, Văcăreni, Luncavița și Castelu. Spre sfârșitul vieții a fost profesor de religie la școlile din Tulcea și Măcin. Concomitent cu activitatea didactică, pe care a desfășurat-o cu pasiune, dar nu fără greutăți, întocmind și numeroase manuale școlare, ieromonahul Nifon Bălășescu s-a dovedit a fi un fertil cercetător, publicând multe lucrări de teologie, de istorie, de gramatică, precum și diferite dicționare.

Ieromonahul Nifon Bălășescu și-a dat obștescul sfârșit probabil în luna octombrie 1880.

Se pare că locul său de veșnică odihnă este în cimitirul satului Văcăreni, din jud. Tulcea . Astfel s-au încheiat viața și activitatea acestui om de mare cultură, înflăcărat patriot și spirit permanent în acțiune. El se numără printre lingviștii și filologii români de prestigiu.

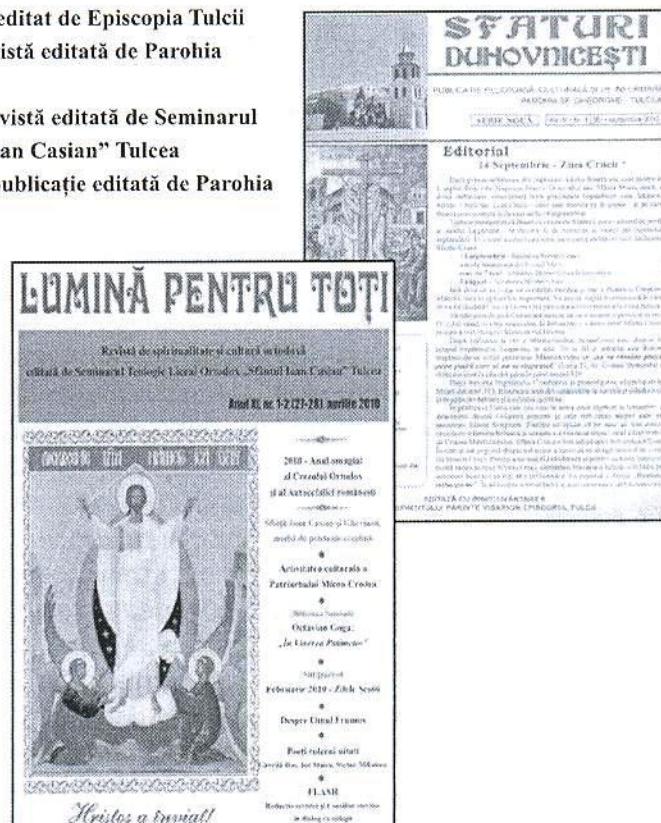
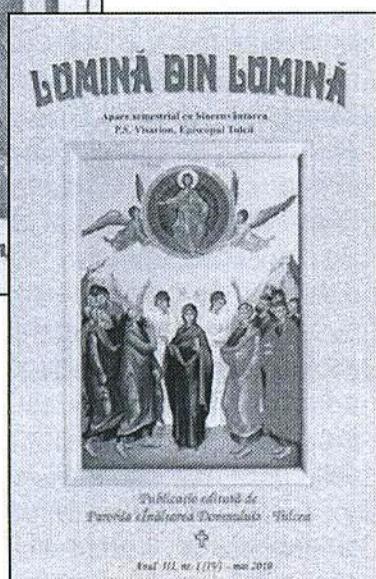
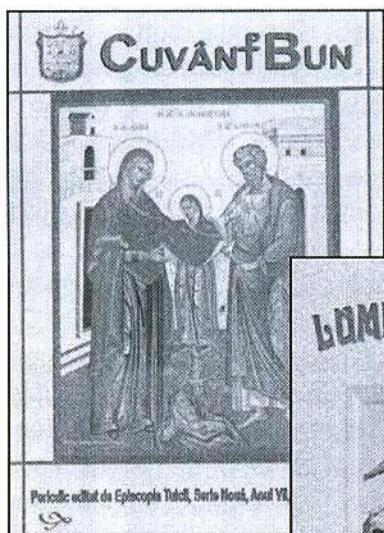
Prin munca pe care a depus-o pentru şco-lile din Dobrogea, ieromonahul Nifon Băleşescu a adus o contribu-ţie pre-ţioasă la trezirea conştiin-ţiei na-ţionale în rândul popula-ţiei române-şti de pe aceste meleaguri, militând cu dăruire pentru Inde-pen-den-ţa de Stat a României din 1877 şi, astfel, pregătind calea pentru Înfăptuirea Unirii tuturor românilor din 1918 . Prin faptul că a luptat pentru împlinirea idealurilor gen-eroase, ieromonahul Nifon Băleşescu poate fi alăturat celorla-ţi doi slujitori ai Bisericii, cărturari, în-te-mei-e-to-i şi în-vă-tă-to-i de şcoală în Dobrogea, dascălu-l Costache Petrescu şi preotul Dimitrie Chirescu.

Concluzie. La intrarea victorioasă a armatelor noastre în Dobrogea (noiembrie 1878), care a adus eliberarea acestui teritoriu în urma

războiului ruso-româno-turc din 1877 – 1878, școala românească în ținutul dobrogean era deja un fapt împlinit, și aceasta din inițiativa și prin munca celor trei dârji propovăduitori de carte ieșiți din sânul poporului român.

1. Constantin Cioroiu, Aurel Mocanu, *Cartea Românească*
  2. Ion Faiter, *Monografia Liceului Mircea cel Bătrân*, Constanța, 1996
  3. Nechita Runcan, *Aspecte din viața creștină dobrogeană de la începuturi până în zilele noastre*, în „*Studii de teologie istorică și patristică*”, vol. I, Iași, 2005
  4. Episcop Vicar, Epifanie Norocel Tomitanul, *Figuri luminoase de slujitori bisericești din sec. al XIX-lea, luptători pentru cultura și unitatea neamului*, în “*Arhiepiscopia Tomisului și Dunării de Jos în trecut și astăzi*”, Galați, 1981
  5. Pr. Niculae M. Popescu, *Preoți de mir adormiți în Domnul*, București, 1942
  6. Ioan Mușat, *Istoricul orașului Cernavodă*, București, 1938
  7. Pr. Eugen Drăgoi, *Ierarhi și preoți de seamă la Dunărea de Jos 1864-1989*, Galati, 1990

Publicații tulcene cu profil teologic

Întreruperea comuniunii cu Dumnezeu - rezultatul bolilor sufletești și trupești

Jr. Speranța Toma

Atât timp cât noi, oamenii, păstrăm o legătură cu Dumnezeu, îl căutăm în toate momentele de cumpăna, nesiguranță, neputință și, de asemenea, în toate momentele de împlinire și satisfacție, nu vom putea atrage asupra noastră decât binecuvântarea și sprijinul Lui binefăcător. De asemenea, întreruperea legăturii și comuniunii cu Dumnezeu atrage apariția bolilor trupești și sufletești.

Pentru că alegem să ne trăim viața în excese, uităm de calea de mijloc a lucrurilor și ne îndepărțăm de armonie și echilibru interior.

Majoritatea oamenilor privesc boala ca pe un ghinion în viața lor, o nedreptate, mai ales dacă este vorba de o maladie ereditară sau e luată de la cineva. Boala este pur și simplu un semnal al corpului tău.

Bolile sunt cu miile, iar cauza este una singură: insuficienta iubire de Dumnezeu. De îndată ce încetăm să năzuim către Divin, noi ne cufundăm în uman și depindem de acesta, adică de viață, desfătare, mâncare, dorințe și conștiință. Cu cât depindem mai mult de acestea, cu atât mai mare va fi îmbolnăvirea. Toate aceste boli se lecuesc într-un singur mod: să accepți pierderea umanului, să crezi în această voință divină și să înțelegi că fără boală nu există dezvoltare spirituală. Boala este un bec roșu care ne avertizează asupra faptului că noi ne aflam pe un drum greșit.

Dacă ani în sir trăiești în excese și faci greșeli, vine o vreme a plății prin boală, pe care singur îți ai creat-o. De fapt boala se datorează pierderii divinului din noi, iar însănătoșirea este rezultatul restabilirii acestei legături. Practic, te vindeci trupește dacă te-ai vindecat sufletește.

Oamenii credincioși sunt mai sănătoși psihic și fizic decât cei care nu au credință. Drumul însănătoșirii este drumul către Dumnezeu. Multe boli sunt autocreatoare. Până și doctorii își dau seamă acum de modul în care oamenii se autoîmbolnăvesc.

Întotdeauna bolile apar în câmpul energetic al omului cu mulți ani înainte ca ele să se manifeste în planul fizic. Câmpul energetic este primordial în raport cu corpul și îi determină acestuia soarta, caracterul și starea fizică. Când omul încalcă Legile Supreme, se abate de la calea sa de evoluție, și se deformează structura energetică și devine o pradă ușoară pentru virusuri, care îndeplinesc funcțiile unui program punitiv. Omul începe

să fie bolnav. Bolile grave pot contribui la protejarea structurii spirituale.

Dacă distrugem armonia dintre noi și univers vom avea parte de boli, nefericire, necazuri și suferințe. Gândurile sumbre, pline de neîncredere, grijile, ura și frica, împreună cu rudele lor: anxietatea, amărciunea, nerăbdarea, avariția, lipsa de amabilitate, obiceiul de a judeca pe alții și de a-i condamna, toate acestea atacă trupul la nivelul celulei, ceea ce va conduce la suferință, nefericire și deprimare. În aceste condiții este imposibil să ai un corp sănătos. Prin gândurile, dorințele și obiceiurile noastre inducem sănătate sau boală în corpul fizic. Noi suntem singurii răspunzători pentru starea noastră de sănătate, pentru fericirea și nereușitele noastre. Nu Dumnezeu ne trimite boli, accidente sau suferințe, ci noi le creăm singuri prin gândurile noastre destructive. Cu alte cuvinte, culegem ce am semănat în trecut. Sentimentul de prosperitate prin rezonanță atrage prosperitatea. A-ți fi teamă de o boală înseamnă a-i îmlesni evoluția, a o provoca. Dacă aveți gânduri despre boală și suferință, trupul va atrage aceste gânduri în corpul fizic.

Gândiți-vă că întâmplările nu sunt cauze, ci efecte ale stării mentale în care vă complaceti. Boala nu trebuie considerată ca o pedeapsă sau ca o nedreptate. Ea este cel mai drept act din existența noastră, pentru că a fost generată de comportamentul nostru mental și afectiv. Prin gând omul se îmbolnăvește și tot prin gând el se vindecă. Orice boală pornește din minte. Mulți bolnavi își pregătesc în mental, cu străduință, ani de-a rândul, o îmbolnăvire definitivă. Nimic nu se manifestă în corp fără să aibă un prototip mental corespunzător.

Adevărată vindecare începe în momentul în care ne gândim ce am vrea să facem atunci când ne vom recăstiga sănătatea.

Nu tratamentul medical este cauza vindecării, ci credința fermă. „*De veți crede, toate sunt cu putință celui care crede.*” (Marcu 9/23) Când suntem bolnavi, să cerem să ni se dea sănătate și nu să fim vindecați de boală.

În cazul unui om bolnav, cu cât vă temeți mai mult pentru el, cu atât produceți un rău mai mare și-l împiedicați să supraviețuiască. Când se îmbolnăvește cineva, să-i accordăm un ajutor minim și foarte detașat, nu unul sufocant. Atenția exagerată în timpul bolii în-

treține boala și dependența. Pe om poti să îl ajuti, dar nu să-l compătimești. Compătimirea se adresează corpului și poate prejudicia spiritul omului. Când compătimești un om bolnav înseamnă să nu fii de acord cu boala lui, dar nu iei în considerare cauzele spirituale ale bolii respective, care favorizează destrămarea spiritului. De aceea, boala trebuie acceptată cu smerenie. Singura soluție a celorlalți este să se roage pentru sănătatea lui, dar să nu-l compătimească.

Medicul pansează rana și Dumnezeu o vindecă. Când rana este tratată cu iubire, ea se vindecă repede.

Vindecările au loc doar atunci când greșelile sunt plătite, lecțiile învățate, atenționarea luată în seamă. Noi trebuie să acceptăm toate umilințele, neplăcerile pricinuite trupului nostru prin intermediul cărora ni se purifică sufletul. Obiceiul oamenilor de a discuta în societate despre simptomele diverselor boli, cauzele lor, morți, agonii și scene de coșmar, atrag asupra lor un torrent de impresii dăunătoare.

Să nu uitați locul în care v-ați născut. De locul în care ați văzut lumina zilei și de poporul din care vă trageți v-a legat și vă leagă întotdeauna energii uriașe, cu influențe nebănuite.

Dacă avem curajul să fim cinstiți cu noi însine, putem ușor să observăm că jumătate din viață ne străduim să ne distrugem sănătatea pentru avere, pentru ca apoi în cealaltă jumătate să cheltuim averea pentru a ne recăstiga sănătatea, cât se mai poate din ea.

ONOMASTICA NUMELOR

Pr. Petre Cadiu

ANA, unul din cele mai cunoscute și răspândite prenume din onomastica creștină, datorită vechimii și mai ales a provenienței lui directe din Vechiul și Noul Testament. La baza formelor din greacă Anna-es și latină Anna, se află termenul ebraic Hannah, cu sensul de „milă”, „bunăvoiță”, „îndurarea lui Dumnezeu”, „ascultarea rugăciunii”, „binevoitor”. Se cunosc trei sfinte cu acest nume:
a). Sfânta Ana, mama Preacuratei Fecioare Maria, o descendenta din seminția lui Levi, care, după tradiție, a avut două surori, pe Maria, mama mironositei Salomeea, soția lui Zevedeu, și pe Sovi, mama Sf. Elisabeta, soția lui Zaharia, părintii Sf. Ioan Botezătorul. Ajunsă la bătrânețe alături de soțul ei, Sf. Ioachim, Sf. Ana avea o mare neîmplinire, care le-a umbrit amândurora viața: lipsa pruncilor din casa lor. Cu multă rugăciune, o rugăciune neîncetată în tot timpul vieții, dar mai ales cu rugăciunea, făcută cu post sever, săvârșită de Sf. Ioachim în pustie, și de Sf. Ana, în locuința lor din Nazaret, timp de patruzeci de zile, aduc darul aşteptat. Ei primesc, prin îngerul Domnului, vestea cea mare a nașterii unui copil, pe care l-au făgăduit Domnului.

Cum erau în vîrstă, de la nașterea copilei lor, Fecioara Maria, au trecut doar trei ani și Sf. Fecioară Maria este încredințată vieții sfinte, în templu, în grija marelui slujitor Zaharia, după dorința părintilor ei. Părinții Maicii Domnului, Ioachim și Ana, sunt pomeniți de Biserică ortodoxă la 9 septembrie. **b)**. Sf. Ana, prorocița, pe care o stim din relatarea Noului Testament, trăia în apropierea Templului din Ierusalim și a fost prezentă atunci când este adus pruncul Iisus la templu de către Născătoarea de Dumnezeu, Fecioara Maria, în cea de a patruzecea zi de la Nașterea Domnului, după ritualul iudaic sau Legea lui Moise, care avea un dublu scop: 1) intrarea în Templu, după zilele curățirii; 2) închinarea Pruncului, întâiul-născut de parte bărbătească Domnului. Pomenirea Sf. Ana, prorocița, se face în Biserică orientală la 3 februarie. **c)** Sf. Ana, prorocița, mama Sf. Samuel, prorocul.

Răbdarea în ispite

Ispita, realitate constantă în viața fiecărui credincios, reprezintă proba cu adevărat grăitoare a credinței. Plecând de la cuvintele Apostolului Iacob, „mare bucurie să socotiti frații mei când cădeți în felurire ispite”, Sfântul Grigorie Palama face în câteva din omiliile sale o analiză plină de realism a problematicii ispitei.

Pr. Roger Coresciuc
Ziarul Lumina, Nr. 169 (1671), anul VI - Seria națională

„Căci pe cât mi se pare mie, voi nu preavă ostenești nici să înțelegeți, nici să căutați izbăvirea din ispitele lăuntrice ale sufletului, ci mai cu sârguință să intrăzi pentru acele ispite pentru care se cuvine să ne bucurăm, fiindcă din răbdarea unora ca acestora ni se va dăruia izbăvirea cea veșnică. Și dacă ne-am intrăzi pentru păcatele noastre mai mult decât ne-am îngriji de vătămările ce vin asupra noastră, vom afla nu numai mântuirea sufletului și mântuirea cea veșnică, ci și izbăvirea de ispitele cele vremelnice.”

Sf. Grigorie Palama

Ispita nu ar trebui doar să îl bucure pe cel ispitit, ci ar trebui să îl aducă „mare bucurie”. Sufereștele trebuie să îl apropie pe om de Dumnezeu și să îl trezească conștiința că stăpânirea de sine este calea prin care omul îl lasă pe Dumnezeu să lucreze în el. Răbdarea și abordarea ispitelor în perspectiva veșniciei îl aduc omului „mare bucurie”, pentru că numai prin răbdare omul se întărește, și devine vrednic de „cele ale lui Dumnezeu”. Nu este vorba neapărat de o înrednicire lucrată prin propriile forțe, ci de o călire care îl face pe om capabil de acceptarea lucrării lui Dumnezeu, care, odată ispitele biruite, își face simțită prezența în viețile noastre. Ispitele de multe feluri îl întăresc pe om în drumul său pe calea desăvârșirii.

Răbdarea în ispite este proba și dovada cea mai autentică a credinței

Oricât ar vorbi omul despre Dumnezeu, oricât ar declara și și-ar afișa credința, momentul cheie al dovedirii celor teoretice este momentul ispitei. Ispita nu va diminua lucrarea virtuții, ci o va

amplifica, adăugând un plus de fermitate și de realism nevoițelor ascetice. Nu este ispita un scop în sine, și nici trecerea peste ispite nu este un scop în sine, ci toată lupta este destinată întăririi omului în dorința sa de a dobândi bunurile promise omului de către Dumnezeu: înțelepciunea, dreptatea, dragostea de Dumnezeu și de aproapele, și toate cele de folos pentru desăvârșire. Răbdarea întru ispite trebuie să fie o răbdare cu perspectivă, nu o răbdare oarbă, fatalistă, impregnată de sentimentul inutilității și al haosului. „Marea bucurie”, care ar trebui să îl umple pe cel credincios mai ales în momentele de ispătă, are tocmai acest rol: de a-l face conștient pe cel aflat în încercări că tot ce vine asupra lui este doar o etapă, repetabilă și drept, dar care trimește mereu la lupta pentru desăvârșire. Sfântul Grigorie Palama avertizează că fără ispite și răbdarea în ispite nu există desăvârșire și nici „arătare a credinței în Dumnezeu”. „Fericit bărbatul care rabdă ispita că acela va lua cununa vieții”, spune Scriptura.

Să fim răbdători și să ne încredem mult în Dumnezeu

Foarte adevărat este și faptul că adesea în timpul ispitei apare tendința renunțării. Unii deznașădăjduiesc, ajungând până la sinucidere, sau stări de abandon total, iar alții alunecă în tot felul de patimi trupești, încercând să ocolească încercările, cedând iluziei împodobirii păcatului cu tot felul de filosofii lipsite de consistență. Având în vedere că ispitele vin de la diavol, cel ce le înfruntă trebuie să aibă mereu în vedere acest aspect și să alerge încontinuu la milostivirea lui Dumnezeu. Păcatul sau gândul la păcat este, de asemenea, o ispătă. Acceptarea ispitei păcatului atrage după sine moartea cea veșnică. Fuga de păcat, precum și răbdarea în tot felul de ispite și încercări stă în

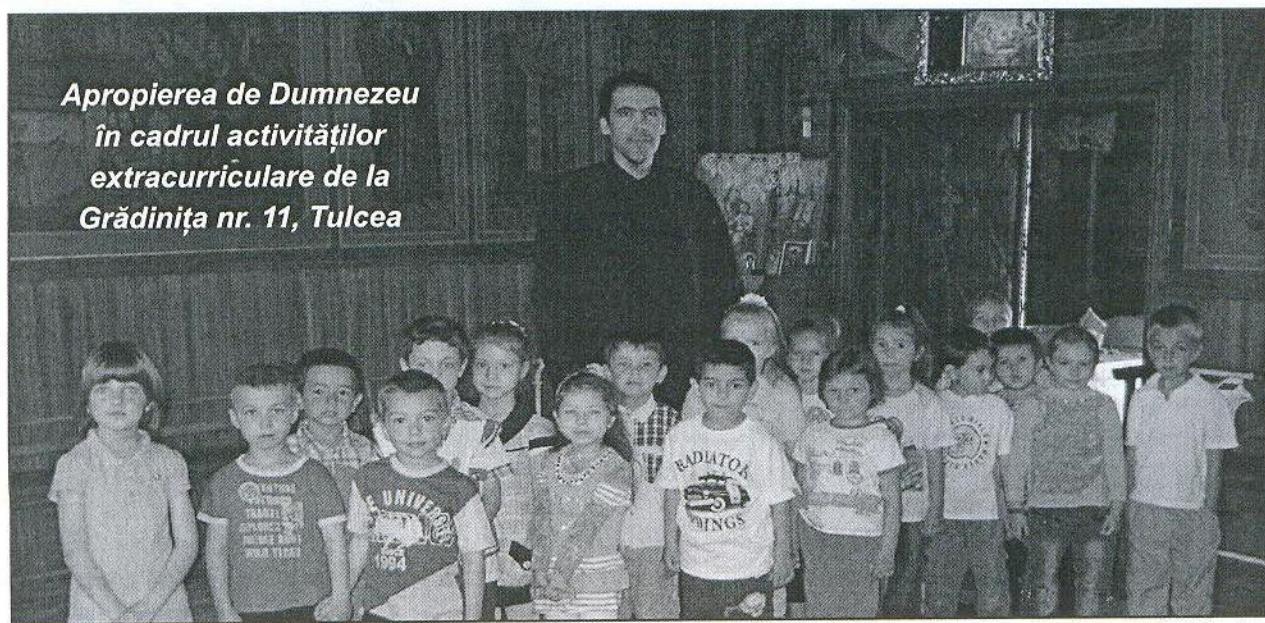
puterea omului. Rugăciunea, alergarea fierbinte la ajutorul lui Dumnezeu, al Maicii Domnului și al tuturor sfintilor oferă curajul și capacitatea de a rezista. După cum spune *Patericul*, răbdarea se câștigă, nu se cumpără. Satana nu va ispiti pe cel credincios mai mult decât îngăduie Dumnezeu, iar această îngăduință are doar rolul de a-l chema pe om la îmbărbătare și la fortificare pentru a fi apt de hrana duhovnicească, mult superioară „laptelui” specific celor neîncercați. Un părinte spunea: „Când navighezi, întotdeauna trebuie să fii pregătit. Chiar dacă vezi că e liniște în jur, trebuie să te aștepți să fii confruntat cu o furtună de ispite și necazuri. Necazurile adesea ne aduc la o stare duhovnicească mai bună. În afara de asta, tainice sunt judecările lui Dumnezeu. Noi toti trebuie să fim răbdători, și cei tineri, și cei bătrâni. Trebuie să fim răbdători, pentru că nervii noștri sunt suprasolicitați.

De asemenea, pentru că noi toti avem un pic de mândrie și când sinele nostru preia conducederea, o neîțelegere mică devine o ceartă mare. La fel este și cu ispите care apar în familie. Indiferent ce se întâmplă, treci cu vederea. Nu face comentarii, pentru că ele nu ajută. Roagă-te puțin. După ce cealaltă persoană s-a liniștit, poți să vorbești. Hai să facem ca pescarii. Ei merg pe mare numai când este liniștită. Trebuie să fim răbdători și să ne încredem mult în Dumnezeu. Uneori nu suntem pe deplin conștienți că El ne privește și ne ajută. Noi nu îțelegem aceasta. Dacă oamenii ar îțelege pe deplin acest adevăr, și-ar încrindință Lui întreaga ființă”.

Ispitele lăuntrice ale sufletului sunt mai grele decât cele trupești

Un element important în lupta pentru biruirea ispitelor este conștientizarea faptului că ispitele lăuntrice ale sufletului sunt mult mai periculoase decât încercările trupești. Adesea omul se întristează din cauza încercărilor trupești (necazuri, boli, etc), dar uită că războiul trebuie dus în primul rând la nivel sufletesc. Biruința păcatului aduce după sine chiar și izbăvirea de încercările care ne asaltează zi de zi. Odată păcatul biruit, iar lupta duhovnicească pusă pe primul plan, celelalte ispite pot dispărea, iar dacă nu dispar, vor fi socotite ca ceva care nu mai poate fi considerat capital în viața noastră. Spune Sfântul Grigorie Palama: „Căci pe cât mi se pare mie, voi nu prea vă osteniți nici să îțelegeți, nici să căutați izbăvirea din ispitele lăuntrice ale sufletului, ci mai cu sărguință vă întristați pentru acele ispite pentru care se cuvine să ne bucurăm, fiindcă din răbdarea unora ca acestora ni se va dăruî izbăvirea cea veșnică. și dacă ne-am întrista pentru păcatele noastre mai mult decât ne-am îngrijii de vătămările ce vin asupra noastră, vom afla nu numai mântuirea sufletului și mântuirea cea veșnică, ci și izbăvirea de ispitele cele vremelnice. De ce oare a devenit această viață, pentru noi, chinuitoare și plină de întristări, iubitoare de război și prenenorocită? Dacă, aşadar, ne vom curăța pe noi însine de tot păcatul prin pocăință, și ne vom ruga mai cu osârdie în ispite și la vreme potrivită, ne vom întoarce la o viață fără durere și fără ocără”.

**Apropierea de Dumnezeu
în cadrul activităților
extracurriculare de la
Grădinița nr. 11, Tulcea**

FAPTE BUNE

Prof. Letitia Mitan Leonte

Marius se tot întreba: cum pot eu să fac o faptă bună, când n-am bani să dau unui sărac sau unui nenorocit?

Într-o zi, în reacreație, văzu în curtea școlii un elev din clasa întâi, îmbrăcat în niște haine atât de purtate, că abia se mai țineau pe el.

O! ce urât este îmbrăcat! își zise el și-l întrebă:

- De ce nu te îmbraci mai frumos, ca ceilalți copii?

- Fiindcă n-am, fu răspunsul și, când s-ori rupe astea de tot, rămân acasă.

Marius povesti acestea mamei sale.

A doua zi, aduse la școală și dădu copilului sărac un rând complet de haine, rămase lui mici, dar încă destul de bune, frumos aranjate de mâinile harnice ale mamei sale. Copilul îi mulțumi

și-i zise: nici nu știi ce mare faptă bună ai făcut!

Altădată, văzu pe cineva care se împiedicase de un pietroi, zvârlit pe trotuar, că se aplecă, ia pietroiu și-l aşeză lângă gard.

- De ce îl pui acolo? întrebă Marius.

- Ca să nu se împiedice și altcineva.

La fel s-a întâmplat și cu o sărmă îngropată, ce-ar fi putut rupe ciorapii și să rănească pe cineva.

Mirat, întrebă pe mama sa:

- Ce sunt acestea?

- Sunt fapte bune.

Mulțumit de răspuns, Marius gândi: „*Se pot face fapte bune și fără să ai bani! Voi încerca să fiu și eu de folos altora, spre binele și mulțumirea lor, dar și a mea.*”

Dumnezeu iubește pe fiii Săi credincioși

Era în timpul războiului pentru întregirea neamului nostru.

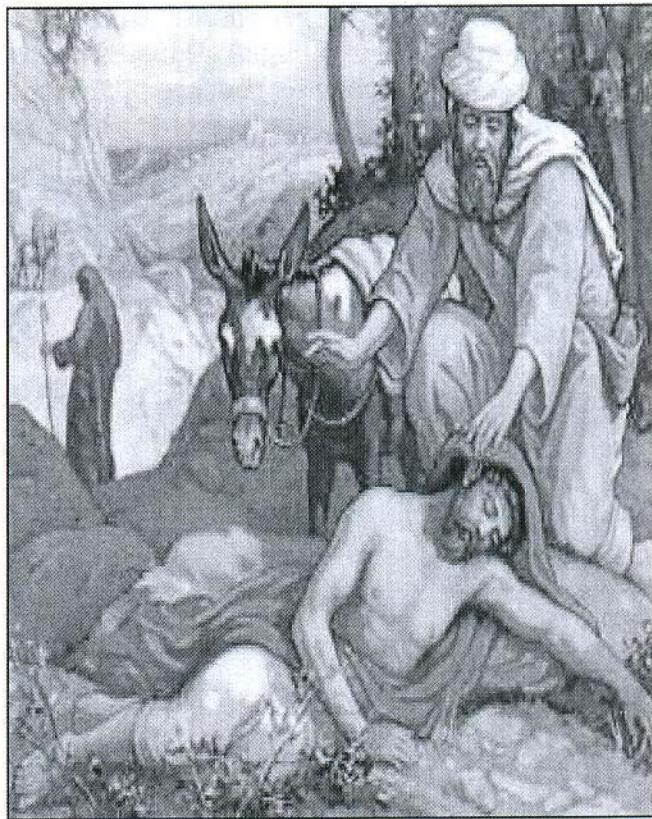
Un sergent român (Ş.M.) înrolat și el, avea o singură dorință: să-și mai poată vedea fiica, o copilă de nici patru luni, la plecarea sa pe front. În cele mai grele momente, ruga pe Dumnezeu: „Doamne, ajută-mă să revăd copiliță” și-i săruta fotografia din buzunarul de la piept al tunicii.

Odată, a fost trimis, cu un ordin secret, de la regimentul său, (33 infanterie), aflat în refacere la Iași, până pe front la Mărășești.

Intră într-un vagon plin de geniști. „Ce să caut eu între ei? N-am să am ce vorbi și voi adormi” își zise el și plecă în altul, apoi în altul, până la ultimul, unde erau infantriști „de-al lui”.

Se așeză și începură con vorbirile. Trenul personal se mișca încet, apoi, parcă mai accelerat. Deodată, simțiră o izbitură puternică. Se rostogoliră unii peste alții. O deraiere! Se ciocniseră de un marfar. Vagoanele din față erau răsturnate... mulți morți...

***

„Îngerului meu păzitor îi datorez viața, că el m-a dus la ultimul vagon, care n-a pătit mare lucru!” zicea fostul sergent, povestind de multe ori minunea petrecută cu el.

DRAGOSTEA DE APROAPELE

În localitatea Văleni, din părțile Romanului, erau destui oameni săraci, dar ca Vasile G. nu mai era altul.

Avea o casă mică și-n ea locuia împreună cu soția și cei cinci copii, între treisprezece și 2 ani.

Singurul lor avut era o vacă. Vițelul îl vânduseră, iar laptele îl împărtea mama, cu grija, celor șapte „guri”.

Într-o seară de vară, vaca lor nu s-a întors de la păsunat. Se rătăcise, se încurcase în cele hătișuri de la marginea imașului, o „mânase” cineva spre ograda lui (!)... nimeni nu știa.

Au căutat-o zadarnic mulți săteni, întristați de durerea lui Vasile.

Preotul satului sfătuiește credincioșii să facă

o colectă – la care fu primul – pentru a-i lua o vacă. Era duminică. Miercuri era târg săptămânal într-un sat din apropiere. Atunci preotul și cu doi credincioși, buni gospodari, cumpărără o vacă frumoasă, cu vițel.

În după-amiază aceleia zile, vălenarii adunați pe tăpșanul din fața bisericii au trăit bucuria bieților oameni, care, cu lacrimi de bucurie și recunoștință își duceau acasă „darul” consătenilor.

Donatorii, mai bucuroși decât familia lui Vasile G. au lăcrimat și ei, mai ales când văzută cum vițelul urma pe prâslea, care se ținea de poala mamei.

***

Așa își arată dragostea de aproapele un creștin adevărat: prin fapte, nu prin vorbe.

LITURGHIA SFÂNTULUI ANDREI

Pr. Ciocan Aurelian

Tărâm iubit de secetă și vânt
Ce-n valul mării regăsești splendoarea
La temelii Danubius îți așterne
Noi veacuri prinse-n legământ

Ascund în ele taina măntuirii
Adusă sciților în dar
De ucenicul izbăvirii
Bun slujitor al noului Altar

Bătrân cărunt, venit din depărtare
Potecile străbate-n lung și-n lat
Toiag de tei punând lângă răspântii
Și crucea aducând ca un răsad.

Pământul Sfânt al Dobrogei străbune
Înțelenit cu moarte de martirii
Cu peșteri și izvoare cristaline,
Îl ține pe Andrei în amintiri,

În prag de iarnă clopotul răsună
În turla mănăstirii din grindei
Biserica întreg popor adună
La Liturghia Sfântului Andrei.

Visul

Noaptea, prada friciei este...
Fulgeră furând speranțe
brațul ei'narmat și fraged!
Numai glasul mai desparte
frontul ei fără de nori,
când revarsă asupra noastră
flori de gheăță
din vâltori.

Dintru început

Pune gândul tău în toate,
desenează-ți gândul, vrerea,
vei ajunge să iubești
lumea și tacerea.

Iar când simțul tău mărunt
și visul
vor cunoaște despărțirea,
Duhul tău și firea.

Și privind din lumea nouă,
saltă-ți ochii mari, abaștri,
să privească înlăuntrul
Raiului păzit de aștri.

Capăt de rugăciune

... tu ne scoate de sub valul
cel amar, lipsit de vreri
și ne-adapă din oceanul
ce se zbate în taceri.

Ce cuvânt furat din soare
o să pună odată-n zbor
sau ce literă bogată
se va scrie tuturor?

Ş-acum fug de frumusețea
ăstei lumi fără de dor
și iau rugă să mă ducă
în al zborului decor.

student Dima Cristian

Rubrica destinata COPIILOR

Rubrică realizată de: Leahu Geanina, Trofim Mădălina
Elena Ioniță și Evelina Macrea,
clasa a VI-a, Școala „Ioan Nenițescu”

Creează: O păpușă

Ai nevoie de: foarfece, compas, hârtie creponată, culori, carton subțire

Pe o bucată de carton faci un cerc cu compasul. Decupează cercul. Taie 3 fâșii de hârtie creponată și împletește codite păpușii, apoi lipește-le în lateralele cercului. Cu ajutorul culorilor, realizează față păpușii. Gata!

Voinicel cu cornișoare
Duce-o casă în spinare
(.....)

Eu la orice casă
Sunt slugă aleasă
Eu pe orișicine
Întâmpin când vine;
Când pleacă afară
Eu îl petrec iar!
(.....)

Când nu e zăpadă
Doarme în ogradă
Dar când ninge-afără,
Cu copiii zboără!
(.....)

Cât e vara – Cucurigu!
Cucurigu – când dă frig!
Cine-i frate dumnealui?
Cum îl cheamă?
Poți să-mi spui?
(.....)

Cine vine
Să te-alinte
Să-ți închidă binișor
Seara câte-un ochișor?
(.....)

Fel și fel de pălării
Ascunse prin bălării
(.....)

Ghicitoarea știu că-ți place –
Ce-i ca un burduf de ace?
Ca un pepene cu șepi?
Ia gândește-te! Pricepi?
Să răspunde-n doi, trei timpi,
Cine are mii de ghimpuri?
(.....)

Ia gândește-te
Și spune
Cine-i mai bogat pe lume?
(.....)

Şervețel învărgat
Peste mare aruncat
(.....)

Născătoare Preacurată
Odraslite-ntrre evrei
Ioachim îi fuse tată
Iar Ana mama ei
(.....)

Cine oare, prefăcut,
L-a vândut cu un sărut
Pe-al său blând învățător
Celor ce-L vânau de zori?
(.....)

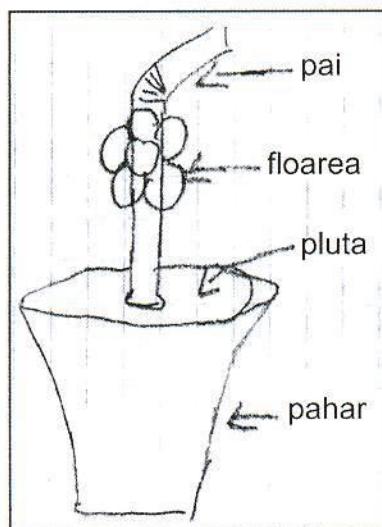
Sub aripa ei s-adună
Credincioșii împreună
Iar prin față ei trecând,
Se închină rând pe rând.
(.....)

Pe nedrept fu condamnat
Și pe lemn fu spânzurat
Dar mântuire ne-aduce
Drumul bun prin Sfânta...
(.....)

Creează: O floare

Ai nevoie de: un pai, foarfece, scotch, hârtie colorată, plută, compas, un pahar de plastic

Pe o bucată de plută faci un cerc apoi în decupezi. Pe o hârtie colorată desenezi o floare pe care o vei decupa și o vei lipi pe pai pe care îl vei pune în plută, aceasta așezată la gura paharului.

*Fiindcă pe 12 noiembrie se face pomenirea
unui mare părinte trăitor al Evangheliei lui Hristos
prezentăm în paginile revistei „Lumină din Lumină”, o parte din*

VIAȚA ȘI FAPTELE SFÂNTULUI IOAN MILOSTIVUL

S-a născut în jumătatea a doua a veacului al VI-lea, probabil în 550 sau 555, la Amatunta (Lisamoulul de astăzi), oraș de origine feniciană pe coasta meridională a Ciprului, devenit din bună vreme centrul unei eparhii. Tatăl său Epifanie, sau după alții Ștefan, era mai marele insulei, iar mama o femeie cinstită și înțeleaptă. I s-a dat o educație aleasă și a fost crescută în frică de Dumnezeu.

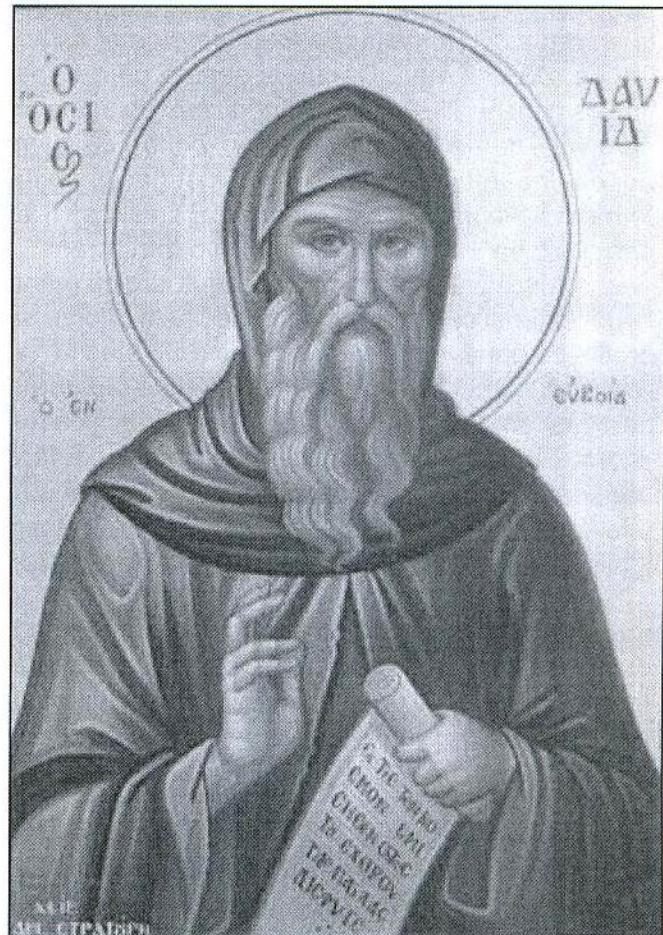
După ce își termină studiile și ajunse la maturitate, părinții îl determină să se căsătorească. El nu se împotrivi dorinței lor și acceptă această situație căutând să-i corespundă. Avu și copii care însă îi muriră de mici. Nu peste mult timp își pierdu și soția. Amintindu-și de cuvintele dreptului Iov: „Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat, se resemnă cu credința că toate s-au întâmplat potrivit voii lui Dumnezeu și de aceea, rămas singur, Lui își închină întreaga viață.

Fără să fie monah sau cleric, precizează Leontie, într-atât era de pios și atașat Bisericii încât întrecea în râvnă pe mulți pustnici. De pe acum se desprinse cu rugăciunea neîntreruptă de ale cărei roade minunate a avut prilejul să se convingă în nenumărate rânduri, nu numai în anii de început petrecuți în Cipru, ci și mai târziu când, ajungând patriarh al Alexandriei, aduse prin mijlocirea ei multă mângâiere și sprijin celor care îi cereau să implore pentru dânsii ajutorul cerului.

Vesta despre Tânărul Ioan ajunse până la împăratul Eraclie (610-641) care-l aprecia mult.

Astfel se face că rămânând vacant scaunul patriarhal din Alexandria în urma morții silnice a lui Teodor Scribon (607-609), nădejdile tuturor se îndreptară spre Ioan. Când avea 43 de ani ajunse patriarh. În smerenie Ioan renunță la titlul de „papă” purtat de patriarhul cetății de la gurile Nilului începând cu Iraclas (232-248).

Una din cele dintâi griji a nouului îndrumător spiritual al Egiptului a fost să potolească disputele teologice, mai ales că tocmai în acea vreme oarecare Petru Gnafevs veni cu o nouă inovație constând în adăugare zicerea „Sfinte fără de moarte” din cântarea întreit sfântă, cuvintele „cum Te-ai răstignit pentru noi”, ca și cum Dumnezeu ar fi

acela care a pătimit în persoana Domnului nostru Iisus Hristos.

Cu hotărâre dar și cu părintească bunătate se împotrivi Ioan tuturor ereticilor, căutând să-și ferească credincioșii de orice comuniune cu cei rătăciți.

O atenție deosebită acordă în acest sens lăcașurilor de închinare. Astfel, când ajunse la Alexandria nu găsi decât șapte biserici. Curând, datorită stăruințelor sale, numărul acestora se ridică la șaptezeci. Una din bisericile de care se leagă mai multe întâmplări din viața Sfântului Ioan Milostivul este cea închinată Sfinților Chir și Ioan, ale căror moaște se aflau la Menuta, aproape de metropolă.

Sărăcia, multele războaie, bolile și neajun-

surile din acea vreme l-au impresionat până într-atăt încât se hotărî să contribuie în măsura posibilului la organizarea asistenței sociale. Acest aspect al activității pe care a desfășurat-o cu exemplară dăruire i-a și atras supranumele de „milostivul”.

Încă în primele zile de patriarhat, Sfântul Ioan chemă la sine pe „economii bisericilor” cărora le-a poruncit: „Umblați prin toată cetatea și aştepptați pe stăpânii mei”. Dându-și seama că n-a fost înțeles continuă: „numesc stăpânii mei pe aceia pe care voi îi numiți calici și cerșetori, pentru că ei îmi pot da împărtăția cerurilor”. și au fost găsiți, ne informează biografii, 7500 și tuturor a rânduit să li se dea zilnic bani din averea Bisericii pentru hrană.

Milostivul ierarh împărtea ajutoare cu mâna largă, chiar și celor care în mod necinstit căutau să profite de bunăvoița sa. Filantropia Sf. Ioan nu se reducea numai la ajutoare ocazionale acordate personal din visteria patriarhiei sau prin mijlocirea altora. El creă xenodohii, cămine pentru cei fără adăpost și ptohotrofii, ospătării pentru săraci. În diferite părți ale orașului, ca spre pildă la Chesarion, stabili centre unde să dea îngrijire nevoiașilor.

Pentru bolnavi înființă nosocomii pe care le vizita de două sau chiar de trei ori pe săptămână, după cum de asemenea puse bazele a șapte maternități. În timpul unei epidemii merse însuși la patul bolnavilor îngrijindu-i și servindu-i cu tot ce aveau de trebuință.

Sfântul Ioan întemeie asemenea așezăminte de asistență socială nu numai la Alexandria ci și în ale părți, cum ar fi Cipru, fapt pentru care în multe regiuni ale Orientului Mijlociu xenodohiilor li s-a dat numele său.

Întrebuințând toate resursele Bisericii,

transformă Alexandria într-un adevărat centru al milosteniei. Merse până acolo încât spre a-și spori resursele bănești achiziționă mai multe corăbii cu care făcea comerț. Aceste corăbii – destule la număr de vreme ce patriarhul a văzut o nenorocire în pierdere, la un moment dat a 13 dintre ele – încăte cu aur și stofe, navigau pretutindeni ajungând în Sicilia și chiar în Britania.

Cu asemenea mijloace patriarhia Alexandriei, beneficiind de rezerva ce le oferea marele grânar care era valea Nilului, putea influența într-o anumită măsură chiar economia imperiului. Sub acest aspect privind lucrurile înțelegem de ce în disputele din secolul al IV-lea Sfântul Atanasie a putut fi învinuit că a întârziat plecarea unui transport de cereale din portul Alexandriei pentru a informa Constantinopolul.

Ca organizator al asistenței sociale, patriarhul deveni atunci una din persoanele cu cea mai mare trecere. În aceste condiții nu e de mirare că la o zi după înscăunarea sa, Sfântul Ioan dădu dispoziții pentru stabilirea unităților de măsură și greutate ce urmau să fie respectate în cuprinsul cetății, puse să i se scrie numele pe cele de care se serveau vânzători-cumpărătorii și interzise să se întrebuinteze altele sub pedeapsa confiscării tuturor bunurilor și distribuirii lor la săraci.

Gradul înalt de organizare la care ajunse asistența socială în metropola egipteană i-a îngăduit patriarhului Ioan să afirme că „de ar veni în Alexandria săracii din toată lumea să ia milostenie, averea noastră nu se va împuțina”. Sim Metafrast vorbește despre misiunea pe care a primit-o un oarecare Ctesipon sau poate Crisip, după atacul din 614 asupra Ierusalimului, ce pleca aici cu aur și corăbii pentru a răscumpăra prizonierii sau a ajuta pe cei în nevoi. La rândul său Leontie informează că Ioan trimise prin Teodor, viitor episcop de Amatunta, patriarhului Modest o mie saci de grâu, o mie saci cu alte cereale, o mie măsuri de fier, o mie grămezi de pește uscat, o mie butoaie de vin și o mie meșteri care să reclădească sfintele lăcașuri distruse. În scrisoarea însoțitoare se scuza pentru „puținătatea” darurilor și promitea că de va fi nevoie va merge el în suși să lucreze la refacerea bisericii „Învierii”.

Mergând odată la biserică Sfintilor Martiri Chir și Ioan, i se aruncă la picioare o văduvă săracă nedreptățită de ginerele ei. În loc să urmeze îndemnul însoțitorilor de a asculta jalba după ce se va reîntoarce de la slujbă, se opri zicând „Cum îmi

va asculta Dumnezeu rugăciunea, dacă eu voi respinge pe a acesteia..."

Altă dată un preținț prizonier scăpat din captivitate încercă de trei ori consecutiv să profite de dărmicia ierarhului. Deși prevenit, patriarhul Ioan interzise însoțitorilor să intervină pentru a curma înșelăciunea motivând: „... nu cumva să fie Hristosul meu care mă ispitezeste”.

În scopul de a putea veni în ajutorul tuturor care s-ar fi gândit să i-l ceară și pentru ca cei din anturajul său să nu le interzică accesul, fixă zile anume din săptămână, miercurea și vinerea, când se așeza pe un scaun înaintea bisericii și rămânea ceasuri de-a rândul la discuție cu numeroșii solicitanți. Când nu venea nimeni pleca îndurerat; „Astăzi smeritul Ioan n-a câștigat nimic și nici n-a adus ceva lui Dumnezeu pentru multele și marile sale păcate”.

Alt când, milind pe un solicitant cu mai puțin decât se aștepta acesta, patriarhul Ioan avu de auzit din partea lui cuvinte injurioase. Cei de față voră să pedepsească imediat pe nerecunosător. Dar ierarhul îi opri zicându-le: „Timp de șaizeci de ani, de nenumărate ori am jignit pe Dumnezeu prin păcatele mele. De ce să nu suport și eu această umilire?” și dădu toti banii căti mai avea spre a înălatura orice nemulțumire.

Patriarhul alexandrin n-a lăsat să-i scape nici un prilej spre a umili și a-și mărturisi păcătoșenia.

Împăratul Eracle se pregătea pentru războiul cu perșii. Spre a face față multelor cheltuieli impuse de necesități, trimise pretutindeni slujbași cu ordinul de a aduna bani. La Alexandria merse patriciul Niceta, care, întorcându-se la Constantinopol, îl sfătuie pe milostivul patriarh să-l însoțească cu scopul de a binecuvânta pe împărat înaintea pornirii în campanie. El se supuse dar n-a mai ajuns la destinație deoarece, bătrân și bolnav, se opri în orașul natal Amatunta unde muri după ce mai înainte își făcu testamentul. Aceasta s-a întâmplat scurt timp după 12 noiembrie când era praznicul Sfântului Martir Mina. Anul pare a fi după unii 617, după alții 619 sau chiar 620.

Pentru viața sa îmbunătățită și pentru neșfărșita milostenie de care a dat dovadă, Biserica l-a trecut în rândul sfintilor, prăznuiindu-l la 12 noiembrie.

Culeasă din Mitr. Nicolae Corneanu în „Studii Patristice”, Timișoara 1984

ÎNTREBĂRI ALE CITITORILOR

1. Când este bine să facem Aghiazmă în casă?

Redacția răspunde: Cât mai des. Așa cum mergem la spovedanie să ne curățăm sufletește, la fel și casa în care viețuim trebuie să fie curată (purificată). Această purificare o dobândim prin sfeștanie. Putem găsi prilej să chemăm preotul în casă pentru această slujbă, la un moment aniversar al familiei, la o împlinire sau neîmplinire a familiei, sau în post. De mare folos duhovnicește este creștinilor săvârșirea acestei slujbe măcar odată pe an.

2. De ce se spune că este bine să facem Aghiazmă până la răsăritul soarelui?

Redacția răspunde: Este o idee greșită. Această slujbă poate fi săvârșită pe tot parcursul zilei, întrucât puterea lui Dumnezeu este aceeași întotdeauna. Când cineva socotește că mai primă este aghiazma până în zori săvârșește un mare păcat, atribuindu-i lui Dumnezeu neputințe generate de închipuiri omenești. Eu consider că noaptea e pentru odihnă iar ziua pentru muncă și rugăciune. Omul credincios nu-l condiționează niciodată pe preot de o anumită oră matinală.

3. De ce nu se fac colive până la Înălțare?

Redacția răspunde: Această întrebare nu are nici un suport liturgic. Am întâlnit astfel de păreri însă întotdeauna le-am eliminat prin argumentele liturghice legate de rostul și însemnatatea colivei. Coliva este simbolul învierii, prin compoziția bolbului de grâu. Facem colivă la înmormântări și parastase, indiferent în orice perioadă a anului le săvârșim. Nu facem colive când nu se fac pomeniri pentru morți, adică în perioada de bucurie duhovnicească dintre Crăciun și Bobotează și din Săptămâna Luminată. Dar de se va întâmpla vreo înmormântare în această perioadă, preotul este dator să-i îndrume să facă colivă. Știind însemnatatea ei liturgică nu trebuie să diminuăm rostul parastasului sau al înmormântării cu idei care ne scot din matca sănătoasă a Bisericii. Deci se fac colive între Dumînica Tomii și Înălțare, chiar și în săptămâna Luminată de se va întâmpla vreo înmormântare.

Glasul clopotului – vocea lui Dumnezeu

Epitrop Teodor Bojneag

În liniștea diminetilor de duminică sau a zilelor de sărbătoare, din turtele bisericilor, glasul inconfundabil al clopotelor cheamă pe credincioși la slujbă.

Clopotele sunt unul dintre elementele esențiale ale Bisericii Ortodoxe. Sunetele clopotelor bisericii sunt folosite pentru chemarea credincioșilor la slujbe, pentru exprimarea bucuriei triumfătoare a Bisericii și slujbelor sale dumnezeiești și pentru informarea celor ce nu sunt în biserică despre momentele importante ale slujbelor.

Clopotele sunt de obicei suspendate în turnuri construite special, numite clopotnițe, aflate de regulă la intrarea în biserică sau în apropiere.

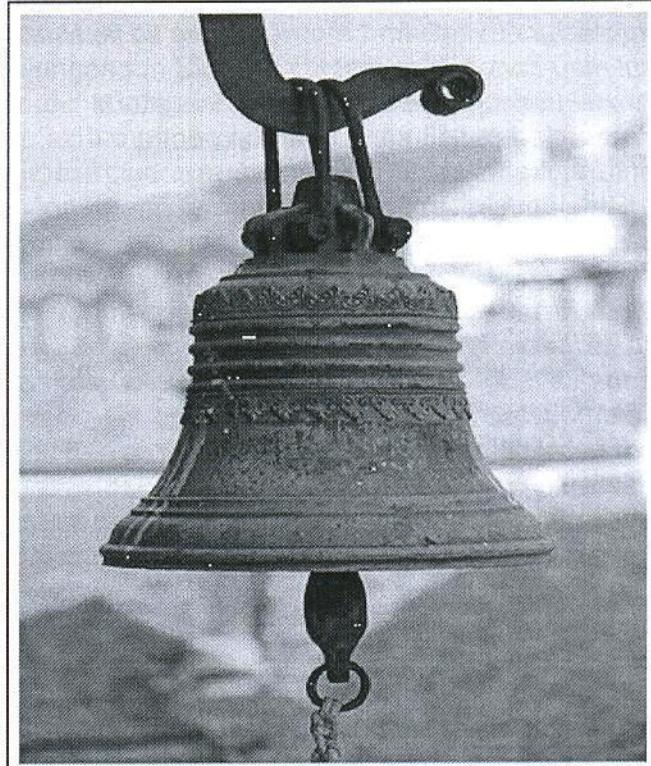
În primele secole ale creștinismului, atunci când Biserica era persecutată de către păgâni, creștinii nu aveau posibilitatea să se adune la slujbe prin bătaia clopotelor. Ei se adunau în secret sau erau chemați de unul dintre diaconi sau prin mesageri.

După încetarea persecuțiilor, începând cu secolul al IV-lea, erau folosite alte mijloace de chemare a credincioșilor la slujbe. Sunetele de chemare erau produse prin lovirea unor plăci de lemn sau a unor cercuri de fier, cu ciocanul.

Primul clopot a apărut spre sfârșitul secolului al IV-lea și începutul secolului al V-lea.

Treptat, chemarea credincioșilor la slujbă prin intermediul clopotului era tot mai des întâlnită, astfel că în secolele VIII – IX, clopotele făceau parte cu totul din viața și practica religioasă și liturgică a creștinilor.

În vremurile în care mijloacele de comunicare erau reduse, clopotele erau folosite și pentru ghidarea celor rătăciți pe vreme rea, pentru avertizarea apropierei unor pericole, cum ar fi inundațiile sau incendiile. În zilele de pericol real pentru ținutul sau țara respectivă, ele chemau poporul la strajă pentru apărarea țării. Clopotele vesteau victoriei militare și îi întămpinau pe cei întorși de pe câmpul de luptă.

Ciocanelul clopotului se mai numește și „limba” clopotului, asemănare a acestuia cu o „gură care vorbește”. Este într-adevăr o gură care vorbește despre fiecare oră ce trece, aducându-se aminte că suntem trecători și trebuie să luăm aminte de trecerea timpului și a eternității.

În zilele de mare sărbătoare, sunetul clopotului ne amintește de sfîntenia din Rai. În zilele de prăznuire a marilor Sfinți, ne amintește de odihnă veșnică a locuitorilor Raiului.

În perioada Săptămânii Mari sunetul clopotului ne aduce aminte de mântuirea noastră prin Fiul Lui Dumnezeu Mântuitorul. În aceste zile clopotul vestește vîftoria vietii veșnice asupra morții și nesfărșita bucurie de viață din Împărăția lui Dumnezeu.

Vestind mărire numelui Lui Hristos, ziua și noaptea, din Înălțimea Bisericii lui Dumnezeu sunetul de clopot ne aduce aminte de cuvintele Domnului, rostită prin intermediul Profetului Isaia, din Vechiul Testament: „Pe zidurile tale, Ierusalime,

Eu pun străjeri care nici zi, nici noapte nu vor tăcea.
Voi, care aduceți aminte Domnului de făgăduințele
Lui, să n-aveți odihnă!"

Nu este coincidență faptul că păgânii, atunci când auzeau sunetul clopotelor, spuneau de multe ori că „aceasta a fost vocea Dumnezeului creștinilor”.

Sunetul unui clopot de biserică este ceva solemn, iar în cazul în care există mai multe clopote, armonizându-se unele cu altele, atunci va rezulta un sunet mai încântător.

Sunetul clopotului influențează simțămintele și sufletele noastre, trezindu-ne din somnul spiritual. Perceput de unii cu ton de tristețe, de descurajare, de iritare, deseori pot produce un disconfort și oboseală sufletului păcătos. Dar, în sufletele credincioșilor care îl caută pe Dumnezeu și pacea Sa, prin clopot, Biserica trezește la lumină și veselie creând bună dispoziție.

Astfel, o persoană are posibilitatea să-și definească starea sufletească prin perceptia sunetului clopotelor.

Iată și mărturisirile unei persoane făcute prin intermediul unei publicații:

„Locuiesc lângă o biserică. Când au loc slujbe sau sunt sărbători religioase bat clopotele, căteodată și o oră sau și mai rău, bat la 6,30 dimineață, când eu aş vrea să mă odihnesc dar nu pot din cauza sunetelor clopotelor: danga – danga. Nu am nimic împotriva serviciilor religioase care au loc aici, doar că aş dori ca anunțarea începerii slujbelor, prin intermediul clopotelor, să nu se mai facă într-o astfel de manieră. Știu că aceste clopote erau folosite pentru a chema enoriașii la slujbe când nu erau alte mijloace, dar această metodă era valabilă la sate și în alte epoci.”

Iată o atitudine izvorâtă din necredință care se manifestă potrivnic importanței clopotelor. Pentru necredincioși, clopotul nu este decât un zgromot – cel mult „glasul celui care strigă în pustie”.

Pentru credincios, glasul clopotului prefigurează glasul lui Dumnezeu, trezește fiori de bucurie, determinându-i pe creștinii adevărăți să-și îndrepte pașii către Sfânta Biserică, pentru a fi biruitori timpului prin participarea la Sfânta Liturghie.

Avia sau zbor cu aripi de curcubeu

- fragment din romanul
„Amintiri cu parfum de canara”,
Ed. Harvia, 2009-

Prof. Silvia Luchian

- Bătică, nu-i aşa că ai să mă duci în flori? - își rugă Avia bunica din tot sufletul ei de copil dornic să intre în lumea de vis pe care ea, Stăpâna Atotputernică o încuia cu lacăte de fier.

- Nu-i aşa, bătică, nu-i aşa că ai să mă duci în flori? - o rugă din nou Avia pe prispa de deasupra Raiului.

- Stă-te ... odată la un loc! - tuna bătrâna și-i arăta lumea de peste gard.

O lume ciudată, pe care Avia o mai văzuse și acasă, dar nu ca acolo. Bălașa îi deschise portița pe care-o închise în urma ei. Avia se trezi singură în curtea cea mare, în mijlocul unei zarve de neînchipuit. Rămase aproape de portiță, ca să poată fugi la o adică. Nu se încumetă să se avânte spre fundul curții cu lighioane de două-trei ori mari mari decât ea și care, unele, o priveau amenințător.

Era o zi însorită, clocotitoare de viață și cu un cer ciripitor.

Apariția Aviei în curte stârni un spectacol păsăresc cum ea nu mai auzise până atunci. Se porni parcă la comandă un concert în cotcodac major pentru cocoș și orchestră păsărească, cu accente asurzitoare de tătârci ce își se înfigeau în inimă. Spectacolul păsăresc mai fu orchestrat la intervaluri de tempi și de mugetele, nechezăturile, behăielile, grohăiturile și lătrăturile din fundul curții.

Găinile și curcile din pom intraseră și ele în spectacol. Avia stătu o vreme mirată și nemișcată sub dudul de lângă portiță.

Niște găini cotcodăciră fără oprire, de parcă cineva le făcu ceva.

- Mai tac-i odată! Ce te mai vaiți până faci un ou!
- se auzi pe prispa glasul Bălașei.

Spectacolul asurzitor de sunet și lumini îi stârni curiozitatea Aviei, care începu să acorde atenție distributivă orătăniilor din curte. Cățiva curcani albi și bălțăi se gătiră cu mărgele, nevoie mare, și se umflau în pene cât puteau, de mândri ce erau. Nevestele lor, mai puțin gătite, stăteau plouate ca niște curci, cu capetele ascunse sub aripi și resemnate.

Mai încolo, găște cu boboci ca niște ghemotoace

Verzi-gălbui piguleau fire de troscot. Avia vru să ia unul în mânile ei, să-l mângâie, dar un gânsac urcios, care până atunci bătu stepul în jurul lor, își desfăcu aripile albe și-și alungi gâtul spre ea, săsâind. N-o iertă și o apucă de rochița ei albastră pe care-o capsă bine.

- Bătică! Gâșcanul! strigă însăjumătă Avia.

- Nu te apropi de boboci! Doar îți spusei! porunci Bălașa.

Avieii îi plăcea culorile ce împodobeau penajul găinilor, dar mai ales ale cocoșilor. Îi plăcea și penajul satinat al rațelor. Dar cel mai mult îi plăcură fulgii de mătase cu buline ai bibilicilor. Aveau și ele ceva frumos, că în rest erau urăte: pitice și cu un cap ciudat, mai ciudat decât al curcilor. Erau tare nesuferite și alergau iute, iute prin toată curtea, tipând cu glasurile lor, ce-ți spărgneau urechile.

Rățele, deși gălăgioase, se dovediră mai simpatice și mai cumsecade, și ele o trăgeau de pantalonași, dar nu-i făcură nimic. Ba chiar o lăsară să se joace cu rățuștele lor, niște ghemotoace aurii, cu aripi, care unele trăgeau de câte-un fir de iarbă și cădeau în coadă, iar altele o trăgeau cu ciocurile lor mici de târlici.

Avia luă cu drăgălașenie în mânile ei două rățuște cărora le sărută ciocurile. Rățuștele nu rămăseseră datoare și întinseră și ele ciocurile spre buzele Aviei, care nu se vindecă după același gest cu un pușor de vrabie. Acesta, speriat de părea că-i ieșe înima din piept, o ciupi rău pe Avia de buze. Atunci plânse amarnic de durere.

- Vezi să nu le înăduși! îi făcu observație Bălașa.

La un moment dat, atenția Aviei fu atrasă de un cocoș, în penajul căruia razele soarelui se despletise-n lumini. „Atâtea culori minunate în fulgii și penele din aripile și coada ca o coasă a unui cocoș banal!” gândi Avia.

Admirat și adulat de lumea păsărească, trufașul cocoș și-o luă în cap și după ce făcu ceva găinării prin curte, se sculă, se scutură și apoi, sprinten, dădu din aripi și din pinteni. Si să nu uite nimeni că el e cel mai cocoș, se urcă în vârful grămezii de bălegar, se umflă în pene și trâmbiță de câteva ori: „Cucuriguuu..... Cucuriguuuuu...!”, tare, cât putu, făcându-și cunoscute virtuțile lui cocoșești. Privi apoi cu mândrie spre haremul lui de găini și găinușe, dar și spre micile progenituri ce umpleau curtea.

Privi și Avia spre niște gălbenușuri de soare ce piuiau și fugeau de colo, colo, parcă rostogolindu-se. Vru să ia un pușor în mână, să și-l facă prieten, dar maică-sa, Cloșca, nu-i înțelegea intenția și-i sări Aviei în cap.

- Bătică, bătică! - strigă alarmată Avia.

- Pleacă de acolo, de la cloță, doar îți mai spusei!

- porunci din nou Bălașa.

Speriată și sătulă de atâtă spectacol păsăresc care nu-i mirosea bine, hotărî să părăsească curtea. Se

Silvia Luchian

Amintiri cu parfum de canara

HARVIA, 2009

împiedică de niște găini ce făceau baie în praf, căzu, se ridică și intră repede pe prispă, unde o întâlni pe Stăpâna.

- Bătică, nu-i aşa c-ai să mă iezi în flori? - spuse rugător Avia.

- Taci odată! N-ai ce căta singură acolo! - îi spuse Bălașa răstindu-se, după care plecă să potolească foamea și setea lighioanelor din curte.

Avia rămase nemulțumită și acum singură își arunca din când în când privirea spre paradisul verde-inflorat unde ea n-avea acces.

La un moment dat urcă pe prispă bunică-su, moș Radu, care până atunci stătuse de vorbă cu dada Lina lui Meregiu, vecina de peste gardul grădinii de flori.

- Unde e bătă-ta? - o întrebă el pe Avia.

- La găini! Dă lu' găini mâncare - se strădui Avia să formuleze o frază, că doar de-acum e mare, are peste doi ani și jumătate.

Avia o urmări pe Bălașa.

- Bălașo, vezi că te cheamă Lina la pomană. Eu am treabă în grajd - spuse Radu.

Bălașa pleca la Lina lui Meregiu și acum Avia putea vorbi cu bunică-su.

- Băticule, nu-i aşa c-o să mă lași în flori? - vorbi ea rugător, înmuindu-i înima bunicului.

- Te las. Du-te puică, du-te puică, dar ai grija să nu faci vreo boacănă, că iar te ceartă bătă-ta. Ai auzit? - spuse cu blândețe moș Radu.

Gânduri de păsări și flori înfloriră în mintea de copil a Aviei. Cântau coruri de îngeri în sufletul ei. Prin cântece de ciripei, grădina o întâmpină cu un surâs de flori albe și soarele-i trimise sărutări de raze. Niște pomii copilăroși, cărora Avia nu le știa numele, făcuse reverențe și o îmbiară la umbra lor, să se copilărească. Se așeză și privi spre crengile pe care răsăriseră lumini argintii și pe care un fior de vânt le legănară. Se legăna și Avia. O diademă de soare îi învăluia din nou visurile de copil de-o șchioapă. O nesfârșită înflorire de crini, bujori și trandafiri râzători îi bucurară ochii ei albaștri-verzui. Părea că între Avia și lumea aceasta a florilor, a pomilor, a păsărilor, a fluturilor și a gâzelor, deja se crease un magnetism. Un fluture o luă drept floare. Cum sta ea aşa, visând cu ochii deschiși, o ploaie de lumini verzi se revârsă asupra-i printre frunzele pomilor.

Privi apoi cerul cu vălătuci de nori pe care-i plimba vântul. În plimbarea lor, norii formau imagini de vis care se destrămau, împrăștiindu-se pentru a forma din nou alte și alte imagini, construind povești nespuse vreodată.

Avia coborî din nou ochii spre paradisul terestru și-și atîntă ochii spre fluturi și gâze, urmărindu-le jocul. Pentru Avia, gâzele, fluturii și libelulele trebuie să fi trăit veșnic. Atunci de ce n-ar fi și ea fluture cu aripi dese-nate, minunat colorate și să zboare oriunde i-ar conveni și i-ar plăcea. Duse mâinile la spate și se pipăi, sperând că și ei începuse să-i crească aripi. Dar nu simți nimic și ofă.

Prinse un fluture, care-i fusese până atunci prieten și care începu să se zbată. Îl studie cu atenție.

Se afla deja jos, lângă trepte, când o voce o făcu să tresără și scăpă fluturele, care odată liber, se și făcu nevăzut.

- Am să-ți rup mâinile dacă o să mai chinui fluturii, ori bondarii, ori altceva de-aici din grădină sau din altă parte! se răsti Bălașa, dându-i câteva palme peste mâinile ei mici și o alungă din Rai.

Pusă pe liber, Avia o șterse pe poartă prin grădina mare, se cățără pe gard, trecu gardul, trecu și drumul și intră pe poartă. Nu intră bine, că în curte o aștepta maică-sa cu o jordie în mână. Se supărase foc că „aia mică” ruspese florile de mazăre, le făcu buchet și le puse într-un pahar, în mijlocul merei, că aşa văzuse ea la bătică-sa Bălașa.

Marioara îi dete o jordie la spate, care o duru-tare, după care îi mai dete și câteva palme tot la spate. O cam bătură toți atunci și nu înțelesese de ce. Pentru câteva floricele!

Se retrase apoi în grădinița de la capătul casei, în fundul grădinii, spre șira cu paie, sub niște salcâmi. Se așeză jos și-și plânse tot amarul din viața ei de până atunci. Își plângea de milă, suspinând din tot trupul ei mic, ștergându-și lacrimile cu mâinile ei murdare de pământ.

Condiția ei de mezină, de „aia mică”, o dezavantaja mult. Se sătură să se conformeze regulilor impuse de toți, se sătură de atâtea constrângeri, se sătură să asculte ordinele tuturor, și acum, aşa oropsită, se tot gândește ce să facă.

Privi cu ochii înlácrimați spre niște găini care, nepăsătoare și liniștite, zgârmău în paie. Vru să fie orice, numai fetiță nu. Se gândește o clipă să fie găină, dar o străfulgeră un gând groaznic, gândindu-se la ciorbele de găină cu tăișei și leuștean și-si alungă gândul. Vru să trimită o scrisoare lui Moș Crăciun sau vreunei zâne bune, dar nu știa să scrie. Ce trist! Izbucni din nou în plâns și plânse, și plânse cu niște lacrimi căt boabele de porumb.

Între timp, soarele îi trimise raze aurii în părul ei bălai și-i mânăge obrazul, uscându-i lacrimile.

Privi apoi cu blândețe spre niște gângăni. Ar fi vrut să fie o gâză, o gârgăriță sau vreun cărăbuș. Sau mai bine ar fi vrut să fie o libelulă sau un fluture cu aripi de curcubeu și să zboare până-n grădina de flori a băticii Bălașa, sau spre alte locuri frumoase, neștiute și nebănuite.

Aviei i se făcu foame și începu să culeagă agrișe de lângă gard.

- Avia, Avia! Unde ești? Hai la mama, hai la masă! - o strigă o voce blândă.

Marioara își spăla odrasla pe față și pe mâini. Îi puse mâna pe frunte, încercând să-i ia temperatură.

Se așeză la locul ei, la masă, și o luă pe Avia pe genunchii ei și o ajută să mănânce, ducându-i primele linguri la gură. Dar pe Avia, din când în când, o umflă plânsul.

- Gata, nu mai plâng! Ai înțeles? Să nu mai rupi florile de mazăre sau altceva din grădina de zarzavat - îi spuse blând Marioara.

- Adică nu trebuie să mai rupi vreodată flori de mazăre, de fasole, de cartofofi, moțurile de porumb, că n-o să mai avem ce păpa la iarnă - traduse Lidia, sora mai mare cu doi ani și jumătate a Aviei.

- Ba să le rupă! Să le rupă! - spuse Mihai, fratele ei cu șase ani mai mare. Să le rupă! Ș-apoi o să țină postul cel mare.

- Mai taci, mă! - spuse Nelu, fratele cel mai mare al Aviei, care acum se apropia de doisprezece ani. Taci odată! Nu vezi că plâng din nou?

Marioara puse masa afară, între cuptorul umbrit de salcâmi și un măr Tânăr.

Puse pe masa dreptunghiulară, în farfurii, o ciorbă verde cu carne de pui, după care puse în mijlocul mesei, lângă pâinea mare, tăiată, o tavă cu un fel de mâncare făcută la cuptor din orez, ceapă și roșii, la care adăugă niște carne dintr-un borcan cu cavarma. Îi mărunți carnea Aviei și o ajută să mănânce.

- va urma -

EVENIMENTE ● STIRI

- 4 iunie P. CPr. Viorel Carp și Aurelian Ciocan au slujit Sf. Liturghie alături de P.S. Visarion, cu un mare sobor de preoți și ierarhi la Niculițel, de ziua prăznuirii sfintilor: Zotic, Filip, Kamasie și Atal.

- duminică, 11 iunie P.C.Pr. Petre Cadiu și Ciocan Aurelian au slujit Sf. Liturghie alături de P.S. Visarion și numeroși preoți și credincioși, la Mânăstirea Halmyris întru cinstirea sfintilor martiri Epictet și Astion.

- în toate duminicile lunii iulie, preoți și credincioșii Parohiei Înălțarea Domnului au organizat o colectă la îndrumarea Centrului Eparhial, pentru sinistrații aflați în nevoi din pricina inundațiilor.

- sămbătă, 24 iulie, biserică Parohiei Înălțarea Domnului, a fost vizitată de un grup de monahi de la Mânăstirea Măximeni, jud. Brăila, în frunte cu P. Cuv. Părinte Sofronie.

- joi, 29 iulie, P.C.Pr. Aurelian Ciocan a fost prezent la Radio Argus, ora 19,30, în cadrul emisiunii „Pâinea vietii”, unde a vorbit despre Rolul Bisericii Ortodoxe în modernismul contemporan.

- luni, 13 septembrie, P.C.Pr. Petre Cadiu și P.C.Pr. Viorel Carp au participat la festivitățile de deschidere a noului an școlar la Colegiul „Brad Segal” din municipiul Tulcea. P. C. Pr. Aurelian Ciocan a participat la Școala generală „Ioan Nenițescu” în aceeași festivitate.

can a participat la Școala generală „Ioan Nenițescu” în aceeași festivitate.

- miercuri, 29 octombrie, P.C.Pr. Viorel Carp și P.C. Aurelian Ciocan au participat la vecernia cu litia săvârșită de Biserica Armenească din municipiul Tulcea, cu prilejul serbării hramului Sf. Grigorie Luminătorul.

- duminică, 17 octombrie, P.C.Pr. Viorel Carp a slujit alături de un sobor de preoți la slujba vecerniei misionare în biserică parohiei Sf. Trei Ierarhi din municipiul Tulcea.

- duminică, 14 noiembrie, P.C. Visarion însoțit de un sobor de preoți au săvârșit slujba vecerniei în biserică parohiei Înălțarea Domnului.

- 19 octombrie este ziua de naștere a Preasfințitului Părinte Visarion, Episcopul Tulcii. Cu acest prilej anul acesta s-a oficiat Sfânta Liturghie în Biserică Buna-Vestire și Te-Deum la Catedrala Sf. Nicolae, în semn de mulțumire față de toate binefacerile ce au fost revărsate de Dumnezeu peste Preasfințitul nostru, asupra clerului și credincioșilor din Episcopia Tulcei.

Colegiul de redacție al Revistei Lumină din Lumină îi dedică cele mai alese gânduri de bine, Întru mulți ani Preasfințite Stăpâne!

Din activitatea Asociației Umanitare Pro Eternitatea, Parohia Înălțarea Domnului

În acest an beneficiarii programului „Hrană la domiciliu” au fost membri a zece familii cu situație materială modestă, generată de: boală, bătrânețe, șomaj (în preajma praznicelor Sf. Paști, Adormirea Maicii Domnului, Nașterii Domnului).

Am achitat costurile revistei de cultură și informare „Lumină din lumină” și revistei „Realitatea” de la Școala Gene-

rală „Ioan Nenițescu”, în valoare totală de 1.400 lei.

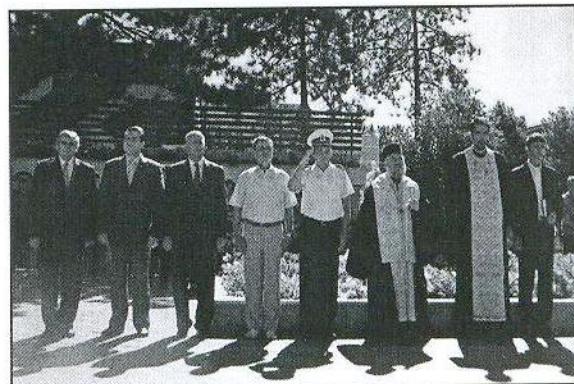
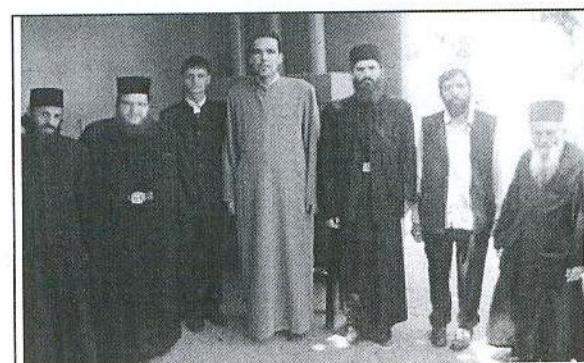
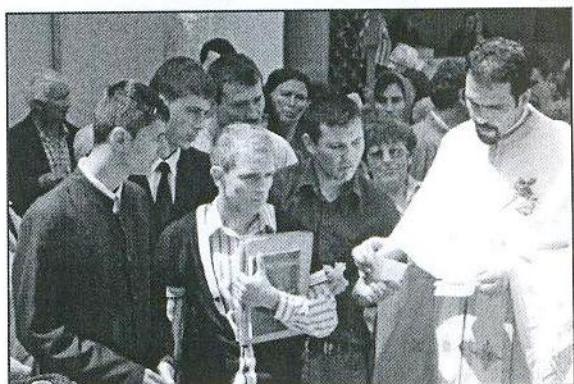
La inițiativa Comitetului Director, s-au oferit la sfârșitul anului școlar 2010, diplome și icoane membrilor Corpului Profesoral de la Școala generală „Ioan Nenițescu”, în semn de recunoștință pentru rolul educativ pe care îl au în educarea tinerilor din vremea noastră. (Costurile acoperite de Asociație).

În Săptămâna Patimilor

cei trei preoți ai Parohiei Înălțarea Domnului, însoțiti de un grup de 20 elevi de la Școala generală „Ioan Nenițescu” au vizitat bolnavii internați în Spitalul Județean Tulcea, oferind iconițe și cuvinte de mângâiere bolnavilor.

Tot pe costurile Asociației Umanitare s-au achiziționat rechizite și consumabile, necesare Cabinetului de Religie de la Școala generală „Ioan Nenițescu”.

IMAGINI DIN VIAȚA PAROHIEI

Imagini de la Simpozionul
, „80 de ani de existență a presei teologice tulcene (1930-2010)”

Lansare de carte în cadrul Simpozionului „80 de ani de existență a presei teologice tulceane (1930-2010)

«MEMORIE ȘI CUNOAȘTERE LOCALĂ.

ÎNSEMNĂRI PE CĂRȚI DE CULT...»

Joi, 18 noiembrie, Biblioteca Județeană Tulcea a găzduit Simpozionul „80 de ani de existență a presei teologice tulcene”.

La simpozion au luat cuvântul Preasfințitul Părinte Visarion, Episcopul Tulcii, dl. profesor Mihai Marinache, părintele Eugen

Drăgoi, consilier cultural al Arhiepiscopiei Dunării de Jos, părintele Ispas Romeo Gabriel, coordonatorul publicației „Colindul Sfântului Andrei”, părintele Strat Ioan, coordonatorul revistei „Catehetul tulcean”, părintele Carp Viorel, reprezentantul colectivului de redacție al revistei „Lumină din lumină” și părintele Neculai Felix Lucian, moderatorul întâlnirii și coordonatorul publicației „Sfaturi duhovnicești”.

În prezența acestor personalități marcante ale Bisericii Ortodoxe din Tulcea, d-ra Lelia Postolache a lansat cartea „Memorie și cunoaștere locală. Însemnări pe cărți de cult din județul Tulcea”, proaspăt apărută la Editura Karograf Tulcea.

Lucrarea este dedicată Anului omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei Românești, împlinirii a 80 de ani de existență a presei teologice în județul Tulcea și Zilei Dobrogei și a apărut cu sprijinul finanțier al Episcopiei Tulcii.

Tot în cadrul Simpozionului, d-na prof. Maria Lasca din Mahmudia și-a prezentat volumul de versuri religioase „Bucuriile credinței”, prefățată de dl. Carașca Tănase, membru al Asociației Scriitorilor din Tulcea.

a consemnat,
R. Caliman

Semnalăm cu bucurie apariția unei frumoase publicații intitulată „Memorie și cunoaștere locală. Însemnări pe cărți de cult din județul Tulcea”, ca rod al ostenelilor Domnișoarei Prof. Lelia Postolache.

Cititorul are la îndemână informații prețioase culese din Însemnările cărților de cult din județul Tulcea. Felicităm sărguincioasa autoare pentru frumosul dar oferit culturii tulcene, prin care cititorul este purtat în trecutul îndepărtat în care stau de veghe nume de persoane și personalități distinse necunoscute de noi, chiar dacă le-am fi cercetat prin documente o viață întreagă.

Cu mult profesionalism și dăruire ne pune trecutul la îndemână, dându-i prospețimea prezentului, făcându-ne să păsim spre viitor cu nostalgia informațiilor ce le-am descoperit citind prezenta lucrare.

În numele cititorilor acestei lucrări, dar și în numele Comitetului redațional al revistei „Lumină din lumină”, exprim alese gânduri de mulțumire autoarei, Slăvind pe Dumnezeu, Cel ce în a Sa purtare de grija

a lăsat în contemporaneitatea vremii noastre pe tărâmul nord-dobrogean, printre alți oameni deosebiți, încă un om care a făcut din cercetarea aspectelor frumoase ale trecutului un mod de existență - identificat în persoana Domnișoarei Profesoare Lelia Postolache.

*Directorul
publicației
„Lumină din lumină”,
Preot
Aurelian Ciocan*

2010

Anul omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei Românești

ISSN: 2065-899